

Allaganngorlugu nalunaarusiaq

2011

Allaganngorlugu nalunaarusiaq

Ukioq manna Sinniisoqarfik Gl. Avernæsimi Fynimiittumi ataatsimiissaaq. Tamanna Sinniisoqarfiup nalinginnaasumik ataatsimiinnissarivaa siulleq, siulersuisortaat 2009-mi qinerneqarnerisa kingorna. Ilisimaneqartutut sinniisoqarfimmi ilaasortat IMAKip qullersatut oqartussaasoraat takkulu tassaapput Kattuffiup aalajangigassaanut pingaarnernut aalajangiisartut, piffissamilu takkuttussami suliasat tassani siunniunneqartarput. Nalunaarusiaq manna 2009-mut nalunaarusiap siorna apriilip qaammataani nassiunneqartup kingorna Kattuffik sunik sammisaqarsimanersoq pillugu nalunaarusiaavoq.

Unali allaganngorlugu nalunaarusiaq siuliminiit allaassuteqarpoq, tassa seminarit ilaaffigisatta kiisalu kommissionit ataatsimiititaliallu nunatta naalakkersuisuisa politikikkut suliaminnut atatillugit innersuussutigisartagaanik assigiinngitsunik ilaqangaatsiarmat. Innersuussutit tamakku ilanngunnissaat pingaarutilittut isigigatsigit aammalu Kattuffitsinni qullersatut oqartussaasutta ilisimalerniassammatigit, innersuussutillu meeqqat atuarfiata ineriartorteqqinneqarnerani pingaaruteqalertussatut isigigatsigit.

Allaganngorlugu nalunaarusiaq siulittaasup ataatsimoortumik nalunaarusiaata aapparaa. Immikkoortuata aappaa Sinniisoqarfik ataatsimiilerpat ulluni juunip 21.-23.-nut 2011 oqalugiaatigalugu saqqummiunneqassaaq.

Sivso Dorph

Imai:

Allaganngorlugu nalunaarusiaq	2
Perorsaanermut tunngasut	5
Atuarfeqarfik.....	5
Ilinniakkanik nammineq qinikkanik atuisarnerup atuartitsissutinilu ineriartortitsinissamik pisariaqartitsinerup misissorneqarnera	5
Atuartsinermi IKT – Sarfarissumi ataatsimiinneq	6
Atuarfitsialaap killiffia pillugu nalililineq	8
Siunissaq pilersiguk.....	13
2011-mi ataatsimiinerup inerneru pingaarnersiorlugit	14
Nunatsinni Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit	16
Akileraartarneq inuunerissaarnissarlu pillugit ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa	18
Nunap ilaata ineriartortinnissaanut suleriaasissat (RUS)	20
Nunatsinni efterskolit	21
Ilinniarfissuaq / Inerisaavik	21
Ilinniarfissuaq	21
Inerisaavik.....	21
Sulianut tunngasut.....	22
Sulliviup avatangiisai	22
Nammineq naliliisarneq pillugu.....	23
Siammasissunut aningaasat agguagassat.....	25
Suleqatigiinnissamut udvalgi.....	25
Sulinnigiffeqarluni angalanermi aningaasaateqarfiit	25
IMAK-ip Ferierejsefondia	25
Atuartsisut Ferierejsefondiat.....	26
Pensioninut tunngasut	26
OK 2010	27
Kattuffinnut tunngasut	28
Nunatsinni kattuffiit siunissami aqqissuussaanissaat	28
Ilaasortat	29
Ilaasortanik ataatsimeeqateqartarneq	29
Siulersuisut	30
Siulersuisut isumaqatiginninniarnermut pikkorissarnerat	30
TR-t pikkorissarnerat.....	31
Pisortanik pikkorissaaneq	31
Aningaasaqarnikkut aqutsineq (Nets)	32
Allaffeqarfik	33
Danmarks Lærerforeningi	34
Nordiske Lærerorganisationers Samråd	34
Sulliviup avatangiisai / Arbejds miljørådet / Nordiske Arbejds miljønetværk	35
Suliffigissaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit	35
Nordisk arbejds miljønetværk.....	36
ICC	36
Kattuffiit allat.....	37
KANUKOKA	38
KIIN	38
FTF/LC	39
GA	39

Lærernes pensioni	39
Allat	39
Ilinniartitsisoq	39
Nittartagaq	40
Atorniartarfiit Tjenestemændenes Låneforening / Danmarks Lærerforenings Låneforening ...	40
Siulersuisut ataatsimiiffii	40
Ataatsimiinnerit allat	40

Perorsaannermut tunngasut

Atuarfeqarfik

Soorlu siuleqummi, nalunaarusiatsinnut ataatsimiittuni, isumaliutissiissutini/ paasissutissiissutinilu meeqqat atuarfianut tunngasunik oqaaseqaatit innersuussutillu ilanngunnissaat aalajangiullugu ilanngukkivut, atuarneqarsinnaavoq. Tamannalu nalunaarusiatta tassunga tunngasua siuliminiit allaanerussutigilaarpaa. Tamakkuli inuiaqatigiit akornanni massakkut meeqqat atuarfianut qanoq isiginninnerannut takussutissaalluarmata siunissamilu kattuffitsinni sunik pingaartitsinerulluta suliaqarnissatsinnut tikkuusimmata pingaarutilittut isigaavut.

Siulersuisut oqaaseqaatit innersuussutillu tamaasa soorunami oqaloqatigiissutigereerlugit tunngavissatut suliaannut pilersaarusiornerminni qiviallaavaat. Taamaammallu siulersuisut suleqatitik assigiinngitsut tamakku pillugit oqaloqatiginissaanut ataatsimeeqatiginissaanullu ilaatigut Inatsisartut kultur- og uddannelsesudvalgianik aamma siunniussipput.

Ilinniakkanik nammineq qinikkanik atuisarnerup atuartitsissutinilu ineriartortitsinissamik pisariaqartitsinerup misissorneqarnera

Februaarimi 2010-mi IMAK-i misissuisitsivoq qanoq annertutigisumik ilinniartitsisut ilinniakkaminnik namminnek qinikkaminnik atuartitsinersut, kiisalu atuartitsissutiminni ineriartortitsinissamik qanoq pisariaqartitsitiginersut. Misissuinermi atuartitsisut 398-it ilaapput.

Linjefagiminni atuartitsinersut apersorneranni akissutaat pingaarnerit

- Atuartitsisut linjefagillit 43,0 %-ii linjefageminni atuartitsissutimi affaat sinnerlugit atuartitsipput
- Atuartitsisut linjefagillit 57,0 %-ii linjefageminni atuartitsissutimi affaat ataallugit atuartitsipput
- Ilinniartitsisut 16 %-ii linjefagiminni kisiat atuartitsipput.
- Linjefagiminni ilinniarsimasut 27 %-ii atuartitsissutimi affaat sinnerlugit atuartitsipput,
- Ilinniartitsisut 36 %-ii atuartitsissutit affaat ataallugit, atuartitsinermut atorpaat,
- Atuartitsisut 18 %-ii linjefagerinngisaminni atuartitsipput.

Tunngaveqarluta pasitsaappagut 18%-it sinnerujussuarlugit linjefagerinngisaminni atuartitsisartut, misissuinitanni apersorneqartut ilinniarsimallutik ilinniartitsisuunersut ilinniarsimanatilluunniit timelæriunersut immikkoortinnginnatsigit. Aammattaaq nalunngilarput atuartitsisut 30%-ii ilinniarsimanatik timelæriusut. Akissutillu aamma ilaqarput timelærerpassuit spørgekema immersugassaq immersorsimannginnerarlugu nalunaartunik linjefageqannginnertik pissutigalugu.

Atuartitsisut tamakkivillugit ataatsimut isigissagaanni misissuinerup takutippaa nunatsinni meeqqat atuarfiini atuartitaanerup 1/3-a kisimi ilinniartitsisunit linjefageminni atuartitsisunit atuartitsisoqartoq.

Tamakku pissutsit aallaavigalugit atuartitaanerup pitsaanerulernissaa suli tikeqqajannngilarput.

Atuartitsissutit ineriartortinnissaanut apersuinerup inerera

Ilinniartitsisut 90%-ingajaasa atuartitsissutit ineriartortinnissaat kissaatigaat

Nunatsinni ilinniartitsisut tamangajammik – 87 procentii – atuartitsissutiminni ataatsimi arlalinnilluunniit ineriartortitsinissaq kissaatigaat. Taakkunanani 21 procentiisa atuartitsissutiminni ataatsimi ineriartortitsisoqarnissaa kissaatigaat, taakkunanili 66 procentiisa atuartitsissutiminni arlalinni. Akissut 7%-iinnaasa pisariaqarsorinngilaat atuartitsissutimi arlaanni ineriartortitsisoqarnissaa.

Landstingip meeqqat atuarfianut peqqussutaa malillugu Nukarliit atuartitsissutit 11-t sammissagaat ilisimasalissallugillu peqqussutaavoq, Akulliit atuartitsissutit 12-t Angajulliillu atuartitsissutit 15-t

Ukiumut atuarfiusumut 2010/2011-mut Inerisaaviup - Institut for Læringip - nunatsinni meeqqat atuarfianut atuartitsissutit pikkorissarfiusinnaasut makku neqeroorutigai:

Sumiiffinni qinigassat:

Eqqumiitsuliorneq arkitekturilu

Timersorneq, - pinnguarnermut aalanermullu isumassarsisitaaneq

Assassorneq designilu

Timersorneq – timigissarneq, misigisaqarneq pinngortitarlu

Filosofimut upperisamullu:

Ileqqorissaarneq (etik), Pinngortitsineq kulturinilu assigiinngitsuni Ajortilinngorneq. Guuti titartaqusaava?

Meeqqanut filosofii – inuunnermut ”matuersaat”

Meeqqanut filosofii

Matematikki:

Nukarlernut matematikki

Angajullernut matematikki

Atuartitsissutit allat:

Akullerni tuluit oqaasiinik ilinniarneq

Angajullerni fysik/kemimilu nalinginnaasumik ilinniaqqinneq

Nunatta oqaluttuaataat allanik kulturillit oqaluttuaataanut sanilliullugit

Tassaapput Inerisaaviup - Institut for Læringip - meeqqat atuarfiani atuartitsissutitut pikkorissaatissatut neqeroorutai. Takuneqarsinnaavoq ilinniartitsisut atuartitsissumminni ineriartortitsinissamat angorusutaanut naammanngilluinnartoq.

Inerisaavik -Institut for Læringi- kissaapparput, ilinniartitsisullumi, nunatsinni atuarfeqarfup pitsaassusaanik kivitseqataassagunik anguniagassanik unamminarnerusunik anguniagaqartariaqartut.

Atuartitsinermi IKT – Sarfarissumi ataatsimiinneq

Sarfarissumi ataatsimiinneq II pillugu septembarip 21.-ani 22.-anilu 2010-mi Nuummi ingerlanneqarpoq inunnit 100-nit ilaaffigineqarluni.

Ataatsimiinnerup TELE-mit, KIIIA-mit Kompetencekompagniet-millu aaqqissorneqartup anguniagaraa siunissami IKT-mik atuilluni atuartitsisinnaalernissaq qanoq ingerlasassanersoq pillugu innersuusiorneq. Innersuusiat taakku atuakkamut qaqortumut eqiterneqarput Naalakkersuisut upernaakkut 2011-mi ataatsimiilerpata tunniussassanngorlugit.

Atuakkami qaqortumi atuarneqarsinnaasut pingaarnersaat makkuupput:

- TELEp akigitittagaasa politikkaa eqaanerusumik isigalugu, soorlu akit assigiinngisitaartumik annertussuseqalernissaat periarfissillugu.
- Ilinniarfinni suniluunniit ilinniartitsisut, ilinniartut tamarmik, pikkorissartut meeqqallu atuariiini atuartut tamarmik computerilinnik sulliveqalernissaat qulakkeerneqassasoq.
- Ilinniutit digitalikkut ingerlanneqarsinnaasut amerlisarnissaat siunniullugu.
- IKT atorlugu atuartitsisut atuartitsisinnaalernissaat pillugu ilinniaqqittariaqarnerit pisariaqartut qulakkeernissaat.
- Ilinniarfinni tamani IKT-mik atuilluni atuartitsinissaq qulakkeermallugu qanoq ataqatigiissumik attaveqaqatigiittarnissap iluarsartuunissaa.

Ataatsimiinnerup ingerlanerani kingornanilu imminnut pitsaasumik, sukkasuumik ilinniarfeqarfinnullu killeqartitsivallaanngitsumik attaveqaqatigiittarnissap qanoq pingaaruteqartiginera eqqartorneqartorujussuuvoq. Tamanna ukiariap ingerlanerani Inatsisartut ukiakkut katersuunneranni politikikkut inuinaallu akornanni oqallissutaavoq.

Taamaammat pakatsinalaarpoq Naalakkersuisut ataatsimiinneq qaammatalunnguanik qaangiutiinnartoq akinut tunngasoq politikikkut aalajangermassuk ingammik atuartitaanikkut iluaqutissaagaluaq killormut pillugu.

Tamanna naammangilluinnarpoq.

Ilinniartitaanikkut atuartunut atuartitsisunullu IKT-mik tuaviortumik atuilernissap qanoq pingaaruteqartiginera atuakkami qaqortumiinnaanngitsoq isumaliutissiissutinili/ paasisutissiissutinili tamani ukiakkut 2010-mi upernaakkullu 2011-mi saqqummiunneqarpoq, tamassumalu Naalakkersuisut/kommunit sulissutiginnissaa paasisariaqalerpaat. Atuutilinnginneranimi iluatsilluassappat attaveqaatit pitsaanerusut, ilinniartitsisunullu pikkorissartitsinerit teknologimi nutaaliaasunut ulluinnarni atuartitsinerminni atugassaat, atortussat minnerunngitsumillu atuariit pisortaasa toraagalinnik anguniagaqarlutik suliaqalernissaat pisariaqarpoq.

Aammattaaq naammangilaq Inerisaaviup/Ilinniarfissuup ukiumut atuariusussamut 2011/12-mut IKT-mut tunngasoq pikkorissarfissaq ataasiinnaq neqeroorutigimmassuk. Qanoq iliorluni IKT-mik atuneq atuartitsineranut akuliunneqarsinnaanera toraagaqarnerusunik angusassaliunneqartariaqarpoq. Tassalu ilinniartitsisut atuartitsinerminni atuartitsissutiminni ataasiakkaani qanoq IKT-mik iluaquteqalersinnaanertik pillugu pikkorissartinneqassapput. Atuartitsisut tamarmik IKT-mik tunngaviusumik ilisimasaqalerlutik atuisinnaalertinnissaat qulakkeerneqartariaqarpoq.

Alimasissumut atuartitsineq assigiinngitsuniit innersuussutigineqaraluarpoq ilaatigut politikeriniit, ingerlarpiannigilarli. Suliniutit assigiinngitsut siornatigut Ummannami Upernavimmilu ingerlanneqaraluarput, taakkuli paasisaat allani atorneraratik, suliniutilli IMAK-ip paasisai malillugit unittoorsimagunarput.

Kommuneqarfik Sermersuumi Nuup Kapisillillu akunnerminni alimasissumut atuartsineq ingerlappaat.

Maannakkuugallartumilli qanoq iluatsitsitiginerlutik, paasisatik, qanorlu ataavartumik atuartsinertik nalilersorniarnarlugu allaaserisimangilaat, tamakkulu pissutigalugit paasisaat nunap ilaanut kommuuninullu allanut suliniutip ineriartortinnissaa nalornisoornarpoq.

Taamaammat tamanna aamma naammangilluinnarpoq. Pimoorutivillugu IKT-mik atuilernissaq, tassalu alimasissumut atuartsilernissaq, aalajangiukkaanni tamanit pingaartinneqarluni ingerlanneqartariaqarpoq, inuit ataasiakkaaginaat piumassuseqarlutik suliniartut kisiisa utaqqinagit.

Atuarfitsialaap killiffia pillugu naliliineq

Inerisaavik Ilinniarfissuaq, KANUKOKA aammalu IMAK-i suleqatigalugit Atuarfitsialaap killiffiata ingerlanerani ulluni novembarip 10.-13.-nut 2010-mi Ilulissani nalilersuivoq. Suliamik nalilersuineq atuarfeqarfik pillugu susasaqartunit ilaaffigineqarpoq. Paasiniaaqatigiinnermi ilinniartitsisut, pisortat, angajoqqaat, ilinniarfinni aallartitat, sulisitsisut, kommunalpolitikerit kattuffeqarfinneersullu ilaapput. Nalilersuinnermi inuit katillugit 120 miss. ilaapput. IMAK-imiit aallartitat 9-t ilaapput, tassa siulersuisut fællestillidsrepræsentantillu sisamat isumasioqatigiinnermi peqataammata.

Nalilersuineq ima programmeqarpoq:

Pingasunngorneq novembarip 10.-a

1. 3. aamma 7. klasset trintestii, nalilersuinnermi atortut afdelingsleder Ellen J. Karlsen professor Peter Allerupilu
2. Meeqqat atuarfiini inaarutaasunik nalilersuineq specialkonsulent Biggi Nielsen
3. Meeqqat atuarfiini ilinniartitsisunut spørgekema evalueringsmedarbejder Ezekias Therkelsen fuldmægtig Carsten Petersenilu
4. Atuarfiit pisortaanut spørgekema webkoordinator Matilde Mei Jørgensen
5. Inuusuttut atuarfimmit anisut ingerlaqqinnatillu sumut pisarpat? Kontorchef Karl Kristian Olsen fuldmægtig Carsten Petersenilu
6. Piareersarfiit afdelingschef Isak Kleist fuldmægtig Anne Vagnerilu
7. Siunnersortit kattuffianiit ilinniartitsisuuneq Naya-Sophie Pedersen
8. GU Poul Vilhelm Braad Jensen

Sisamangorneq novembarip 11.-a

9. Anguniagassat - læringsmål afdelingsleder Lone Hindby ilinniartitsisuuneq Merete Smith-Sivertsenilu
10. Oqaatsit peqqussutitut siunertarisanut tunngaviusunullu sanilliullugit konsulent Birthe Nielsen
11. Kalaallisut, qallunaatut tuluttullu konsulentit Sørine Lange, Birthe Nielsen Brita Toft Hyldgaardilu
12. Kalaallit oqaasii atuartsissutaanerata misissorneqarnera evalueringsmedarbejderit Karen Mathiesen Ivalu I. Mathiassenilu
13. Sumiiffinni qinigassat konsulent Bent Mortensen
14. Matematikki konsulent Erik Christensen
15. Pinngortitalerineq konsulent Lars Poort

16. Atuartitsissutit allat afdelingsleder Lone Hindby og konsulent Bent Mortensen

Tallimanngorneq novembarip 12.-a

17. Kursusit pillugit afdelingsleder Lone Hindbymit
18. Pædagogiskimi ineriartortitsineq – projektleder Kattie Egede Motzfeldtimit projektmedarbejder Liili Kleistimillu Atuartitsissutit ilikkarluarfiusoq
19. Ilinniakkanik nangitsiffissanik suliffik studieleder Aviaja Egede Lynge
20. AD-stud Kulunnguaq Jeremiassen
21. Master-stud ved Maliina Larsen
22. Atuarfiup-angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerat atuarfiullu siulersuisui skolebestyrelsesformand Nunnuna Olsen og skolebestyrelsesformand Paniaraq Rosing Søltoft
23. Ilinniartitsinermi atortut forlagschef Abia Abelsen
24. Atorniartarfimmiit afdelingschef Kirsten Olsen
25. Ilinniartitsisunngorniarneq institutleder Dorthe Korneliussen

Arfininngorneq novembarip 13.-a

26. Trintestit atuarfiup pisortaata sakkussatut atortoralugit skoleinspektør Jørn Nøttrup
27. Trinikkaaraluni holdikkaaralunilu agguasarneq skoleinspektør Sara J. Brandt
28. Nunaqarfiit atuarfiinut atuarfimmi pisortaaneq skolechef Hans Peter Broberg
29. Immikkut atuartitsineq PPR-ilu psykolog Marianne L. Olsen
30. Tiiminik ikinnerpaaffiliinseq projektkoordinator Kunuunnguaq Fleischer seniorkonsulent Simon Lennertilu
31. Ilinniartarfinnik ataqatigiimmik aqqissuussineq projektkoordinator Kunuunnguaq Fleischer

Unnukkut aqqissuussat:

Marlungorneq nov. 9.-ani nal. 19.45 Hotel Arcticimi:

Ilulissat elevrådet aallartitaasa tikilluaqqusinerat

Pingasunngorneq nov. 10.-ani nal. 19.45 – 20.45 Hotel Arcticimi:

Trintestit itisilerlugit. Afdelingsleder Ellen J. Karlsen professor Peter Allerupilu.

Pingasunngorneq nov. 10.-a nal. 20.45 – 21.45 Hotel Arcticimi:

NIVI: Meeqqat pinngortitalerinerneq soqutigisaat ilisimasaallu pillugit misisukkat. Konsulent Lars Poort adjunkt Ane Fleischerilu.

Sisamanngorneq nov. 11.-ani nal. 19.45 Hotel Arcticimi:

Kulturi ilisimatusarnerlu pillugit oqaloqatigiinneq. Studieleder Aviâja Egede Lyng, projektleder Kattie Egede Motzfeldt kontorchef Karl Kristian Olsenilu

Unnuit ingerlaneri allannungaatsiarput tassa Ilulissat elevrâdiisa aallartitaat takkutinngimmata. Unnuit arlaanni Peter Bech Økonomisk Rådimiit takkupper meeqqat atuarfiini misissukkami inernerneq saqqummiullugit, saqqummiussarpassuisa ilagivaat nunatsinni atuarfiit isumalluutinit atuivallaartut. IMAK-ip unnuit ilaat Nammineq naliliisarneq pillugu suliatik saqqummiuppaat.

Paasiniaaqatigiinneq ima ingerlavoq, sammisat arlaat oqallisissaq saqqummiunneqareeraangat inuit gruppikkaarlutik agguataartarput. Ilaasut gruppinit 8-nut agguataarneqarput, gruppi ataaseq 11-14-nik inuttaqartarluni. Taakkulu gruppiit suliasararpaat sammisaq saqqummiunneqartoq piffissaq tamakkerlugu oqallissutigissallugu apeqqutit 3-t aallaavigalugit: 1. Sumut killippugut? 2. Suna

amigaataava sunalu allanngortissinnaava? 3. Qanoq ingerlaqqissinnaavugut? Ajoraluartumilli pilersaarut taanna allanngortinneqartarpoq, saqqummiussisut gruppenut apeqqutinik agguaaassisarmata, suliassap tamakkerluni ataqatigiinnera gruppet suliassanik allanngortitsigaangat allanngortarmat. Tamannalu ima kinguneqarpoq, gruppit innersuussaataat marloqiusatut paasineqarsinnaalerlutik, tassa gruppet amerlanersaasa oqallinnermi saqqummiussisup apeqqutiliai oqallinnerminni aallaavigisarsimammatigit.

Oqallinnerup ingerlanerani sammineqangaatsiartut tassaapput trintestit naggataarutaasumillu misilitsinnerit inernerit saqqummiunneqartut. Taakku ajoraluartumik takutimassuk ukiuni siuliinit pitsanngoriarsimannigitsut. Naatsumik oqaatigalugu testit misilitsinnerillu tamarmik takutimassuk meeqqat atuarfiini angusarissaarnerit tassaasut atuartut qallunaatuinnaq oqaasillit, angusarissaartullu tulleralugit takuneqarsinnaalluni atuartut angerlarsimaffinni kalaallisut qallunaatullu oqaluffiusuneersut, angusarlunnerillu tassaallutik atuartut angerlarsimaffinni kalaallisuinnaq oqaluffiusuneersut. Naatsumik oqaatigalugu angusat inernerisa takutippaat, inooqatigiinni kingornussat meeqqat atuarfianni angusarissaarnissamat apeqqutaasorujussusut. Tamakku saniatigit inernerit takutitsippat qallunaatut, tuluttut matematikkilu angusarluffigineqartut, taakkunanilu atuartitsiffinni nunaqarfimmiut angusaat appasinnerusut.

Atuarfitsialaap killiffiata ingerlanerani nalilersueqatigiinnermi inuiaqatigiinnut pineqartunut innersuussutinik saqqummertoqarpoq. Taakkulu makkuuput:

- 0. klassep atulernissaa ukiunilu 10-ni atuarnermik malitseqarluni
- 11. klasse atoqqilernissaa
- Trinit pingasusut marluinnanngortinnissaat.
- Anguniagassat ukiunut ataasiakkaanut atuuttussat trinnikkaartunuujunnaarsillugit.
- Skolevejlederit sularivillugu atorfigilernissaat. Ilinniartitsisutut ilinniarsimanissaq pisariaqanngilaq.
- Meeqqat atuarfianiit Piareersarfimmut isinnginnermi susassaartitsilerneq. 15-17-nut ukiulinnut neqeroorutit.
- Inerisimanermut testi.
- Ukiumut tiimissat – suliassanik agguaaassineq tiiminik ikinnerpaaffiliilluni.
- Sumiiffinni qitiusunilu inuussutissarsiutillit praktikkertarnissamik isumaqatigiissuteqarfiginissaat, atuartunullu nukarlernut allaat inuussutissarsiuteqarnermik siunnersuisalernissaq.
- Meeqqat atuarfianni nalileeriaatsinik misissuinissaq.
- Anguniagassat angujuminarsisinniarlugit erseqqissarnissaat.
- Atuartitsissutit tamarmik tiimiisa ikinnerpaaffilernissaat.
- Atuartitsissut Sumiiffinni qinigassat fagit mernguernartunik taarserlugu
- Sumiiffinni qinigassat qitiusumit anguniagassaliuullugit.
- Kulturi kinaassuserlu atuartitsissutinut tamanut ilaatilernissaa.
- Atuartitsineq ilikkarluarfiusoq ullumikkumiit atorneqarnerulernissaa.
- Meeqqat atuarfiinut socialrådgiverimik atorfinitsitsineq.
- Karakterskalap peqqussummut ilanngutitinnissaa, atuartunut siusinnerusukkut ilisimasaqarfigileqqullugu.
- Peqqussummi kalaallisut qallunaatullu naligiittut inissisimaannarnissaata misissoqqinnissaa.
- Pinngitsoorani atuarneq tamakkerlugu timersortalernissaq.

- Oqaatsinut politikkeqarnerup paatsuugassaannngitsumik erseqqissarnissaa. Inuiaqatigiit arlariinnik oqaaseqarnerata nassuerutiginnissaa.
- Inooqatigiinnermut tunngasut. Inuk tamaat isigalugu siusinnerusukkullu iliuuseqartarnissaaq (suli atualinnginnermi)
- Sulianut tunngasut oqaatsit kalaallisuusappat? Soorlu matematikkimi
- Atuarfiup pisortaata perorsaannermut suliassat piffissaqarfiginerusariaqarpai.
- Kursusiutissat piareersalersinnagit kikkut atuisut tamarmik tusarniaaffigineqartassapput. SB, SU, Pædagogisk råd.
- Ilinniartitsisut periarfissaqassapput massakkut linjefagimi saniatigut allamik specialiserernissaminnut.
- Atuarfiup pisortaata pædagogiskimi akisussaaffigaa kursusiutigisimasat atornerqarnersut qulakkiissallugit.
- Kursusfondiliortoqassaaq aningaasat atorfissavimminnut atornerqarnersut qulakkeerniarlugu, taanna Ilisimatusarfiup avataanniissaaq.
- Atuarfiup siulersuisortaavisa pikkorissartittarnissaat.
- Kommunit tamarmik miljøarbejdereqalissapput (atuarnerup kingorna atuartunik paarsisussat)
- Nuna tamakkerlugu atuarfiup siulersuisui/angajoqqaat kattuffeqalersillugit.
- Pædagogisk universitetemik pilersitsineq.
- Kommuni erseqqinnerusumik kursuserarnernut politikkeqartariaqarpoq (pisussaaffigivaa)
- SU atorlugu AD-mut ilinniartitsisullu ilinniaqqinnikkut suliassaasa allaaserinissaat
- AD, MA-llu suliassaasa nalunaarsorneqarnerat.
- Ilinniaqqinnissanut aningaasartuutissat aningaasartuutissanut inatsimmut ilanngunneqassapput.
- Peqqussummi atuarfiup siulersuisuisa akisussaaffigisaat iluarsanneqassapput, nunatsinni pissutsinut naleqqunnerulersillugit. Massakkut imai taarserlugit.
- Ilinniartitsisut kursuserlutik ilikkagaat pitsaannerusumik atornerqassapput. Ilinniartitsisoqatiminnut nalunaartarlutik.
- Ilisimasanik kaaviaartussanik pilersitsinissaaq - akisussaasut Ilinniarfissuaq, Inerisaavik immaqalu sumiiffinni ilinniarfiit rådi.
- Ungasissumik coaching IKT atorlugu
- Ilinniartitsisunik angalasartussanik pilersitsineq. (Inatsisitigut)
- Ullut atuartitsiviit 180-inut ikilisillugit, ilinniartitsisut pikkorissartarnissaanut periarfissillugit, taamaalillunilu atuartut atuarnerisa nalaanni pikkorissartoqarani.
- Eqannerusumik atuartitsinissamut pilersaarusiornissaaq pikkorissaatigalugu.
- Sulinermik piffissamik atuisarnermik isumaqatigiissut eqaallisarlugu. ”Eqarpallaarmat.”
- Atuarfiit pisortaat ilinniarteqqillugit.
- Siullermik angajoqqaangortut pikkorissarlugit.
- Angerlarsimaffinni ataatsimik oqaasillit angerlarsimaffianni ilinniakkerinerinut ikiortilerlugit.
- Timelærit ilinniarteqqillugit (piginnaangorsaqqiinneq).
- Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerit angajoqqaat sulinerisa nalaanni pisassaaq tiiminik annaasaqarfiunngitsumik.
- Faginik siunnersortit pikkorissartinnissaat.
- Ilinniarfissuaq Atuarfitalammut suli naleqqussarnerusariaqarpoq.
- Najugaq qimannagu ilinniartitsisunngorniartarneq ukiut tamaasa aallartittarlugu.

- Ilinniartitsisunngorniartunut atuartitsissutissanut piumasagaatit annertusillugit, masteruddannelsinngorlugilluunniit.
- Ilinniarfissuarmiit praktikkertarneq sinerissap ilaani pisarnerulissasoq. Praktikkerneq immaqqa sivitsorneqarsinnaavoq.
- Speciallærerinik amerlanernik peqalernissaq.
- Inerisaaviup atorniartitsiviata saqquminerulersinnissaa atuarfinni atuakkanik atorniartarfiit, Ilinniarfissuarlu suleqatigalugit kiisalu interneti aqqutigalugu.
- Atuarfiit pisortaasa ilinniartitsisullu trintestit misissoqqissaassagaat.
- Holdikkaaraluni agguataarisarneq pillugu qitiusumik najoqqutassaliornissaq, kiisalu holdikkaaraluni agguataarisarnerup tiimiisa ikinnerpaaffilernissaat.
- Meeqqat nunanit allanit tikerlaat immikkut klasseliuunneqassapput, atuaqatigilivigassaminnut akuliulluarnissaat siunertaralugu.
- Kommunerujussuit nunaqarfimmiortamik iluaqutissaannik attaveqatigiissutissanik pilersitsissapput (Inerisaaveeqqanik ilisimasat atuarfiit tamarmik iluaqutissaannik katersuiffiusussanik)
- Atuartitsinerup ilikkarluarfiusup tunngavissaanut periaasissaanullu tunngasunik suliaqartoqassaaq/atuakkiortoqassaaq.
- Sumiiffinni mikisunnguani (soorlu savaateqarfinni, piniariarfinni nunaqarfinnilu) atuartitsineq pillugu inatsisiliortoqassaaq
- Nunaqarfinni mikisuni atuartitaanerup pitsaasusissaa qulakkeerneqassaaq (nakkutilliineq)
- IKT nunaqarfinni atorneqalissaaq. IKT-mut atortut/ nunaqarfinni alimasissumut atuartitsineq. Qitiusumit sinaakkutissanik aalajangersaasoqassaaq
- Nunaqarfiit ingerlalluartut maligassiuillutik torrallataminnik saqqummiussisassapput.
- AKT atorneqalissaaq.
- 1905-p- inatsisaa atorunnaasaaq ("ajoqit tiguinnaalluunniit pikkorinneriukkat atuartitsissapput") periutsit suli ullumikkut sunneqqavaatigut. Atuartoq ilinniarsimasunit atuartinneqarnissaa qulakkeerneqassaaq.
- VSP-imi atuartut naggataarutaasumik misilitsissinnaanerit immikkut periarfissinneqassaaq.
- Meeqqat immikkut ittunik pisariaqartitsisut atuarfimminnik qimatsilernerimikkut perifissaliuunneqassapput suliaasaanillu pilersaarusiunneqassallutik.
- Inatsisitigut akuerisaasunik immikkut ittunik atuarfeqalernissaq periarfissinneqassaaq.
- Ilinniartitsisunngorniartut makkuninnga nalunngisaqassapput soorlu tegn til tale, piktogrammer, ordblindiunneq il.il. (immikkut atuartitsineq).
- VSP-mi atuartut 8.klassiuneranniit atuarfimminnik qimatsinissaanut suliaasanik pilersaarusiullugit aallartinneqassapput.
- Nalunaarut 1998 –meersoq nutarsarneqassaaq. (Immikkut atuartitsineq)
- Afledte tiiminik atuineq unitsinneqassaaq.
- Assigiinngitsunut sannaviit pilersinneqasapput.
- Innarluutilinnut efterskole.
- Nunaqarfinni meeqqeriviit.
- Kaajallaasitaq 7/82 nutarsarneqassaaq.
- Nalinginnaasumik immikkut atuartitsineq atorneqaqqilissaaq.
- PPR-i nittartagaqalissaaq ilinniartitsisunut/angajoqqaanut il.il. paasissutissanik ilitsersuussutissanillu aallerfigineqarsinnaangorluni.
- Ilinniartitaanerup suliaasaraa atuartut anguniagassanut naleqquttunik atuartinneqarlutik ilikkartinneqarnissaat. Inuussutissarsiornikkut inuunerup tamanna piumasarivaa.

- Ilinniartitsisut immikkut atuartitsinermik ingerlataqartussat naleqquttumik ilinniagaqassapput

Tamakkuuput Ilulissani novembarimi 2010-mi Atuarfitsialaap ingerlanerata qiteqqunnerani nalilersueqatigiinnermi innersuussutit katersukkat.

Nalilersueqatigiinnissamut IMAK-i piareersaasussat gruppiannut angisuumut aqutsisussallu gruppianut ilaavoq. Nalilersueqatigeereernermi IMAK-i inaarsaasut ataatsimiinneranni marlussunnut ilaavoq, tassani innersuussutit ataasiakkaat Naalakkersuisunut nassiuqqarput.

Siunissaq pilersiguk

Januaarip 25.-27.-ata tungaanut Ilulissani ilinniartitaanermi ataatsimiinneq ”Siunissaq pilersiguk 2”-mik atilik ingerlanneqarpoq.

Ataatsimiinneq inunnit 90-it missaannit ilaaffigineqarpoq, ilinniarfeqarfinniit, illugiillutik suliffeqarfefarfinniit, naalakkersuisoqarfimmiit, Danmarkimit Kalaallit Illuiniit, Namminersornermi sulisuniit allanillu soqutiginnittunit. Ataatsimiinneq ima programmeqarpoq:

Ullup 1.-a: Intro aamma Akileraarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiitsitaliap saqqummiussinera:

- 19.30 - 19.50 Intro Mimi Karlsen Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq
- 19.50 - 20.00 Intro aqutsisoq Mikael Kristensen, KIIIN
- 20.00 - 21.30 Saqqummiussineq 1, Kalaallit Nunaata ineriartornera Torben Andersen Akileraarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliamiit oqallinnermik tullilik

Ullup 2.-a : Naliliineq siunissarlu pillugu workshoppit:

- 08.30 - 09.00 Godmorgen ippassarlu pisimasunik uteqqiineq
- 09.00 - 09.30 Saqqummiussineq 2, Kalaallit Nunaani ilinniartitaanermi statistiki Carsten Petersen
- 09.30 - 10.00 Saqqummiussineq 3, Piareersarfiit Anne Vagner
- 10.00 - 10.15 Kaffi
- 10.15 - 11.15 Saqqummiussineq 4, gymnasiani soraartartut Lotte Kjær
- 11.15 - 12.15 Saqqummiussineq 5, Kalaallit Nunaani ilinniarfiit Karl Kristian Olsen
- 12.15 - 13.00 Ullup-qeqqarneq
- 13.00 - 14.00 Saqqummiussineq 6, ”periarfissanut” aallarnisaat, spørgekemat, saqqummiisoq lektor Merete Watt Boolsen, KU.
- 14.00 - 14.15 Kaffi
- 14.15 - 17.30 ”Periarfissanik”workshoppeqarneq
- 19.00 Naggataarnersiorluni nereqatigiineq
- 20.30 - 22.00 Unnukkut paasisimasalinnit oqallitsitsineq qinikkanik ilaaffigineqartoq.

Ullut 3.-at : Siunissaq – Workshoppeqarnerup inerneranik saqqummiussineq:

- 09.00 - 09.10 Godmorgen ippassarlu pisimasunik uteqqiineq
- 09.10 - 10.10 Workshoppeqarnerup inerneranik saqqummiussineq
- 10.10 - 10.25 Kaffi
- 10.25 - 11.25 Workshoppeqarnerup inerneranik nangitsineq
- 11.25 - 12.00 Uteqqiineq naggataarnerlu

- 12.00 Ullup-qeqqarneq aallarnerlu

Ataatsimiineq Akileraarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiititaliap ilinniagaqarnermut tunngasunik immikkoortua aallarniutigineqarpoq, tassani meeqqat atuarfiat inaarutillu inernerat kingumut eqqartorneqarluni. Akileraarnermut Atugarissaarnermullu atatsimiititaliap siulittaasua Torben Andersen ataatsimiinermit ammaasuvoq, taassuma eqqartugaasa ilagaat qanoq Kalaallit Nunaat BNP-minut aningaasanik atuinerujussuunera nunanut allanut sanilliukkaanni. Saqqummiussaasa ilagaat nunatta ilinniagaqarnermut aningaasat atukkani naammattumik iluanaarutiginnikkaa. Meeqqat atuarfiini angusarineqartut ajornerarlugit, inuusuttut ilinniarsiini aniinnartartut amerlavallaarnerarlugit, inuusuttut kingusippallaamik ilinniagaqalertarnerarlugit, inuusuttorpasuillu ilinniagassaminnik aallartitsineq ajornerarlugit.

Siunissaq pilersiguk pillugu ataatsimiinerup makkua inernerai:

2011-mi ataatsimiinerup ineneri pingaarnersiorlugit

Ulluni januaarip 25.–27.-anut 2011-mi Ilulissani inuit 100-ngajaat peqataaffigisaani Ilinniartitaanermit pilersarusiap nanginnissaa oqallissutigineqarpoq, pilersarusiap siulia 2012-i ilanngullugu ingerlasussaavoq inuusuttut meeqqat atuarfiannik qimatserlaat sulisullu ilinniagaqanngitsortaataat tassani pineqassallutik.

Nalinginnaasut

Kalaallit Nunaata aningaasaqarniarnera ukiuni makkunani erloqinarpoq, tamanna ukiuni kingulliunerusuni aningaasartuutissanut inatsissap suliarniarneqartarnerata erseqqissisittarpaa. Sulisartut amerlavallaartut ukiumut isertittagaat annikittangaarmata, SIK-mi akissarsiasat minnerpaaffigisaanut nallersuuneqarsinnaasarput. Torben Andersenip, Akileraarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiititaliami siulittaasup ataatsimiittuni saqqummiussinermini tikkuarpaa Kalaallit Nunaani nunarpassuit allat assigalugit siunissami inuit utoqqalisut amerliartussasut. Tamassuma inuiaqatigiit atugarissaarnerat killeqartilertussaavaat, utoqqalisut pilersugassat amerlatsissammata.

Torben Andersenip pingaartutut isigaa inuiaqatigiit isertitaasa qullartinnissaat qulakkiissagaani tassalu utoqqalisut pilersussagaani, ilinniagaqarneq aqutissaasoq. Tassunga atatillugu pitsaasuvoq Inatsisartut Naalakkersuisullu 2005-mili immikkut ittumik ilinniartitaaneq pillugu suliniutinik aallartitsereersimammata, tamassumalu malitsigisaanik ukiuni makkunani aningaasat ima amerlatigisut ukiumut 400 millionit pallillugit tassunga atugassat immikkoortinneqartarlutik. Taamani 2005-mili ilinniartitaanerup qaffassarneqarluni suliniutigineqarluni aallartissimammatt peqqutaavoq amerlanerit ilinniakkamik aallartitsisimanerannut, kiisalu institutioninik soorlu kollegianik sanaartorneq allisarneqalereerluni. Aningaasatigut erloqinartorsiorneq eqqarsaatigigaani ajunngitsorujussuavoq ukioq manna aningaasartuutissanik inatsimmi ukiunilu missingersuussani immikkut ilinniartitaanermit sulineq nangillugu aningaasanik atugassanik immikkoorsitsisoqareersimammata.

Ataatsimiinnerup ilinniarnermullu pilersarusiamik sulinerup takutippaa taakku 400 millionit suliassamut immikkoortereeraluartut suli sakkortuumik suliassanik tullerriaarisooqartariaqartoq, pequtugalugu kissaatigisarpasuit pisariaqartitallu aningaasartuutissanut inatsimmit tunniunneqartut naammangilluinnarmata. Tassalu unammilligassaqpugut sakkortuumik, aningaasat taakku atorlugit ilinniartitavut amerlanerusariaqarput.

Atualinngikkallarnermi meeqqallu atuarianni

Aallaqqaammut meeqqat atuariat ilinniarnermut pilersaarutinut ilaangikkaluarpoq, Meeqqalli Atuariata aqqissuutteqqinneranut tunngasut nalilersornerani paasinarsisimavoq aqqissuusseqqinneq atuartsinerullu tunngavii misissoqqittariaqartut, inuusuttut sulilernissaminnut sakkussaat pingaarutillit suli pitsanngorsarneqartariaqartut, tassani ingammik oqaatsit matematikkilu eqqarsaatigalugit, inuusuttut meeqqat atuariannik qimatsererlutik ilinniarfissaminnut piareersimaneroqqullugit. Tassunga atatillugu pingaartorujussuuvoq meeqqap atualinngikkallarneraniit oqaasii eqqumaffigissallugit.

Ilinniartitaanerup statistikkia takutitsivoq suli annerusumik iliuuseqartoqartariaqartoq takuneqarsinnaammammi inuusuttut 2008-mi atuariannit naammassisut 42%-iinnaat 2010-p ukiaani nunatsinni nunattaluunniit avataani ilinniagaqarlutik ilinniartuunersiuteqartut. Ukiumi tassani 2010-mi meeqqat atuariannik qimatsisut 90%-iisa missaat naggataarutaasumik soraarummeersimapput. Taakku 42 %-ii misilitsinnermi angusaasa agguaqatigiissinneranni nalilerneqarsinnaapput ”nukittuutut” (20%), imaluunniit akunnattunik angusallit angusarissaartortatut (22%). Akerlianilli ukioq taanna misilitsittut 58%-ii akunnattunik angusallit (48%) angusarluttortarivaat imaluunniit angusat agguaqatigiissinneranni ”sanngiitsutut” nalilerneqarsinnaasut (10%)

Soorlu siornatigut ataatsimiittarnerit paasinarsisereeraat ataatsimiinnerup naqissuseqqimmagu tamanna ilorraap tungaanut ingerlassappat, ingammik sumiiffinni ilinniartitsisussaaleqqiffiusuni, annertunerusumik IKT atuartsineranut ilaatittariaqartoq. Ataatsimiinnerup aamma erseqqissisippaa kikkut ilinniagaqartoqassappat pingaarnepaallutik akisussaassuunersut erseqqissumik inissinneqarnissaa pingaartorujussuuvoq. Tassani atuartup imminut akisussaaffigenera, angajoqqaat akisussaaffii, ilinniartitsisut akisussaaffii, atuariup pisortaata akisussaaffii, kommunalbestyrelsp akisussaaffii erseqqissarneqassapput, qitiusumillu naalakkersuisut nakkutilliinissaminnut akisussaafeqarnerat aamma erseqqissarneqassaaq.

Ineriartoqqinnissamut aqutissiuussineq

Ataatsimiinnermi aamma sammineqartut ilagaat inuusuttorpasuit suli inuusoqalutik ungasissumut ilinniarusutartik ilinniassagunikku nuuttariaqartarnerat. Taamaammat aqqissuussineq atuarnissaannarmik neqerooruteqassappat naammangilluinnarpoq. Inuusuttut ullutsinnut naleqquttunik kollegianik skolehjemminillu neqeroorfigineqartariaqarput, taakkulu aamma atuarnerup avataatigut assigiinngitsunik periarfissanik neqerooruteqarsinnaasariaqarlutik, soorlu ataatsimoorluni sammisaqarfissanik, siunnersuisussanik il.il.

Ikaarsaarfiit

Kiisalu ilinniarfissanut allanut ikaarsaartarnerup ajornartorsiutaasarnera eqqartorneqarpoq, isumaqatigiissutigineqarporlu qanoq pingaaruteqartigisoq inuusuttut ilinniarfissaminnut akuerisaanersut ilinniarusutaminnillu aallartitsinersut malinnaaviginissaat. Tamanna siunnersorneqarnissamik pisussaaffiliivoq, ullutsinni illoqarfinni ataasiakkaani kisimi tamanna iluatsippoq, taamaammat inuusuttut meeqqat atuariannit anisut ilinniarfissaminnullu ikaarsaartussat sumiiffeerunnissaat ajornanngitsuararsuuvoq. Kikkut inuusuttunik malinnaanissaq akisussaaffigalugu suliarissagaat inissittariaqarpoq. Pingaaruteqarpoq ilinniartunik ilinniakkaminnik unitsitsiinnartartut ikilisarniarlugit sulinerup ingerlaannarnissaa, atuarnerullu avataatigut sammisassanik isumassarsiorneq ingerlatiinnarneqassalluni kiisalu ullumikkut atuuttut meeqqat atuarianniit inuusuttut ilinniarfissaanut aqutit sammiveqatigiillutik ingerlasut iluarsisariaqannginersut misissorneqartariaqarput.

Pikkorissartitsineq, allanik ilinniaqqinneq, inuussutissarsiutinik suliffeqarfinnilu ilinniartitsineq

Ataatsimiinnermi isumaqatigiissutigineqarpoq praktikkerfissaaleqisut tatorliuunnerat pingaarnerpaatillugu iluarsisariaqarmat. Iluarsissutissatut siunnersuutit assigiinngitsut taagorneqarput, ilaatigut praktikkernermi avitsineq, sulisitsisut ilinniartussaminnik tiguisut akissarsisinneqartalernissaat praktikkerfissallu akuerinissaanut piumasaqaatit nalilersoqqinnissaat. Tassunga atatillugu branceskolet aallartitaasa arlariit tikkuarpaat praktikkernermut ajornartorsiutip iluarsineratigut kollegiassaqaarniarneq atuartsinermilu inissaqaarniarneq ajornakusuulissasoq, sanaartoqqinnissanillu pisariaqartitsilissalluni.

Suli sulisartorpassuit ilaqarput ilinniarsimangitsunik, suliffippassuillu nalunngisatta amerlanersaasa ilinniarsimasunik sulisoqarnissartik suli piumavaat. Pissutsit tamakkua saniatigut siunissami suliffissuassarpasuit nutaat, ukiumi aggersuni nunatsinni ingerlanneqalertussat aatsitassanik paaaffiit, aluminiuliorfiit, immaqalu uuliamik suliffissuassat, sulisussanik nutseriaannarnik suliassanillu allaanerusunik suliaqassallutik piareersimasunik, annertuunik piumasaqalertussat nalunngilavut, kiisalu kommunit eqaatsumik periataarsinnaanissaannik ilimasummata piareersimasoqartariaqartoq. Tamakkununga atatillugu oqaatigineqarpoq ataatsimoorluni assigiimmik periuseqarnissaq qulakkeerniarlugu suleqatigiittussanik gruppilortoqartariaqartoq, aammalu nuna tamakkerlugu atuuttussamik realkompetencemik akuersisarnissanillu suliaqartussamik pilersitsisoqartariaqartoq. Kingullermut tunngatillugu suliffeqarfiit illugiillutik qanimut suleqatigiinnissaq ineritikkiartortariaqarpaat, illugiillutik suut amigaatigineqarnersut ilisimasarniassammatigit.

Kiisalu ataatsimiinnermi eqqartukkat ilagaat assigiinngitsunik oqaaseqarneq assigiinngitsunillu kultureqarneq ilinniagaqarnissaagaluumut aporfiusarnera. Ajornartorsiulli tamanna meeqqat atuarfianni atuartorpassuarnut aporfioertarpoq. Ilinniartitaaneq aporfeqanngitsoq imminullu ataqatigiissoq piginiaraanni, pingaaruteqarpoq kikkut tamarmik qanorluunniit inunnguutsiminnik oqaasillit ilinniarnissaannik pikkorissarnissaannillu periarfissinneqartariaqartut. Pisariaqavinnikkaluarpoq oqaasit inunnguutit atorlugit atuartinneqassasut, atuartsinerli tunngaviusunik periaatsinillu iluarsaanneqarsinnaavoq, assigiinngitsunik oqaasilinnut kulturilinnullu tulluarsarlugu.

Nunatsinni Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit

Ukiakkut 2009-mi Nunatsinni Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit pilersinneqarput, pilersaarutigineqarporlu taassuma ukiut tamaasa nunatta aningaasaqarnikkut qanoq inissisimanagera nalunaarutigisassagaa. Pilersaarutigineqarpoq Siunnersuisoqatigiit siulittaasuata nalunaarusiani siulleq februaarimi 2010-mi saqqummiutissagaa Siunnersuisoqatigiit ilaasortaasa sinnerisa oqaaseqarfigisinnaaniassammasuk. Uani taasariaqarpoq Sivso Dorphi Nunatsinni Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiinnut malinnaasussanut, suliat kattuffeqarfii isumaqatigalugit, taakkua nalunaarusiamut oqaaseqaataasa bilagiinik Siunnersuisoqatigiinnut tunniussisinnaatitaalluni, ilaammat.

Februaarimi siulittaasup nalunaarusiaanik saqqummersoqanngilaq. Qaammat juuni Namminersornerup allaffeqarfia nalunaarusiap nukingisaarutaanik nassinneqarpoq. Kiisami oktobarip qaammataa naalersoq nalunaarusiaq takkuppoq, ullunilu sisamanik (4-nik) siulittaasup nalunaarusiaanut oqaaseqarsinnaanissatsinnut periarfissinneqarluta. Tamanna soorunami sulinissatsinnut atugassarititaasoq akuerineqarsinnaanngilaq.

Nalunaarusiaq takkupperoq, tassanilu nunap aningaasatigut qanoq inissisimanera allaaserineqarpoq. Aningaasaqarnerup allaaserineqarnerata saniatigut nunatsinni ilinniartitaaneq pillugu meeqqat atuarfianut samminerusoq allaaserineqarsimavoq.

Nalunaarusiap ilaanit issuaassaagut, ilaatigut ima allassimavoq:

“1.4. Ilinniartitaaneq

Kapitali 4-mi meeqqat atuarfianni ilinniartitsisutigullu isumalluutini atuinertit inernerinik misissuineqarpoq.

Soraarummeerluni misilitsinnerit takutippaat, meeqqat atuarfianni atuartut oqaatsitigut, danskit tuluillu oqaasiitigut, pitsaasunik tunngavissaqartinnissaat maanna ajornakusoorutigigaa. Atuartut 1/3 missaat danskisut tuluttullu 5 inorluguluunniit karaktereqartarput. Tamanna ajornartorsiutaavoq, oqaatsimmi taakku inuusuttut ilinniarnertuunngorniarfiini atornerqarnerusarmata. Taamaalilluni atuartorpassuit meeqqat atuarfiannit oqaatsitigut aporfissaqareersarput, ilinniartinnut isernissaminnut naammassinninnissaminnullu ajornakusoorutigisarlugu

Isumalluutini atuneq eqqarsaatigalugu ukiumit atuarfimmit 2007/08-mit 2009/10-mut, meeqqat atuarfianni ilinniartitsisumut ataatsimut atuartut amerlassusii malunnartumik ikilismapput. Atuartut amerlassusaat 14 pct.-imik apparsimapput, ilinniartitsisutullu atorfissat taamaallaat 1 pct. sinnilaarlugu apparsimallutik. Taama apparsimaneq pisimavoq tamanna pillugu qitiusumik politikikkut aalajangiisoqarsimanermik tunngaveqarnani. Atuartumut ataatsimut ilinniartitsisutigut isumalluutini atuneq annertoq qaffakkiartortorlu, atuarfeqarfimmik aqutsinermik amigaateqartoqarneranik taamaalilluni ersersitsivoq.

Ukiuni kingulliunerusuni atuarfeqarfimmi tulleriarinerulluni aqutsineqarsimasuuppat, assersuutigalugu nunaqarfinni isorliunerusunilu ilinniartitsisunik ilinniarsimasunik pitsaannerusumik pissarsineqarsimasinnaagaluarpoq, atuarfeqarfimmilu IKT-mik atuinereq aqutitigalugu atuartitsinerup nutaaliorfigineqarnissaanut aningaasaqarnikkut tunngavissanik pilersitsineqarsinnaasimassagaluarluni.

Nunaqarfinni peroriartornerup atuarnerullu sunniutai kapitali 4-mi sammisat pingaarnertit aapparaat. Meeqqat nunaqarfinneersut meeqqallu illoqarfinneersut assigiinngissutaat misissuiffigineqarsimapput. Misissuinermit isummernerit pingaarnertit tassaapput:

1. Ukiuni 1971-76-imi inunngortut affaasa missaannaat 2006-imi piginnaanngorsarfiusunik ilinniarnermik naammassinnissimapput, tassa 30-35-nik ukioqarlutik.
2. Meeqqanit illoqarfinni atuarfinni atuarsimasut affaat sinnilaarlugit piginnaanngorsarfiusunik ilinniarnermik naammassinnissimapput. Meeqqalli nunaqarfinni atuarfinni atuarsimasut 35 pct-ii inorlugit piginnaanngorsarfiusuni ilinniarnermik naammassinnissimapput.
3. Nunaqarfiit akornanni assigiinngissuseq aamma annertungaatsiartorujussuuvoq. Nunaqarfiit atuarfiinit ataasiakkaanit meeqqat illoqarfinni atuarfiini atuarsimasunut naleqqiullutik amerlanerusut ilinniarnermik angusaqartarput. Ilutigitilluguli amerlasuunik nunaqarfeqarpoq meerartaasa 20 pct-ii inorlugit ilinniagaqarsimasut.

4. Ukioqatigiikkaat 1971-imit 1976-imeersut 10 pct-ingajaat 2006-imi qaffasissumik ilinniagaqarsimapput. Meeqqat illoqarfinneersut taakkunani 11,4 pct-iupput, meeqqat nunaqarfinneersut taakkunannga taamaallaat 3,6 pct-iinnaallutik.
5. Ukiuni 1981-86-imi inunngortut ataatsimut isigalugit 1971-76-ikkornisanut naleqqiullutik qaffasinnerusumik ilinniarnikkut inissisimapput. Amerlasuut piareersaataasumik ilinniagaqarsimagaluartut, inuusuttut suliaqarfitsigut tunngaviusumik ilinniagaqarsimasut appariarsimapput, taakkunanngalu sinneruttut, meeqqat atuarfianniinnaq atuarsimasut 1996-imit 2006-imut ukiuni quliniittuni amerlisimapput.
6. Nunaqarfinneersut 1981-86-ikkunni inunngortut 20-25-nik ukioqarlutik 1971-76-ikkunni inunngortunut naleqqiullutik ilinniarnermik angusaqarnerusimapput. Akerlianik illoqarfinni appariarneqarsimavoq.
7. Nunaqarfinni peroriartorsimasut illoqarfinni peroriartorsimasunut naleqqiullutik akissarsiatigut isertitamikkut appasinnerusumik inissisimapput.
8. Nunaqarfinni peroriartorsimasut illoqarfinni peroriartorsimasunut naleqqiullutik akissarsiatigut isertitamikkut appasinnerusumik inissisimapput, naak ilinniarnikkut assinganik affasissuseqartumik pissarsisimagaluarlutik. Inunnut suliaqarfitsigut tunngaviusumik ilinniarsimasunut assigiinngissut 0 pct-it sinnersimavaat, inunnullu ilinniagaqarsimanngitsunut assigiinngissut 60 pct-iulluni.
9. Ilinniagaqarsimaneq ataasiakkaanut akilersinnaalluortoq malunnarluinnarpoq. Inuusuttut suliaqarfitsigut tunngaviusumik ilinniarsimasut sulinermi akissarsiamikkut ilinniagaqarsimanngitsut akissarsiaannut naleqqiullutik 30 pct-it sinnerlugit agguaqatigiissillugu qaffasinnerusumik inissisimapput. Inuusuttut sivisunerusumik qaffasinnerusumik ilinniarsimasut ilinniagaqarsimanngitsunut naleqqiullutik sulinerikkut akissarsiaat marloriaat sinnerlugu amerlanerupput.

Amerlanerusut ilinniagaqarsimanerisigut inunnut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu aningaasaqarnikkut annertoorujussuarmik iluaqutissartaqarpoq. Tamatumattaq kingunerisarpaa inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit ataasiakkaallu iluaqutissanik annaasaqartarput, peroriartornermi atugassarititaasunik, atuarnermik ilinniarnerulellu qaffasissusianik nunaqarfinni illoqarfinnisuulli taama pitsaatigisunik pilersitsisoqarsinnaasuugaluarpat.

Naatsorsuinerit takutippaat 1971-76-ikkunni inunngorsimasut iluanaarut taanna 8,3 pct.-iussagaluartoq. Taama ingerlaneq klasseqatigiikkaartunut ataatsimut isigalugit atuukkaluarpat, nunami suliffeqarnermit akissarsiat katinnerini 8,3 pct.-imik qaffasinnerussagaluarpup, meeqqat nunaqarfinneersut peroriartornermikkut atugassarititaasigut atuarnerisigullu illoqarfinnisut assinginik atugassaqartinneqartuuppata.

Taamaammat inassutigineqarpoq meeqqat nunaqarfinneersut isorliunerusuneersullu takornartat oqaasiinik sunniuteqarnerusumik IKT-millu taparserneqartumik ilinniartinneqarnissaat qulakkeerniarlugu immikkut ittunik suliniuteqartoqartariaqartoq, meeqqallu tamakku meeqqat atuarfiannit naammassereernerisa kingorna aammattaq siunnersortimit malinnaaffigineqartarlutik.

Akilerartarnek inuunerissaarnissarlu pillugit ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiisutaa

Naalackersuinnikkut aningaasaqarnikkullu ingerlatsineq pillugu nalunaarusiaq

2011-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut pisortat aningaasarsiorneranni pisariaqartumik sukaterinissatut siulittaasoqarfiup isigaa. Pisortat aningaasaqarnerannik patajaallisaanissap tungaanut ukiuni takkuttussani Naalakkersuisut alloriaqqissasut inassutigineqarpoq. Sipaartissatut isertitaqarnerunissamullu eqqarsaatigisat piviusunngortinneqanngippata, aningaasarsiornermi akisussaassuseqartoqartoq qulakkeerniarlugu taarsiutissatut missingersuutini pitsanngorsaatissanik nassaarniartoqartariaqarpoq.

Inuiaqatigiit akiitsui tamakkiisut qanoq allanngoriartortigineri pillugit Naalakkersuisut nakkutilliinermik aallartitsinissaat inassutigineqarpoq. Pisortat sammisaqarfiini selskabinilu namminersorlutik oqartussat pigisaanni akiitsut amerliartornissaat taamaallaat eqqarsaatigineqarsinnaavoq, amerliartuutit aningaasarsiornermi imminut akilersinnaasunik ingerlataqarnikkut illuatungilerneqarsinnaappata.

Aningaasarsiornermi politikimik siunissamut ungasinnerusumut pilersaarummik atorsinnaassuseqartumik Naalakkersuisut suliarinnissaat inassutigineqarpoq. Pilersaarutip imarissavaa aningaasartuutit amerliartornerinut aqqissuussinikkut allanngortiterinissanut siunnersuut kiisalu pisortat isertitaannik tulluussaasarnissanut piomasagaatit siunnersuutiniq imaqaassalluni. Siunissamut ungasinnerusumut pilersaarut taamaattoq selskabit pisortanit pigineqartut akiitsui akiliisinnaassusiilu pillugit suliaqarnikkut anguniakkanik imaqaassaaq, pilersaarutillu malitseqartinnissaannut pilersaarummik imaqaassalluni.

Inassutigineqarpoq atuarfeqarfimmi aqutsinermik aallartitsineqassasoq, taamaalilluni qulakkeerneqassalluni meeqqat atuartut amerlassutsimikkut allanngoriartornerat ilutigalugu aningaasartuutit tulluarsarneqassallutik.

Inassutigineqarpoq innuttaasut katiterneqarnerat siammarsimanerallu ataatsimut isigalugu pisortat aningaasartuutaanni isertitaannilu missingersuusiornikkut ilanngunneqartassasoq. Inassutigineqarpoq atuartut sumiluunniit najugaqaraluarunik danskisut tuluttullu oqaatsitigut pitsaasunik angusaqarnissaat siunertarlugu meeqqat atuarfiat ilusilersorneqassasoq, taamaalilluni inuusuttut amerlanerungaartut ilinniagaqalersimanissaat periarfissinneqarluni. Inassutigineqarpoq fagini danskit oqaasiini, tuluttut oqaasiini aamma matematikkimi ilinniarsimasutut ilinniartitsisoqarneq meeqqanut nunaqarfimmiuneersunut isorliunerusuneersunullu pitsanngorsarneqassasoq, atuartitsinermilu IKT atorneruneratigut atuartitsineq nutarterneqassasoq. Inassutigineqarpoq amerlanerit ilinniagaqalersimanerisigut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu aningaasarsiornermi iluaqtissat pillugit Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ingerlaavartumik paasissutissiissutigisassagaat. Paasissutissiineq meeqqat atuarfianni atuartunut anginernut sammitinneqartassaaq, paasitinniarlugu ilinniagaqarnissamut qanoq iliornissaannut inuiaqatigiit inuusuttunit qanoq naatsorsuutigisagaqartut, inuiaqatigiillu ilinniarfissanik ilinniartullu inissaannik pissaqartitserusuttut.

Inassutigineqarpoq meeqqat atuarfiinut killiffitsigut misilitsit tarnernit angusat soraarummeernermilu misilitsinnernit angusat kommunini ataasiakkaani ingerlaavartumik malitseqartinneqartassasut tamakkulu saqqummiunneqartassasut.

Immikkut inassutigineqarpoq meeqqat nunaqarfinneersut isorliunerusuneersullu takornartat oqaasiinik sunniuteqarneru sumik IKT-kullu taperserneqartumik atuartinneqartassasut. Inassutigineqarpoq sivikinnerpaamik ukiut tallimakkaartut tamaasa 1971-imi kingornalu inunngortut ilinniarnerannit angusaat pillugit misissuineqartassasoq, atuartut 2/3-ii angullugit

piginnaangorsarfiusuni ilinniagaqalersimanissaq pillugu anguniakkap suliniutigineqarnera nalilersorniarlugu.

Nunap ilaata ineriartortinnissaanut suleriaasissat (RUS)

Naalackersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissummi takuneqarsinnaavoq, Naalackersuisut nunap ilaata inuisa ineriartortinneqarneranut tunngasut, inuussutissarsiutinut suliffeqarfinnullu tunngasut, piginnaangorsaanernut tunngasut il.il. tamakkua siuarsarneqarnerinut malinnaanertik ineriartortikkusukkaat, inuiaqatigiit namminneq napatittut pilersissagunikkit suleriaasissanik peqalerusullutik.

Nuna tamakkerlugu iliuusissat suleriaasissallu ilaat 7-t aalajangersarneqarput. Taakku ilaat makkuusut uani atuarneqarsinnaapput:

Meeqqat atuarfianni ilungersuullugit suliniutissat

- Inerisaavik kommunitut piffissamut suliassanullu pilersaarusiussaaq. Nuna tamakkerlugu suliassanut pilersaarusiassap najoqqutassaamik.
- Meeqqat atuarfiini oqaatsinik pikkorinnerulernissaq sulissutiginerullugu
- Meeqqat atuarfiini IKT-mik atuinerulernissaq sulissutiginerullugu

Meeqqat atuarfiiniit inuusuttut ilinniarfissaminnut ikaartarnerat oqilisarneqassaaq.

- Siunnersuisarneq ataqaatigiinnerusoq pilersaarusiortuarlugu
- Atuartut meeqqat atuarfianniit anisut malinnaaviginerullugit
- Kollegiat, atuarfiit efterskolillu sanaartornissaanut periusissat

IMAK-i RUS-ip suliaanik malinnaasussatut gruppiliamut aallartitaqarpoq. Tassunga atatillugu Imak-i Inatsisartut 2011-mi upernaakkut katersuunnerannut nalunaarusiaanut paasisutissanik oqaaseqaatiminnik tunniussaqaarput. IMAK-illu paasisai malillugit, IMAK-ip oqaaseqaataasa annersaat paasisutissiinnermi ilanngunneqarsimapput. Aappaatigullu oqaatigisariaqarpoq paasisutissiinnermi saqqummiunneqartut ilaannaat IMAK-ip isumaqatigimmagit.

Isumaliutissiissutit/ paasisutissiissutit inernerisa ilaat meeqqat atuarfiannut tunngasut IMAK-ip paasininnera malillugu kukkusunik ilallit tunngaviullutillu assersuutigineqarsimammata.

Tamakku saniatigut saqqummiussat ilaani immikkoortumi ataatsimi amigartumik peqqussummut tunngasumik atuisimaneaneq IMAK-ip eqqorsorinngilaa. Naalackersuisut tassunga tunngasumut isummaminnik allanngortitserusunngillat, IMAK-ilu neriorsorneqarpoq Inatsisartunut saqqummiunneqannginnerani oqaatsigisap eqqornerata uppersaatissaanik tunineqassasoq. Arlaleriarlunili saqqummiunneqannginnerani IMAK-i nukingisaarisaraluartoq uppersaammik tunniussisoqanngilaq, kingornatigulluunniit tunniunneqarani.

Siulersuisut paasininnerat malillugu meeqqat atuarfianni pissutsit iluarsisassat amerlaqaat. Pingaartorujussuuvorli piviusut aallaavigalugit suliniarnissaq, ilimagisat isertortumilluunniit pequtit aallaaviginagit. Taamaaliunngikkutta isumalluutivut kukkusunut atorneqalersinnaapput nunatsinni ilinniartitaaneq pitsanngorani.

Nunatsinni efterskolit

Ukiumi 2009-mi IMAK-ip Efterskole Villads Villadsen isumaqatigiissuteqarfigaa isumaqatigiissummik pingaarnermik, isumaqatigiissummiiporlu efterskolep sunnuteqaqataaffiginissaa suleqatiginissaalu. Isumaqatigiissutit taakku kinguneqarluartumik suleqatigiilluni pilersinneqarput, illugiilluni piumasarianik ataqpeqatigiilluni paaseqatigiiffiusumi. Isumaqatigiissummik pilersitsineq siunissami isumaqatigiinniarkinna annikitsuinnarneq iluarsissutissanik pisariaqartitsisoq paaseqatigiilluarnermik ilaatigut peqquteqarunarpoq, naak taamaaliorneq IMAK-imut nutaalluinnaraluartoq efterskolilu aatsaat aallartisarneqalersoq.

Ajoraluartumilli isumaqatigiissut suli nutartersinnaanngilaq, pisortatigoortumik isumaqatigiinniarkinna naammassinnginnerat kisimi peqqutaalluni. Inatsisit malillugit efterskoleni sulisut aningaasarsiaat avataani tamat aningaasarsiaannut naleqqiunneqarsinnaasaamata.

Apriliimi 2011-mi Maniitsup Efterskolia pingaarnermik isumaqatigiissuteqarfigaarput, isumaqatigiissusioqatiginissaanillu neriulluta. Ajoraluartumilli aamma tamanna aporfeqarsimavoq pisortatigoortumik isumaqateqarniarkinna amigaaqarmat, taamaammat atuukkallartussamik isumaqatigiittoqarpoq Efterskole Villads Villadsenimut isumaqatigiissutit ilaappa Maniitsup Efterskoliaanut atuuttussanngorlugu.

Tamanut ammasumik isumaqatigiinniarkinna naammassiniariartullu efterskolinut nutaamik isumaqatigiissummik sanasoqassasoq anguniagaavoq.

Isumaqatigiissutit ilaappa soorunami efterskolit immikkut atuarfiuneri tunngavigalugit sananeqassaaq, tamassuma saniatigut aamma suliassat allat atuartitsissutissatullu neqeroorutissat efterskolit ilisarnaataat isumaqatigiissutit ilaappa ikorfartugassarai.

Ilinniartitsissuaq / Inerisaavik

Ilinniartitsissuaq

Siornannguaq Ilinniartitsissuarmiippugut 4.s'ermiut nunatsinni meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut aningaasarsiaanik ilinniartitsisunillu atorfinitsitsinermi piumasarisaaq saqqummiiffiartorlugit, atorfinitsinneqalerunik pissutsinik ilisimasaqalereerniassammata. Ukioq manna taamaaliornerput pitsaavallaanngilaq, ukioq manna ilinniartitsisunngorniarkinna naammassinnittussanut saqqummiinnissatsinnut pilersaarusiortnerput ajornartorsiutinik aporfeqarmat, taamaammat ualermi ataatsimi tiimit marlussuinnaat atorpavut siornatigut ullut marluk atortaraluarlugit.

Inerisaavik

Piffissap ingerlanerani Inerisaavik meeqqat atuarfiata peqqussutaata atuunnerata qiteqqunnerani ilulissani nalilersueqatigiinnissap pilersaarusiortneranik suleqatigaarput. Pilersaarusiortut gruppianni ilaanitta saniatigut aqutsisut gruppianut aamma ilaavugut. Aqutsisut gruppiata pingaarnertut nalilersueqatigiinnissap naammassineqarnissaa akisussaaffigaa.

Nalilersueqatigeereernerup kingorna aqutsisut gruppiat arlaleriarluta ataatsimeeqatigaavut. Kinguninnguutigullu aqutsisut gruppiat Naalackersuisunut innersuussutinik nassiussipput. Innersuussutit arlallit suliareqqilaagassaaput, suliareqqiisullu arlaatigut unittoorsimagunarput.

Tamakkuninnga suleqatigiinnitta saniatigut, annikitsualunnik aamma Inerisaavik suliaqaqatigisarparput. Suleqatigiinnerpulli amigaateqarpoq, tassa nunatsinni meeqqat atuarfiini kursusiutissanik ilinniaqqiffissanillu pilersaarusionerni ilaannginnatta. Tassungali atatillugu oqaatigisariaqarpoq kursusiutissanut marlussunnut ilaasussanik toqqaanissap tunngavissaanik sunniuteqalaarsimagatta.

Inerisaavik massakut Iisimatusarfimmut ilaavoq, taamaalillunilu Iisimatusarfiup siulersuisuisa pisinnaatitaaffiunut appasinnerulluni inissisimalluni. Tamassuma kingunerivaa pikkorissarnissamut ilinniakkanillu nangitinissanut sulineq Institut for Læringimit tassalu Ilinniarfissuarmit aqunneqalernera. Inerisaaviup siunissami qanoq suliffittut ingerlanissaa massakut nalorninarloqangaatsiarpoq.

Sulianut tunngasut

Sulliviup avatangiisai

Ukiuni kingullerni arlalinni suliffiup avatangiisiinut tunngasut pillugit saaffiginnissutaasartut amerlanertigut tassaasarpur suliffiup tarnikkut atugassarititai pillugit paasiniaanerit. Taamaakkaluartorli ukioq kingulleq saaffiginnissutit suliffiup avatangiisiinut tunngasut amerliartorput, ingammik skimmelsvampeqalersimanernut tunngassutillit.

Skimmelsvampeqalersimanernut nalunaarutit soorunami ilumoorullugit misissuiffigissavavut, pequtugalugu skimmelsvampelimiinneq piffissami siusinnerusumi kingusinnerusumiluunniit ajoqutinnguusinnaammat. Saaffiginnissutaasartut erseqqissisippaat isumannaatsumik peqqinnartumillu najugaqarlunilu suliffeqarnissaq sanaartuisut ataasiakkaat tamakkiisumik eqqumaffingikkaat, tassalu tamakkununga tunngasunut suleqatigiisitaliap sulinera naammanngitsoq. Ajunngitsumik suliniartoqartuuppat imaattussaagalarpoq suliassat taama ittut kattuffimmut apuunnatik tamakkununga tunngasunik suleqatigiisutitaliap Suliffinnik Nakkutilliisut ikiortigalugilluunniit suliarisussaagaa.

Saaffiginnissutit IMAK-imut appuunneqartarnerata takutippaa isumannaatsumik peqqinnartumillu najugaqarnissamik sulissutiginnittussap sutigut tamatigut sulinera misissorneqartariaqartoq. Ajoraluartumilli sulisitsisut tamarmiullutik ilisimasimangilaat suliffimmi avatangiisiinut tunngasut pinngitsoorani ilinniakkamut ilaatinneqartarnissaa isumannaatsumik sulinissap – aamma atuarfinni sulisunut. sinniisuisa piumasarisannut ilaammat.

Saaffiginnissutit suliffiup tarnikkut atugassarititai pillugit ajoraluartumik aamma amerliartorput. Taavalu ajornartorsiutit amerliartornerat malunnarluni. Qularnanngilaq meeqqat atuarfiannut samminninnerujussuaq meeqqat atuarfiini sulineq sulisuinut pitsaanngitsunik nassataqarsimassasoq. Naalackersuisut aningaasaqarnikkut aqutsisuisa paasissutissiissutaanut Naalackersuisut atuarfiup naalagai ilinniartitsisuilu kisiinnangajaasa meeqqat angusalunnerinut pisuutippaat. Tamakku saniatigut qitiusuminngaaniit una utikajaarneqartarpoq ” iluatitsissaguit ima imalu atuartitsiinnassaatit”. Taavalu atuarfinni ilinniartitsisut ataasiakkaarlutik misigiuarlugu

taamaaliuinnarneq naammanngitsoq, inooqatigiinnernut tunngasorpassuit ilinniartitsisut kisimiillutik susinnaanngisaat atuartitsinerminnut sunniinnerlutsitsiuartut soorunami aamma suliffiannut nuanninngitsunik sunniisarnerat naluneqanngilaq.

Atuarfiit pisortaasa ilinniartitsisuisalu suliffiat nuannernerulersissagaani pinngitsoorani atuartitsinermut ajoqutaasartut tamaasa iluarsinissaat pingaartorujussuuvoq. Minnerunngitsumillu angusat ajornerinut ilinniartitsisut atuarfiillu pisortaat kisiisa pisuutinnagit, inooqatigiinnermut ilinniagaqarnermullu politikkip ukiorpassuarni atuartut angusarissaarnissaanik siunertarisap eqquutitinninneranut akisussaaqataaertik nassuerutigisariaqarpaat.

Namineq naliliisarneq pillugu

Namineq naliliisarneq pillugu suliaq 2005-mili ingerlanneqalerpoq, NLS-ip aqunneqarnerata decembarimi ukioq taanna ataatsimiinnerani taanna sammimmassuk, siunissami ineritikkiartugassatut suliassaq, nunani avannarlerni assigiinngitsuneersut attaveqatigiiliornissaat atuarfiit 15-20-t imminnut attaveqatigiiliornerisigut. Tamassuma saniatigut 2007-imi ukiakkut Bergenimi Norgemiittumi ingerlanneqartumi kattulluni ataatsimiinnermi taanna ataatsimiissutigineqarpoq innersuussuterpaalunnillu sanasoqarluni.

NLS-ip attaveqaatiliornissani piviusunngortissaguniuk kikkut aningaasaliisinnaanersut misissoreerlugit attaveqaatiliornissamik isummani qimappaa, akisuallaarnissaa peqqutigalugu. Kingornatigullu nunat ilaasortaasut ataasiakkaarlutik qanoq iliorlutik imminnut nalilersuilersinnaanissap inerisarnissaa aalajangertussanngorpaat.

Ukiakkut 2007-mi Bergenimi Norgemiittumi kattulluni ataatsimiinnermi islandimioq proffessori Hafdis Ingvarsdottiri Namminermut Nalilersuineq pillugu saqqummiisooq naapipparput. Nunatsinnut sammisaq pillugu oqalugiariartoqqullugu qaaquarput. 2008-mi Ilulissani Sinniisoqarfiup ataatsimiinneranut takkuppoq, tassanilu Sinniisoqarfiup ataatsimiinnerani Ilulissanilu ilinniartitsisunut oqalugiaryluni. Taassuma malitsigisaanik siulersuisut arlaleriarlutik sammisaq uterfigisareerlugu ukiakkut 2009-mi Danmarkip Evalueringsinstitutia suleqatigiumassallugu aalajangiuppaat.

Siulersuisut aalajangerput nalilersuinissamut suliassami ilinniartitsisuik aallaavigineqassasoq. Siulersuisut ilinniartitsisuik erseqqissarlugu allaaserinissaanut oqaaseqaatinik arlalinnik allattuipput, taakkulu allattukatit tunngavigalugit namminermut nalilersuisinnaanissap suliarilernissaa pillugu Danmarks Evalueringsinstitutia ataatsimeeqatigivaa. Ukiap taassuma ingerlanerani Danmarks Evalueringsinstitutia suliasap oqaaseqaatiliornissaa siunertaatalu erseqqissarnissaa pillugu arlaleriarlutik ataatsimeeqatigisarpaa.

Februaarimi 2010-mi ataatsimiinnermi apeqqutit oqaasertassaat iluarsaanneqarput, kingornalu iluarsaanneqaqqillattaarlutillu misilittaatigineqartarput maaji 2010 tikillugu. Tamassuma kingorna kalaallisuunngortinneqarput.

Namminermut naliliisinnaanissamut suliaq atuarfiup ineriartortinnissaanut atortussaliaavoq, atuarfiit ataasiakkaat imminnut aallaavigalutik anguniagassaminnik oqaasertalersugaat ilinniartitsisut namminneerlutik suliassaminnut tunngasunik anguniakkaminnik nalilersuineri tunngavigalugit. Tamakku anguniagassat oqaasertalersorneqassapput ilaasussat tamarmik kissaatiminnik allattuillutik suliaqareernerisa kingorna.

Suliassaq siuleqummi ima allaaserivarput:

”Matumani sakkussiami siunertarineqarpoq Nunatsinni ilinniartitsisutut suliaqarnerup ineriartortitsivigeqqinnissaannut piorsaavigeqqinnissaannullu ikorfartueqataanissaq. Sakkussiaq inissisisimaffigisani arlalinni ineriartortitseqqinnissamut atorneqarsinnaavoq:

- Ilinniartitsisutut inissisisimaffigisami – ilinniartitsisut ataasiakkaat suliatic pillugit paasisimasaqarluartumik tunngavigisaannik piorsaannissaq, tamannalu pissaaq nammineq suleriaaserisat pillugit qisuariaateqartarnikkut suleriaaserisanillu pineqartunik ineriartortitseqqinnikkut.
- Suleqatigiissutut (team) inissisisimaffigisami – ilinniartitsisoqatigiit suleqatigiissutut ataatsimoorussamik suleriaatsitik pillugit qisuariaateqartarnissaannik piorsaaqqinnissaq suleqatigiissunillu suleqatigiinnerup ineriartortitsivigeqqinnissaannik ikorfartuineq.
- Atuarfittut inissisisimaffigisami – atuarfiit ineriartoqqinnissaat, atuarfiillu ilinniartitsisutut suliaqarnermik ineriartortitseqqinnissamut ikorfartuinissaat.
- Inuiaqatigiittut inissisisimaffigisami – ilinniartitsisutut suliaqarnerup inuiaqatigiinni ataqqisaaneramik piorsaaqqinnissaq.

Sakkussiami siunniussiviusoq tassaavoq ilinniartitsisutut suliaminik paasisimasaqarluartutut qulequttat qitiutinneqartut sisamat iluanni oqaloqatiginnissuteqarsinnaallunilu qisuariaateqarsinnaasarnissaq:

- Piareersarneq, atuartitsineq naliliinerlu
- Suliatic piginnaasaqarfigisat soqutigisallu
- Suleqatigiinneq
- Atuartut pisartullu unammilligassaqarfiusut

Sakkussiamut atasumik sammisaqartikkumasat tassaapput Nunatsinni ilinniartitsisut.

Sakkussiap suliaqarfiginerani immikkut pingaarnertullugu tunngavigineqartussa q tassaavoq ilissi ilinniartitsisutut nammineerlusi nalunnginnerpaagassiuk suut ilissi atuarfigisassinni ineriartorteqqinneqarnissaat isumagisariaqarnerunersut. Sammisassasi aqqusaarneranni aqqissuussamik iserfigissavasi ilissi ilinniartitsisutut suliassinnik paasisimasaqarluartutut qitiusumik qulequtarisat suliaqarfiginissaat, taamatullu nammineq suleriaaserisartakkasi qisuariaateqarfiussallutik. Tamatumuunakkut siunissamut takorluukkanik aqqissuussisinnaanissamut tigussaasumik aallaavissaqalissaasi, taakkuussammata ilissinni suleqatigiikkuutaani atuarfissinnilu suliassinnut attuumassuteqarumaartussat.

Taamatuttaaq alloriarfimmi suleqatigiissuni akuuffigisassinni ineriartortitseqqinnissaq pillugu isumaqatigiissusiussaasi aalajangersimasunik atuarfimmullu tamarmut atuuttussanik, taakku isumannaarutaassammata ulluinnarni sulinissinnut sammisumik takorluukkasi piviusunngortitsiviginissaannut.

Sammisassat tamarmiusut ingerlanissaat nal.akunnerini 22-ni sivisussuseqassaaq. Nal. Akunneri pineqartut amerlanersaat suleqatigiikkuutaani alloriarfimmilu suleqatigiiffiusumi akuuffigisassinni ingerlanneqassapput, kisianni aamma aalajangersimasumik sammisaqarluni suleqatigiissitani arlariinni suliaqartoqassaaq, atuarfimmi ilinniartitsisut tamarmik kattullutik peqataaffigisassaanni”.

Massakkumut atuarfiit 9-t suliamik ingerlatsereerput, taakkulu suliamit atuarfitsik qanoq iluaqusersimaneraat naliliissummik tusarfigerusuppavut. Atuarfiit taakku 9-t Kommuneqarfik Sermersuumminngaaniillu Qeqqata Kommuneqarfianinngaaneersuupput.

Naatsorsuutigivarput ukiariamut ukiuuneranilu namminneq naliliisarneq pillugu pikkorissartitsinerit amerlanerusut aallartitsissallutigit.

Siammasissunut aningaasat agguagassat

Siammasissunut aningaasat agguagassat isumaqatigiissutaat atuutillermalli immikkoortortai tamakkivillutik malinneqanngisaannarput. Ilaasortat tapissaminnik utaqqisitaajuartarput suliat isumaqatigiissutigineqanngitsoornerat imaluunniit sulisitsisut isumaqatigiissutaareernerisa kingorna piffissamik eqquillutik tunniussinngitsoortarneri pequtaallutik.

IMAK-ip ukiumoortumik naatsorsuutit kommuninit Namminersornermiillu ukiut tamaasa tunniunneqartartussat suli tigunngilai – arlaleriarluni nukingisaarisaraluarluni – isumaqatigiinniarluniluunniit sulianut tunngasut qanoq atsigisumik tapiiffigineqarsimangersut erseqqissumik suli paasisaqarfiginngilai. Suut tamaasa ataatsimut isigalugit nalilertariaqarput isumaqatigiissut torrallataavallaannginnerarlugu allanngortittariaqartorlu. Naliliinneq tamanna ilisimaneqartutut IMAK-ip isumaqatigiinniarnermi piumasarisaanut ilaavoq.

Suleqatigiinnissamut udvalgi

Allaganngorlugu nalunaarusiap siuliini siulersuisut arlaleriarlutik suleqatigiinnissamut iluamik ingerlasumik udvalgeqarnerup pisariaqassusia pitsaaqquteqassusialu tikkuartortarnikuuaat.

Qujanartumilli atuarfiit amerliartorput suleqatigiinnissamut iluamik ingerlasunik udvalgeqalertarnerat, tamakku suliffiit pitsaasumik avatangiiseqalertarnerannut sunniutaalluortarput, minnerunngitsumillu suliffiup sivissusissaata siunertarisaa malillugu, eqaatsumik pilersarusiornissamut ilinniartitsisunillu pitsaanerpaamik atuinissamut iluaquseeqataasarlutik.

Sumiiffipassuaqarporli suli tamakkuninnga atuinngitsunik. Ajoraluartumilli sumiiffiit amerlanertigit nalaatsortumik taakkuusarput suleqatigiinnissamik ajornartorsiuteqarlutillu suliffimmini avatangiisiluttut.

Aammaarlutalu siulersuisoqarfimmiit sakkortuumik kajumissaarutigissavarput, sunniuteqarnerulernissamik suleqatigiilluarnissamillu isumaqatigiissut ilumoorunnerullugu piviusunngorteqqullugu. Imminut akilerluarsinnaavoq.

Sulinngiffeqarluni angalanermi aningaasaateqarfiit

IMAK-ip Ferierejsefondia

Ukioq 2010 tassaavoq IMAK-ip Ferierejsefondianut qinersineq.

Qinersineq oktobarip qeqqaniit novembarip qeqqanut ingerlanneqarpoq. Siullermik qinersisitsilernerimi qinersivimmi 1-imit tassa ukunanit Nanortalik, Narsaq, Qaqortoq, Paamiut, Ivittuut Maniitsumiillu qineqqusaartoqanngilaq. Taamaammat qinersivimmi 1-mi qinigassanngortussanut killiliusaaq sivitsorneqarpoq decembarip qeqqata tungaanut. Qinersivinni sinnerini unammillerteqaratik qinersisoqarpoq. Qinersivimmi 1-mi qinigassanngortitsinissap

killiliussaanik sivitsuereernermi qineqqusaartut marluupput, taamaalillunilu taakku marluk arlaannik qinersisoqartariaqalerluni.

Siulersuisut qinigaarlaat siullermeerlutik jannuaarip 10.-ani 2011-mi ataatsimiipput. Malittarisassianik imatorsuaq allannguisoqanngilaq.

2011-ip aasaaneranut angalanissaminnut kommuniminnut tapeqqusillutik qinnuteqartut misissornerini, paasivarput kommunit arlariit Ferierejsefondimut akiliisimangitsut, tassa kommunit qinnuteqartunut arlariinnut itigartitsisimasut Kommuneqarfik Sermersuumminngaaneernerullutillu Qeqqata Kommunianinngaaneersuupput. Tamanna peqquteqarpoq nutaanik atorfinitsitsinerni inuit ataasiakkaat Ferierejsefondimut akiliunneqarnissaat misiginngitsoorneqarsimammat. Maniitsumi killissaleriikkamik atorfinitsitsisarneq atorunnaarlugu nalinginnaasumik atorfinitsitsisalernerup atulersimanera peqqutaavoq, kommunillu Ferierejsefondimut akiliinnissani ”puigorsimamagu”.

Ukioq 2010-imi qinnuteqartut 146-t akuerisaasimapput 2011-ili 150-iullutik.

Atuartitsisut Ferierejsefondiat

Ukioq 2010 tassaavoq Atuartitsisut Ferierejsefondiata siulersuisusnaanut qinersineq. Siulersuisortaap siullermeerluni matsip 11.-ani 2011-mi ataatsimiippoq. Malittarisassianik annikitsumik allannguisoqarpoq, siulersuisut piumasarimmassuk sionatigut taperneqareersimasut qinnuteqarsimappata ukiunik amerlanerpaanik sulisimasut salliutinneqassammata, tapiissutit Atuartitsisut Fondiani pigineqartut killeqarmata.

2011-mi qinnuteqartut qulit tapiiffigineqassapput.

Pensioninut tunngasut

Ajoraluartumik ukiuni kingullerni marlunni utikajaartumik pensionisiassanut piffissamik uniuilluni akiliisarneq ajornartorsiutaavoq. Taamaammat ilaasortarpassuit Ilinniartitsisut Soraarnerussutaanniit soraarnerussutisianut akiliinneq uninnerarlugu allagarsissutigisarpaat. Allakkat taama ittut soorunami qisuariaatigineqartariaqarput.

IMAK-i kommuninut ajornartorsiut pillugu nalunaaruteqallattaartaralarpoq. Sivikitsuinnarmilli amerlanertigut iluaqutaasarpog. Taamaammat IMAK-ip Namminersortoqarfik suliniutiminut ikiortissatut ilanngutippaa isumaqatigiissutit atuuttut unioqqutinneqarmata.

Aamma ATP-mut (Arbejdsmarkedets Tillægs Pension) akiliutigisartakkat taassuma aaqqissuunneqarneranut atasunut ajornartorsiutaanikuupput. Akiliinngitsoorisarnernut utoqqatsissutigisartakkat amerlaqaat assigiinneqalutillu, taamaakkaluartorli isumaqatigiissummut unioqqutitsineruvoq, allaammi ilaat ukiut arlallit akiliinngitsoortarsimallutik. Tamanna soorunami iluarsineqartariaqarpoq, taamaammallu ATP-mullu akiliinngitsoortarnerit qulaani pineqartumi Namminersortoqarfimmut saaffiginnissutinut ilaapput.

Tjenestemanditut atorfillit ilaat ajoraluartumik aamma pensionisiassaminnut tunngasunik ajornartorsiutilinnut ilaapput. Arlaleriarujussuarlutik kommunit Personalestyrelsemut aki kukkusog atorlugu akiliisarsimapput. Tamakku ilaat aatsaat inuttaasa suliniunnaalernerini paasineqartarput, pensionertullu ilaasa pensionisiassatik kommunip iluarsaateernissaanut utaqqisariaqartarlugit. Allallu pensionisiassaminnik ajornartorsiuteqartarput suliarineri kommunini kigaappallaarnerat suliarineqarsimanginneralluunniit peqqutaallutik.

Tamakku akuerineqarsinnaanngivipput, qanormi inuunertik sivisooq atorlugu sulereersimallutik pensionisiassaminnik qaammatini arlariinni utaqqisinnaappat.

OK 2010

OK 2010 pillugu isumaqatigiinniarnertit apriliip 1.-a 2010 tikitsinnagu naammassereersimasussaagaluarpud.

Tamanna pissutigalugu arlaleriarluta 2010-mi saaffiginnittaraluarnikuuvugut. Isumaqatigiinniarnertit saniatigut suliaqarpugut amerlangaatsiartunik, suliat ilaat ukiut arlallit qaangiuttut naammassereersimasussaagaluartunik. Tamakku tunngavigalugit Isumaqatigiinniarnertit Immikkoortoqarfik 2010-mi arlaleriaqaluta ataatsimeeqatigisarnikuuarpud, suliat tamakku nalinginnaasumik isumaqatigiinniarnertit piffissaajaatiginiarnagit. Imaakkaluarami taakku suliat 25 missaaniittut aasamut sulinnigiffik tikitsinnagu naammassereersimassasut, septembarimi nalinginnaasut isumaqatigiinniutiginiassagatsigit.

Maajimi Isumaqatigiinniartarfiup Immikkortoqarfiata nalunaarfigaatigut juulip 1.-ani 2010-mi sulianut pisoqqanut sukkanerpaamik naammassiniassammata sulisussamik atorfitsitsinerarlutik. Juulip 1.-ani sagsbehandlerimik uagutsinnut atorfinitsitsippud. Suliat uninngaannavippud. Nukingisaarigutta neriorsortissaagut. Aammaarluta nukingisaarigutta aammaarlutik neriorsussavaatsigit. Nukingisaariarluta. Neriorsorneqartuarluta, Isumaqatigiinniartarfiup Immikkoortoqarfianiilli takkuttoqassanani. Suli septembarimi isumaqatigiinniarnertit aallartissasut naatsorsutigaarpud. Nukingisaarivut. Oktobarerpoq. Nukingisaarivugut. Novembarerpoq. Nukingisaarivugut. Decembarerpoq, kiisami isumaqatigiinniarnissatta aallartiffissaa ullulerneqarpoq. Aalajangerneqarpoq ataatsimiinneq siulleq jannuaarip 12.-ani aallartissasoq.

Januaarip 12.-ani siullermeerluta aallarnisaammik ataatsimiippugut. Piumasarisaannut ataatsimik apeqquteqarpugut, neriorsorpaatigullu jannuaarip 19.-ani akissuteqarumaarlutik. Januaarip 19.-ani atuagassatsinnik tuneqqippaatigut taamaaliinnarluta akuerisinnaanngisatsinnik. Ataatsimiinnissamik nutaamik neriorsortippugut. Januaarip 29.-ani aammaarluta aallarnissaamik ataatsimeeqqippugut. Sulisitsisut suleqatigiissitaliamik uagut piumasarisaanik akuerisinnaanngisatsinnik piumasalimmut isumartik allannortikkusunngilaat. Suliffiup sivisussusissaanik isumaqatigiinniutissaq siulliullugu pinngitssoorani naammassillugu isumaqatigiinniutigineqarnissaa piumasarineqarpoq, allanullu tunngasunik paasitikkumanata. Taavalu suna tamarmi uneqqippoq. Isumaqatigiinniarnertit taama ingerlanera akuerisinnaannginnatsigu piumasarivarput isumaqatigiinniarnivut aallartittariaqartut, taamaaliorumangippata, sulisitsisut sulisartullu akornanni pissusiusoq malillugu aalajangersumik oqaatigisariaqaratsigu, Namminersornermi aqutsisut isumaqatigiinniarnissamut pinaasernerarlugit.

Kiisamili februaarip 22.-ani nalunaarput isumaqatigiinniarnertit tassa allartittut. Suliffiup sivisussusissaanik pimasqaatiminnik nutaamik martsip qeqqani saqqummiinniarlutik. Taannalu tiguarpud. Siunnersuutigineqartoq akuerisinnaanngilarput. Allamik siunnersuuteqarniarluta neriorsuivugut. Siulersuisut siunnersuutissamik suliaqarpud apriliip qeqqani tunniussassamik. Piumasarisatta allattorsimaffiinnik paarlaateqatigiinnissarpud piumasarivarput. Uagut siunnersuuterput takutisinnaannerarpud taakkua neqeroortiginiakkamik killeqarfianik paasitissinnaappatigut.

Neqeroorutiginiakkamik killeqarfianik paasisitsinissaminnut piginnaatitaannatik nalunaarfigaatsigut. Ilaminnut uteqqaarallarumapput. Tassalu isumaqatigiinniarneq tassunga ullumikkut apriliip naalernerani killippoq.

Manna tikillugu isumaqatigiinniarneq eqartorujussuarmik ingerlanera malugaarput. Oqaaseqareersugullu tunuliaqutiminnut kisianni uterlutik qanoq oqaaseqarfigissanerlugu sunalu akuerissanerlugu apersuiartorlutik. Naliliinnerput malillugu sulisitsisut isumaqatigiinniarnermi aallartitaat aalajangiissinnaatitaallutillu iliuseqarsinnaatitaasariaqarput. Manna tikillugu soriarsinnaanngitsutut isikkoqarput. Tamanna taakkununga uatsinnullu iluaqutaanngilaq.

Kattuffinnut tunngasut

Nunatsinni kattuffiit siunissami aqqissuussaana

Decembarimi 2008-mi nunatsinni siunissami kattuffiit aqqissuussaana pillugit ataatsimiippugut. Taamanili nunatsinni kattuffeqariaatsip allanngortinnissaanut periarfissanik misissuilerpugut. Akuerineqarsinnaanngitsutut isigaarput nunatsinni sulisartut 25 000-t missaaniittut 30-t missaanik kattuffeqarmata, taakku sinnerlugit isumaqatigiinniarnermi aalajangiinniarnerrillu 70 missaaniillutik. Uagut kattuffitsinniit isumaqatigiippugut kattuffinnik ikilisaasoqartariaqartoq, ilaasortavut ullumikkorniit pitsaanerusumik sullillugillu neqerooruteqarfigisinnaalerniassagatsigit.

Aprili naalersoq 2009-mi suliffiit kattuffii suleqatigiissitaliamik pilersitsipput suliffiit kattuffiinit marlunnik aallartitalimmik, GA sinnerlugu aallartitaq ataaseq Namminersortoqarfimmiit aallartitat marluk Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfianiillu aallartitaq ataaseq. Suleqatigiissitaliap taassuma suliasaraa ” Kattuffiit qanoq ingerlanneqarnersut paasiniassallugit, tassani suliat suuneri aallaavigalugit, kattuffinnut agguataarsimaneri. Aammattaaq ersersinniarlugu suliffeqarfinni sulisinnaasut agguataarsimaneri, tassani ersersinneqassammat qanoq ilinniarsimasunik amigaateqartoqarnersoq, aammalu kattuffiit ilaasortaqaassusai aallaavigalugit ajoqutai iluaqutaallu, aammalu Kalaallit Nunaanni suliamut aaliangersimasumut attuumassuteqartumik kattuffimmut ilaasortaanermi ajoqutit iluaqutillu.”

Taassuma suleqatigiissitaliap massakut sulilluni ukiut marlunngoraluarpai. Suleqatigiissitaliap unittoorutigamiuk sulisartut 25000 missaaniittut ilaat HK-meersut ilaallu Peqqinnissaqarfimmeersut sorlernut inissitsiternissaat nalornisoorutigamiuk. Paasissutissiinermi tunngavigineqarput Isumaqatigiinninniartarfiup akissarsiat pillugit nalunaarusiaani. Taassuma apeqqutip paasiniarnissaa Isumaqatigiissitsiniartarfiup Immikkoortuata ukiup ataatsip iluani suliariniarsaraa, naammassisinnaanngulu namminneq suleqatigiissitaliamut ilaagaluarlutik.

Suleqatigiissitaliallu massakut Isumaqatigiissitsiniartarfiup Immikkoortortaata akissuteqarnissaa utaqqikatappaat taamaammallu ukiut marluk ingerlanerini massakkumut paasissutissat tigusimasatik tunngavigiinnarlugit suliap ingerlateqqinnissaa aalajangiullugu. Suliallu pissanganartortaa tassa kattuffeqarfiit arlaqangaatsiartut allannguutissanut ikilisarneqarnissamullu qanoq oqassanersut massakut utaqqisaalerpoq.

Siunissami kattuffiit ikilisarneqarneri ima isikkoqartinniarneqarput atuartitaanermut kattuffeqarluni, allaffissornermi kattuffeqarluni, ilaqutariinnermut, socialearnermut peqqissutsimullu

kattuffeqarluni, sanaartornermut, teknikkeqarnermut aatsitassalerinermullu kattuffeqarluni kiisalu imarsiornermut aalisakkanullu suliffissuaqarnermut kattuffeqarluni.

Suliniutit misigissutsinik attueqqajaasorujussuupput. Saniatigut qallunaat kattuffii suli sulisorpaalunnik tiggumminnittuupput, taakkunungami suli isumaqatiginninniartaramik naak kattuffimmini ilaasortaatisinnaanngikkaluarlugit, tamanna tupinnartuuvoq Namminersornermik eqqussereeralualuta.

Ilaasortat

IMAK-i 1250-it missarpiaanik ilaasortaqqarpoq. Ilaasortat amerlassusii aalajaatsorujussuupput, siunissamili arlariinnik naatsorsuutsigineqartussanik eqqarsaatigisassaqqarpoq. Namminersortut Aqutsisuisa topembedsmandiisa marlussuit ilaasa kommunit atuarfeqqarfiisa aningaasanik atuiavallaarnerat eqqumaffigisorujussuunerat tunngavigalugu, kommunit ilaannit nunatta atuarfeqqarfiini sulisunik ikilisaanissaq suliniutigilersimavaat. Nuup illoqqarfia kisiat isigigaanni tamanna ikilisaanermik kinguneqartussaavoq atuartitsisutut atorfillit 40-t tungaannut ikilinissammata. Taamatullu aamma Kommuneqqarfik Sermersuup ilaani pisoqariaannaavoq. Tamakku saniatigut kommunini allani sipaarniutinik suliaqartoqarnerisigut nunatsinni atuartitsisut katillugit 50-90-it tungaanut ikilinissaat naatsorsuutigisariaqqarpoq.

Tamakkulu aamma saniatigut atuartut amerlassusiisa ikiliartornerat maluginiartariaqqarparput ukiunilu aggersuni amerlassuuni ikiliartuinnarunarlutik. Tamakku tamaasa ilanngussorlugit ukiuni aggersuni meeqqat atuarfianni atuartitsisut ikiliartornissaat naatsorsuutigisariaqqarparput.

Ilaasortanik ataatsimeeqateqqartarneq

Septembari 2009-miit 2011-mi apriliip tungaannut ilaasortanik ataatsimeeqateqqartarneq
Ukiuni 2010-mi 2011-milu OK10-mi isumaqatiginninniutit aallartinnissaanut piareersimajuartariaqarnerput suliniutiginiakkatsinnut sunniinerlussimavoq.

Tamanna isumaqatiginninniarluta piareersimasariaqarnitta angalalluta suliatta killeqqarneranut peqqutaavoq.

Taamaattormi Qeqertarsuarmi Qasigiannuanilu 2009-milu ukiakkut Nuup atuarfiini arlalinni ilaasortatsinnik atatsimeeqateqqarneq ingerlasimavoq, Sivso ataatsimeeqatiginnittuulluni. Ilaasortanik ataatsimeeqateqqarnerit taakku piffissap siuliani ataatsimeeqatigeereernerup nanginnerivai ulluni oqaluuserisassat uku malillugit.

1. Naleqqiiffiup innersuussutai
2. Namminermut nalilersuineq
3. OK-mi piumasarisat
4. Ilaasortat oqallisigerusutaat.
5. Tamalaat.

Immikkoortumi "Naleqqiiffiup innersuussutai"-ni suleriaaseq aalajangersimasoq atorneqqarpoq, tassa ilaasut imminnut ajornartorsiut saqqummiunneqqartoq qanoq aqqinneqarsinnaannersoq oqaloqatigiissutigimmassuk.

Sigrid septembarimi Paamiuni ilaasortanik ataatsimeeqateqarpoq.
Aggustusimi 2010-mi Lisbethi Sigridilu Sisimiuni ilaasortanik ataatsimeeqateqarput.

Qorsussuarmi Sivso, Lisbethi Sigridlu ukiumi 2012-mi atuarfiup matunissaata kalerrisaarutigineqarnera pillugu arlaleriarlutik ilaasortanik ataatsimeeqateqartarput. Tassunga atatillugu qaammat novembari naalersoq 2010-mi Kommuneqarfik Sermersuumut akerliussutsimik takutitsinissaq aaqqissorneqarpoq.

Piffissami kingullermi Nuup atuarfiini anitsiarfinni isumaqatigiinniarnertit sumut killinnersut pillugit ataatsimiissitsisoqartarpoq.

Siulersuisut

2009-mi siulersuisussanik qinersereernerup kingorna siulersuisut ukuulerput: Sivso Dorph, Johan Reimer Diskoregionianit Sisimiuniillu qinigaalluni, Esther Rosing Nuummiit qinigaalluni, Marie Søbørg Andersson Avannaata Kangiatalu regionianiit qinigaalluni kiisalu Elna Thomsen Heilmann Maniitsup Kujataatalu regionianiit qinigaasoq.

Ullumikkut siulersuisut atii allanngorluinnarnikuupput, tassa Elna Thomsen Heilmann suliffimmini ulapinnini ilinniaqqinninilu 2009-mi aallartissimasani pissutigalugit tunuarusussimammat, Marie Søbørg Anderssoni ukiakkut 2009-mi nunarput qimallugu aallarami Johan Reimerilu 2010-mi aasami atuangiffiup kingorna Nuummut nuulluni.

Massakkut siulersuisut imaalrput: Sivso Dorph, Esther Rosing, Helene Heilmann, Mala Kúko kiisalu Hector Lennert Sørensen. Hector Johanimut sinniisuugami iserpoq, Helena Elnamut sinniisuugami iserpoq kiisalu Mala Mariemut sinniisuugami aamma iserpoq.

Qaammatikkaartumik siulersuisut ataatsimiittarput, amerlanertigut telefonikkut ataatsimiinneq ingerlanneqartarluni ukiumullu sisamat missaanik tamarmiullutik naapillutik ataatsimiittarput.

Siulersuisut isumaqatiginninniarnermut pikkorissarnerat

IMAK-ip siulersuisui Lisbeth Frederiksenilu Allaffeqarfimminngaaneersoq Danmarkimi isumaqatigiinniarnermut tunngasunik pikkorissartunut ilaapput. Pikkorissaaneq immikkoortunut marlunnut avinneqarsimasoq apriliimi oktobarimilu ingerlanneqarpoq. Isumaqatigiinniarnermi periaaseq tassaavoq angusassamik appasinnerpaaffiusumiit pitsaanerusemut angusaqarfiusinnaasumik ineriartorneq. Ineriartorneq ingerlaarfusoq pisinianik, tuniniaasunik, isumaqatigiinniartunillu atorluarneqarsinnaasoq.

Isumaqatigiinniarnermut periaatsimik pikkorissarneq immikkoortunut arlalinnut aggorneqarsimavoq. Isumaqatigiinniarnernilu piareersarnermik sunniuteqarluartumillu pissarsiffiusinnaasunut assigiinnigtsunut aqutissiuussinermik sungiusarnerulluni. Sungiusarneq ungasinnerusemut siumut isigaluni iliuusissanik eqqarsariaatsinillu angusaqarfiullaarsinnaasunik sungiusarfiulluni.

Ilaatigullu makkuninnga imaqartoq:

- Piareersaasiorneq kiisalu siumut isigaluni iliuusissanik pilersaaruseorneq

- Isumaqatigiinniarnert pileriarturnerit sungiusarnej kiisalu Pissusilersuutissanik aalajangersuineq
- Illuatungerisap piumasaanik nalilersuineq
- Kamannermik aporaannermillu aqutsisinnaanermik sungiusarnej
- Periutsit isumaqatigiinniarnert ilungersunartuni qaangiiniutaasinnaasut
- Timip pissusilersuutaat tatiginassutsillu aqussinnaaneranik sungiusarnej
- Oqaloqatiginneriaaseq akinerluinermik kinguneqanngitsoq
- Niueqatigiinneq akinillu isumaqatigiinniarnert
- Uukapaatitsiniarnermik sungiusarnej

Pikkorisarnej qulaani pineqartunit assigiinngitsunik aallaaveqartumik sungiusarnertalimmik ingerlanneqarpoq. Taamaattumillu aamma inuttut eqqarsarsinnaassuseq annertuumik kallaarsinnaasarlugu. Kalluaaneq oqimaarsarujussuarnermik imaluunniit iluaalliorujussuarnermik aallaaveqarluni qisuariarfusinnaasarpoq, aammali quiatsarujussuarnermik kinguneqarsinnaasarluni.

TR-t pikkorissarnerat

Ukiaq 2009-mi tatigisaallutik sinniisut pikkorissartinneqarput. Massakkut pikkorissarnissaq ima aaqqissorneqarsimavoq ulloq siulleq sunniuteqaqataaneq suleqatigiinnerlu atuarfiit pisortaat ilagalugit sammitinneqarlutik. Atuarfiit pisortaasa immikkut pikkorissaatissaasa modul siulliattut iluatsillugu inissinneqarsimalluni. Ulloq ataatsimoorfittut aaqqissuunneqarsimavoq suleqatigiissitaliami pisortat sulisullu sinniisuisa ikioqatigiillutik sulisarnissaat pisariaqarluinnarmat.

Pikkorissarnej aamma tatigisaallutik sinniisunut nutaanut tunngaviusumik pikkorissarneruvoq imalu imaqarpoq:

Tatigisaallutik sinniisut sulerisuuppat suullu suliassaraat, tassani IMAK-ip malittarisassai, isumaqatigiissutinut tunngasut, inatsit maleruagassallu.

Isumaqatigiissutit atuuttut - ilaatigut aningaasarsianik nakkutiginninneq.

Sunniuteqaqataaneq aalajangeeqataanerlu.

Imaattussaagaluarpoq isumaqatigiinniarnert naammassiniariartullu tatigisaallutik sinniisut tamarmik taakku pikkorissaatigissagaat. Taannalu pikkorissaaneq ilaatigut isumaqatigiissutinik nutaanik ilaqarluni ingerlasussaagaluarluni. Peqquteqavillunili – tassa isumaqatigiinniartoqanngimmat – pikkorissaanissaagaluit kinguartikkallarnejartariaqarsimapput. Pikkorissaasoqarumaarporlumi isumaqatigiissutit nutaat pigineqalerniariartullu.

Pisortanik pikkorissaaneq

Ukiumi atuarfusumi 2009/10-mi KANUKOKA-p IMAK-illu marluullutik pisortanik pikkorissartitsinerit marluk ingerlappaat, suliffiup sivilissusissaanik isumaqatigiissutip arlarlitsigut unioqqutinneqarneranut naapinniarfittut atorummallugu. Kursusit taakku marluullutik 3-nik moduleqarput.

Modul 1-i ingerlanneqarpoq KANUKOKA-minngaaneersumit IMAK-iminngaaneersumillu ilitsersuisoqarluni makkulu sammineqarput:

- Pisortat pisussaaffii kiisalu suleqatigiinnissamut sunniuteqaqatigiinnissamullu isumaqatigiissutit
- Inatsisit atuuttut, peqqussutit, isumaqatigiissutit ileqqoreqqusallu
- Suliffiup sivisussusissaanik isumaqatigiissut akissarsianillu naatsorsuineq

Modul 1-imut tunngasunik sammisaqarnermi ullut kingullersaani pisortat tatigisaallutik sinniisullu ataatsimoorput suleqatigiinneq sunniuteqaqatigiinnerlu suliaralugu. Ataatsimoorpitsinerup siunertaraa atuarfinni ataasiakkaani suleqatigiinnissamut ataatsimiititaliat suleqatigiinneq pitsaasunik tunngavilik ingerlanniassammassuk.

Kiisalu modul 2-mi 3-milu avataaneersumit ilitersuisoqarpoq, tassa Ole Harrietimit taanna ukiorpassuarni Danmarkimi atuarfiit pisortaasa ineritikkiartornissaanik suliaqartartoq.

Modul 2 ima imaqarpoq:

Pisortat suliaasa sulisuminnut tunngasorta

- pisortat aaqqissuulluakkamik nersuerpaluttumillu suleriaaseqarlutik aqutsinissaat oqaloqatigeriaaseqarnissaanullu tunngasut

Moduli teoritiskimik aaqqissuulluakkamik nersuerpaluttumillu pisortat aqutsinerminni oqaloqateqartarnerminnilu periaaseqartarnissaanut suleriaaseqartarnissaanullu tunngatinneqarpoq. Pisortat sulisuminnik oqaloqateqarnerminni atortussaanut ilaavoq. Assersuutigalugu inuk toqqarlugu ineriartortitamik oqaloqatigiinneq (MUS-samtalen), pisortap suleqatigiinnik eqimattanilluunniit coacherinissaa, akerleriinnik aaqqiinniarluni oqaloqateqarneq oqaloqatigiinnermullu ajornakusoortumut.

Moduli 3 tassaavoq

pisortat perorsaaneq pillugu suliaasaanut tunngasoq.

Taassuma modulip pisortap aqutsinermi perorsaanermullu tunngasunik suliaqarnermini atugassaa. Teoretiskimik perorsaariaatsinut assigiinnigitsunut paasisimasaqarlualuni ingerlatsisinnaangornissaminut ikiortissaa. Pisortaq læringslederit pædagogiskimik suliamigut pitsaangorsaa sinnaalernissaa, sulisumi suliasaminut piginnaangorsarnissaanut, suleqatigiit pitsaanagerusumik ineriartortinnissaanut, pisortat atuartitsissutinut tunngasunik atuartunut il.il. ilikkagassanik suliasarivillugu nalilersueriaatsinik inerititsiartorsinnaangornissaa kiisalu atuarfiup kattuffittut nalilersuiffiginissaanik inerititsisinnaangornissaanut tunngasut.

Pikkorissarneq pisuunnguallaataasorpasuarnik kinguneqartussanillu isumaliutissiilluni ingerlanneqarpoq. Naggataatigut kursusernerup ingerlanneqarneranut nersuualaruterpassuarnik siunissamilu aaqqiisutissanik siunnersuuteqartoqarluni nalilerneqarpoq. Pilersaarutaagaluarpoq pikkorissartitsinerit nutaat ingerlalissasut pisortannortut tamarmik tassunga pikkorissarnissaminut periarfissillugit. Ajoraluartumilli maannamut maajip 1.-ani 2011-mi isumaqatigiinniarnissat suli utaqqisaagallarput.

Aningaasaqarnikkut aqutsineq (Nets)

Kattuffiup aningaasatigut ullumikkut inissisimanera ajunngitsutut oqaatigineqarsinnaavoq. 2009-mi Kattuffik ukiumut naatsorsuutit inernerini 361.000-ingajannik amigartooruteqariarluni 2010-mi ukiumut naatsorsuutit inernerini 358.000-inik sinneqartoqarpoq.

Ukiuni 2009-mi aningaasanik naatsorsuineri takuneqarsinnaavoq kattuffik pikkorissartitsinermit aningaasanik atuingaatsiarloq, tamannalu ukiumut naatsorsuineri aningaasanik amigartoornermit peqquutit annersaraat. Akerlianilli ukiumi 2010-mi naatsorsuutini takuneqarsinnaalluni pikkorissatitsinerit ikinnerusut ingerlanneqarsimasut, aningaasanillu atuinerit annersaat tassaasimalluni namminermit nalilersuisinnaangornissamut pikkorissartitsisarnernik ingerlassineq. Isumaliutaavoq taassumunnga aningaasanik atuneq piffissap ingerlanerani imminut akilersinnaajartulernissaa. Tassungalumi atuarfinni 9-ani pikkorissartitsinitsinni aningaasartuutit ilarparujussui taakkunanit matuneqarput.

Ukiuni kingulliunerusuni aningaasartuutini unammilligassat annersaat tassaasarpog C5-mik atuinermit ikaarsaarniarneq, taassuma atornerata aningaasanik atuinitta aqunneqarnera pisariillissittussaagamiuk. Ikaarsaarniarnitsinni ajornartorsiutinut siullermit atuinissatsinnut naatsorsuutivut sinneqalugit qaangertariaqarsimagatsigit.

Aningaasartuutit namminneq matullutik ingerlalertussaagaluit tassaapput PBS-imik taasinnaasatsinnut akiliisarnerup ingerlalernissaagalua, ilaasortanut akiliisitsiniutit Nets (siornatigut PBS-iusoq) aqquutigalugu. Taassumap ingerlatitsisuatalu immitsinnut attavigeqatigiinniarnikkut ajornartorsiuteqarnerput peqquutaalluni aallartinniarnitsinni ajutoorluinnarsimagatta. Taamani PBS-imut nuulluta akiliisalernissarput isumaqatigiissutigigatsigulu ukiut arlallit qaangiutereerput. Kiisamili ikaarsaarnarput naammassimmat paasileriallarparput isumaqatigiissuterput oktobarip 1.-anut 2010-mut killissani tikikkaa. Tamassuma kinguneraa ilaasortanut akiliisitsiniutitsinnut betalingskortit atorlugit akiliisoqarnissa piumasarisariaqaleripput. Tamassumalu nassataraa ilaasortarpaaluit akiliinngitsoornerannik, peqquutigalugu kommunit sulisut aningaasarsiaanit ilanngaasarnertik ingerlatiinnariarlugu kingornatigut ilaasortanut utertittarmatigit. Tamanna uivernermit pilersitsingaatsiarpoq. Taamaallutalu kiisa ilaasortatsinnit 100.000-inik arlalinnik piffissap ingerlanerani akiliinngitsoorutit pissaqalerpugut. Tamarmillu iluarsimmata suleqatitta piffissangaatsiaq ilaasortatta akiligassanik kinguaattuugaanik akiliisitsiniarlutik atortariaqarsimavaat. Qujanartumillu amerlasoorpassuit naammagittarlutillu qasusuissimaqaat. Ilaasortat amerlasuut akiligassatik isumaqatigiissuteqarfialuta akilersorpaat, akiliinngitsoorutillu massakkut ikilisorujussuupput.

Massakkut eqqarsaatigisassarput tassaalerpoq kommunit atuarfeqarfimminnut tunngasunik sipaarniarnerisa kingunerisaanik ilinniartitsisut ikilinissaat naatsorsuutigissagatsigu. Tamanna kattuffiup siunissami aningaasatigut pitsaanngitsumik inissimalernissaata kingunerilersinnaammagu.

Allaffeqarfik

Augustusimi 2010-mi nutaamik suleqatitaarpugut. Ukiuni arlariini siulersuisut Sinniisoqarfimmiullu kissaatertik eqquutsippaat. Suleqatitaarput amerlanernit ilisarisimaneqarpoq, tassalu Sigrid Dahl, allaffitsinni inunnik isumaginnittortaarivarput. Taassuma saniatigut ukiuni arlariinni allaffimmiorput suleqatigiunnaarsimavarput. Massakkut kontorfuldmægtigimik suleqatissatsinnik qinaasivugut. Massakkuugallartumik vikareqarpugut, allaffimmi suliassanut tamanut takkussortunut sulialimmik.

Pissutsit assigiinngitsut peqputigalugit suleqatitaarput piffissami aalajangersimasumi ulapitinneqarujussuarpoq stressernartunillu sulerulutsinneqarluni, taanna Lisbethilu marluullutik ilaasortatta nalunaarsuutaanik aaqqissuillutik atortutaatinnillu C5-mik sulisorujussuupput.

Aalajangersimasunik suleqatitta saniatigut avataanniit C5-mik ilisimannittunik ikiorteqarnissatsinnik pisariaqartiterujussualernitsinni suleqateqartariaqarsimavugut. Kiisalu aamma atortutaatsinnik pisiffitta ikiuinissaanik allatut ajornartumik sulisoqangaatsiartariaqarsimalluta, akissajaatigisorujussuusatsinnik.

Massakkut atortutaarput pissusissamisut ingerlalerpoq. Tamassumalu kingunerisussaassavaa piffissap ingerlanerani allaffeqarfitsinni sulisussanik pisariaqartitsiunnaarnissarput.

Danmarks Lærerforeningi

Kingullermik Sinniisoqarfimmiut ataatsimiinnerisa kingornagut Danmarks Lærerforeningimi marlunnik ataatsimeersuortoqarpoq. Danmarks Lærerforeningimut marlunnik aallartitaqarpugut tassalu Sivso Dorph Esther Rosingilu.

Piffissami uani Lotte Lange saaffigisartagassarivarput.

Danmarks Lærerforeningi tamatigut politikikkut aqutsinernullu tunngasutigut suleqatigilluartaqarput.

Piffissami qaangiuttumi suliatigut assigiinngitsutigut iluaqutigilluakkatigullu siunnersortarpaatigut ajoqersortarlutalu. Kingullermik suliffiup sivilisussusissaanut tunngasunik qallunaat periaasiinnik misissuiffigivavut.

Nordiske Lærerorganisationers Samråd

Nordiske Lærerorganisationers Samråd, tassa Nunat Avannarliit ilinniartitsisoqarnikkut kattuffiisa suleqatigiiffiat nunanit ukuninnga ilaasortaqaartut Finland, Sverige, Norge, Danmark, Færøerne, Island nunatsinniillu.

NLS-ip suleqatigiillutik oqalliffianni 3-lluta ilaavugut. Aqutsisoqarfimmut ilaavugut, grundskolep immikkoortoqarfianut Pisortallu oqalliffiannut ilalluta. Aqutsisoqarfimmut Sivso ilaavoq, Grundskolep immikkoortoqarfianut Hector ilaavoq Pisortallu oqalliffiannut Lars Peter Sterling ilaalluni. Oqaatigissavara NLS-imi ataatsimiinnerit tamaasa skandinaviamiut oqaasii atorlugit ataatsimiinneq ingerlasarmat, finskisut ingerlaannartumik nutserisoqartaannarluni.

Taakkunani suleqataasarnermi saniatigut siulersuisut 2009-mi Finlandimi NLS-ip Forbundsseminariumianut 2010-milu aasami pikkorissartunut ilaavoq.

2009-mi Finlandip Forbundsseminariumiani Finlandip oqaluttuarisaanera, finnit ilinniartitaanerata aaqqissuusaanera, siunissamilu finnit ilinniartitsisunngorniarfiat inuiaqatigiivinut tulluarnersoq sammineqarput. Forbundsseminari Naantalimi ulluni oktobarip 19.-21.-anut ingerlavogut.

Saqqummiisoqareernerata kingorna workshopini sulisoqarpoq, tassanilu peqataasut isummaminnik annissinissaminnik periarfissinneqarlutik.

2010 aasakkut pikkorissarneq aamma Finlandimi ulluni juunip 29.-aniit juulip 3.-ata tungaanut aamma Naantalimi ingerlanneqarpoq.

Ullut taakku ingerlanerini paasisimasaqarluartut assigiinngitsut ilisimasaminnik ilaasunut saqqummiusisarput.

Ukuuppullu:

Tony Dunderfeldt psykologimi immikkut ilisimasalik. Tonyp inuup qarasaani ilinniarusaarnermini eqqarsariaasia qanoq ineriartortartoq qanorlu inuup eqqarsariaatsiminik aqutsilersinnaanera pillugit ilisimasaminik saqqummiivoq.

Senior Lecturer Jonathan Neale. Jonathani silaannaap allanngoriartorneranut taassumalu kingunerisaanut tunngasut ilisimasanni saqqummiuppai.

Qaratsamik ilisimatoq Mia Nykopp. Mia Nykoppip atuartut atuakkatigut sanngiitsut atuartitsinerimi pissusii malittaralugit qanoq paasilluarneqarsinnaasut "imikkut specialeralugu" ilisimasaminik saqqummiivoq.

Lektor ilinniartitsisunik ineriartortitsisartoq Benita Kavander. Benitap Finlandimi ilinniartitaanerup aaqqissuusaanera, ilusia, ineriartornera ineriartoqqinneranullu tunngasut pillugit ilisimasaminik saqqummiivoq.

Professor Petri Salo. Petrip ilinniartitsisutut sulisuuneq pillugu ilisimasanni saqqummiuppai.

Teaterchef Johan Storgård. Johanip saqqummiussarai ilinniarnermik aqutsineq, attaveqaqatigiinneq peqqusersuinnerlu piginnaaneqarfigalugumut tunngasut.

Ulloq taanna saqqummiisussat saqqummeereernerisa kingorna aallartitat katersuuppit. Uagut savalimmiut islandimiullu aallartitaanut orniguppugut.

Sulliviup avatangiisai / Arbejdsmiljørådet / Nordiske Arbejdsmiljønetværk

Suliffigissaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit

2010-mi Siunnersuisoqatigiit ukiunut tulliuttunut 4-nut siulittaasunnngortumut Ivalo Egedemut siulittaasuusimasup Sten A. Lundip tunniuppaa. Paarlaattoqarnera iluatsillugu Siunnersuisoqatigiit suliassaasa suunerinik nalilersueqqinneq suliarineqarpoq, ilaasortavullu tamarmik Siunnersuisoqatigiit suliassaanik qanorlu atorneqarsinaanerinik paasissutissanik tuniorarneqarput. Suliata tamakku pingaarnertut inernerivaat Siunnersuisoqatigiit siunnessami suliassanik tigooqqaanerulernissaat, suliffiillu sapinngisartik tamaat nuannernerusunik avatangiiseqalernissaannut siunnersuinerulernissaat kukkussutit amigaatillu pingaarnertut

isigiunnaarlugit. Siunnersuisoqatigiit kalaallisut atissaa ”Suliffigissaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit” siunnersuutigineqarpoq, taassuma suliassaanut tulluarnerutinneqarluni – kissaatigisap 2011-ip ingerlanerani eqquutinneqarnissaa ilimagineqarpoq danskit folketingiisa aalajangiinissaa apeqqutaammat.

Rådet og Videncenter for Arbejdsmiljø suleqatigiillutik <http://www.frastresstiltrivsel.dk/> -ip kalaallisuungorluni Siunnersuisoqatigiit nittartagaaniilernissaa aalajangiuppaat. Suliniutip suliffiit suliffimmi nuannersunngortsinissaanut isumassanik periaasissanillu aallerfigisinnaalernissaanut periarfissanngussaaq, suliffinni nakkarsaanerit pinngitsoorniarlugit aamma qanoq iliornissamik aallerfigineqarsinnaalluni.

Siunnersuisoqatigiit siusinnerusukkut DVD-mik suliffiup avatangiisiinut assigiinngitsunik samminnittumik saqqummersitaqarput. Taanna Siunnersuisoqatigiit nittartagaanni 2011-mi aaneqarsinnaalissaaq.

Siunnersuisoqatigiit qangali suliffimmi ajutoornernut sulilluniluunniit ajoquteqalernernut tunngasunik nalunaarsuisarnerup ajornannginnerusumik periaaseqalernissaa innersuusutigivaat. Tamanna kiisami piviusunngorpoq, tassa Arbejdstilsynet og Center for Arbejdsskadesikring (massakkut Center for Arbejdsskader) ataatsimoorlutik suliffimmi ajutoornernut sulilluniluunniit ajoquteqalernernut tunngasunik nalunaarsuiffissaaq elektroniskiusoq – www.at.gl kiisalu www.anmeld.gl. aqutigalugu aaneqarsinnaalersoq saqqummiuummassuk. Taanna atorlugu nalunaarsuinerit sukkanerusumik ingerlasalissapput immersugassaaq ataasiinnaq atorlugu immersuisoqartalissammat, siornatigut marlunnik immersuisoqartariaqaraluartoq Arbejdstilsynet og Centeret-mullu nassiussassanik.

Nordisk arbejdsmiljønetværk

2010-mi IMAK-ip nordisk arbejdsmiljønetværki aturtitsissutinut tunngasunut atussallugu ilaaffigilerpaa. Netværket ilisimalikkanik mailit atorlugit agguasarnerminnut atortarpaa, ukiumullu ataasiarlutik naapittarlutik. Naapitsinnatilli suut sammerusunnerlugit isumaqatigiissutigeqqaartarpaat. 2011-imi suliffimmi nanertuutit napparsimallunilu sulinngitsoortarnerit sammineqassapput.

ICC

Inuit Alaskamit, Canadamit, nunatsinnit Tjukotkamilu nunatsinni naapisimaarput Nuummi ulluni juunip 28.-niit juulip 2.-ani 2010-mi 11.-lissaanik generalforsamlingeqlutik Inuit Circumpolar Council (ICC)-illu tunngavilerneqarneraniit ukiunik 30-nngortorsiorlutik .

Generalforsamlingeqlarnermi ”Inuunerput” sammineqarpoq. Oqaluuserisassat imaapput: Økonomiskiusumik inerititsiartorneq, Avatangiiseq, Peqqinneq Atugarissaarnerlu, Piniarneq kingulliullugulu Naalakkersuineq.

2010-mi Nuup nalunaarusiaa ullup kingullersaani akuersissutigineqarpoq. Nalunaarusiaq 54-inik immikkoortortaqarpoq ICC-p siunertaanut pingaarnernut tulluarsagaalluni, ukuuppullu:

- Inuit cirkumpolarimi najugallit ataqatigiinnerat nukitsorsarneqassasoq,
- Inuit piginnaatitaaffiisa soqutigisaasalu nunat assigiinngitsut akornanni pissutsinut tulluarsarneqarnissaat sulissutigineqassasoq,

- Ullutsinni siunissamilu kinguaariinni Inuit kulturiata inuiaqatigiinneratalu attatiinnarneqarnissaa qulakkeerreqassasoq,
- Nunatsinni politikikkut, aningaasaqarnikkut inooqatigiinnikkullu ineriartornernut tamakkiisumik ilaatinneqarnissarput,
- Issittumik avatangiisitta illersorneqarnermigut ineriartortinneqarlunilu ungasissoq isigalugu iluarsissutissanik ujarlertuatoqarnissaa kiisalu
- Inuit inoqqaavi tamarmik nunat assigiinngitsut akornanni inuttut piginnaatitaaffilittut akuerisaanissaat sulissutigineqassasoq.

Makku nalunaarusiami ilaasut isumaqatigiissutaasullu erseqqissassallugit pingaaruteqarpoq. ICC inuit peqqissuullutillu atugarissaarnissaat ukiuni 2010-2014 tikillugu Cirkumpolar Inuit Health Strategy malittaralugu kiisalu nunaqqatit, issittormiut nunanillu assigiinngitsuneersut suleqatigalugit inuit peqqissuunissaminnut suliassanik tullerriaarinissaanik suliaqassasoq. ICC naleqquttunik suleqateqarluni, inuit peqqissuunissaanik atugarissaarnissaanillu ilisimasani amerliartortinnissaanut ilitsersorneqassasoq. Pingajussaanillu ICC iliniartitaanermik ineriartorluarnissaq siunertaralugu paarlaateqatigiinneq atorlugu sulinissaanik piginnaatinneqarpoq, ilinniarfiit pitsaasut pitsaanersiorlugit paarlaateqatigisarlugit, issittumilu najugallit akimorlugit, inunnik ilinniarluarsimasunik paasisimasaqarluartunillu ataatsimeersuartsilluni qaaqquisuusassasoq, ikioqatigiilluni ineriartortitsinissaq kulturikkullu pitsaasunik tulluarsagaasunillu læseplanilioqatigiinnissaq innersuussutinillu ineriartortitsinissaq siunertaralugu. IMAK-illu nalunaarusiaq aammaarluni ilassuteqarfigaa qanoq ilinniarsimasunik ilinniartitsisoqarnissaq pingaaruteqartigisoq kiisalu nunatsinni ilinniartitsisunik amigaateqartugut. Allamiut oqaasiinik ilinniartitsisussanik suli amigaateqartugut, tassami meerartavut silarsuarmiunngussappata allamiut oqaasiinik ilinniarnissaminnut periarfissaqartariaqarmata. ICC ”naalakkerneqarpoq” nunanut issittunut tamanut pinaveersaartitsilluni periaatsinut atortunik pigeriikkatsinnik atuartsinermullu atortunik paarlaateqatigiilluni atulersitsinissaamik siaruarereqqullugu.

Ukioq 2010 naalersorlu ICC ilisimatsinneqarpoq FN-imut inuit piginnaatitaaffiinik akuereqqusissut USA-p akuerisimagaa.

Ukiortaamilu præidentip nalunaarutigaa Nunavumi TV-kkut selskabissarsuup suliarinera aallartinneralugu.

11.-12. februar 2011 ICC-mi aallartitat Nuummi ataatsimiikkamik sisamanik ataatsimiititalianik pilersitsipput, ukuusut: Klimap allanngoriartornera pillugu ataatsimiititaliaq, Inuit Pisinnaatitaaffii pillugu ataatsimiititaliaq, Meeqqat inuusuttullu pillugit naggataatigullu Illuutileqatigiit. IMAK-imiit aallartitaq Meeqqat inuusuttullu pillugit ataatsimiititaliamut ilaasortanngorpoq.

Kattuffiit allat

Kattuffiit allat akuttunngitsumik ataatsimeeqatigisarparvut, sapinngisamik qaammammut ataasiarluta. Paarlakaajaalluta ataatsimiinnissanut qaaqquisuusarpugut. Ataatsimeeqatigiinnerni amerlanertigut aningaasarsianut atorfinitsitsinermullunniit tunngasunik oqaloqatigiissuteqartarpugut Naalakkersuisut Inatsisartullunniit sammisaanut attuumassusilinnik oqaluuseqanngikkutta. Minnerunngitsumik Isumaqatigiinniarfiup Immikkoortortaqaaffiata suliai ilaani paatsiveqarpallaanngitsut pillugit oqaloqatigiissutigisarparvut.

Isumaqarpunga kattuffiit tamarmik misigisimagaat akunnitsinni suleqatigiinneq nunatsinni akissarsialinnut tamanut iluaqutaasoq.

KANUKOKA

Piffissap ingerlanerani KANUKOKA suleqatigisarnikkuarput nuannaarutigilluakkatsinnik.

KANUKOKA-lu suleqatigiissutigeqqaagarput tassaavoq Danmarkimit ilinniartitsisut nunatsinni atorfinittut aallarniutitut pikkorissartinnissaat massakut atuuteqqilersoq aallarnisaleratsigu. Pikkorissaanerit kingullerpaat marluk Gl. Avernæsimi ingerlanneqartarput. Qangaanerusoq meeqqat atuarfiannut sulilertussat kisiinnangajaasa pikkorissartarpavut. Ukiunili kingullerni amerlasuuni malugivarput Danmarkimit nunatsinni meeqqat atuarfiannut atorfinittartut ikiliartuinnavissut. Ukiut siuliini ukiumut nunatsinnut atorfinittartut 50 missaaniittarput, taakkuli amerlassusaat maannakut ikiliartuinnavipput, ullumikkut nunatta meeqqat atuarfianut atorfinitsittakkatta amerlassusaat ukiumut 10-20-llu akornanniipput.

Gl. Avernæsimi aallarniutitut pikkorissaasarnerni ukiuni marlunni kingullerni inuit 40-t missaat ilaasarput. Amerlassusiisigut takuneqarsinnaavoq atuarfinnut allanut aamma atorfinittut ilanngullugit pikkorissartalerivut, tassa nunatta ilinniarnertuungorniarnukartut, ilinniarfissuarmut atorfinittut nutaat kiisalu massakut branceskolenukartut ilaasinnaannerminnik periarfissaqalersut.

Malugivarput ilinniartitsisut Gl. Avernæsimi aallarniutitut pikkorissartunut ilaasut ukiup atuarfiusup qeqqani ilinniartitsisunut aallarniutitut pikkorissartunut ilaanngitsunut sanilliullugit angerlaannarneq ajortut. Isumaqarpugut pikkorissaqataasut attaveqarfissaminnik peqalartartut ulluinnani atorluartakkaminnik aammalu pisariartitsilerfimmikkut pisortanut eqqortunut saaffiginnissaminnut sapiutinnginnerusut. Taamaammat isumaqarpugut pikkorissartitsinernut aningaasat atorluarneqartartut

Tamakku saniatigut KANUKOKA atuartitsisut ilinniartitsisutut ilinniarsimasutut akuerisaarusuttut pillugit suleqatigisarparput.

Qulaani taagukkatta saniatigut KANUKOKA inuit ataasiakkaat pillugit suleqatigisarparput. Taamaammat KANUKOKA-lu suleqatigiinnerput ajunngitsutut taarusupparput.

KIIN

Soorlu KANUKOKA-mut suleqatiginninnitsinnut assingusumik KIIN-imik aallarniutitut pikkorissaasarnitsinnut atuartitsisunillu atorfinitsitavut ilinniartitsisutut atorfinitsitaarusuttut pillugit suleqatigiittarnerput iluaraarput

Taamaammallu sulianut qulaani taaneqartunut suleqatigiissimanerput ajunngivissumik ingerlasimasutut taasariaqarpoq.

Suliatsinnulli tunngasunik Naalackersuisutsinnut saaffiginnissutitsinnik ajornartorsiortarpugut sivisuallaamik akissutissaanik utaqqisariaqartaratta, aatsaallu martsu naalersoq nutaamik Naalackersuisortaaratta allanngortoqarpoq. Siuliani qisuariartoqartannginnera ajornartorsiutigieriarlugu suliatinnut tunngasunik Naalackersuisortaarput siulittaarsorpullu

nipangersitassaajunnaarlutik oqqattorsuanngoramik. Elektroniskimik nutaarsiassakkut oqqanneq siviluatsiaamik ingerlavoq.

Kinguneratigut siulittaasorput suliatsinnillu Naalackersuisortaarput ataatsimiipput, tassani ataatsimoorlutik angalanissaminnik arlariinnik oqallisissanillu allaanerusunik suleqatigiinnissamik aallartikkusullutik isumaqatigiissuteqarput.

Siunissami ajunngitsunik kingunilinnik Naalackersuisortaarpullu suleqategiilerumaartugut neriuutigaarput.

FTF/LC

Piffissap ingerlanerani FTF-ilu arlaleriarluta FTF-ip aaqqissugaanik pikkorissaqatigiittarpugut. Sulianik marluulluta soqutigisaqarfitsinnik suleqatigiilluarteratta nuannaarutigaarput.

Tamassuma saniatigut arlaleriarluta LC kinguneqarluartunik suleqatigisarparput oqaloqatigisarlugulu taakku ilisimasaat paasisimanninnerallu pisariaqartitatsinnut atorluartarlugit.

GA

GA-lu suleqatigiinnerput ajunngilaq. GA-p assigiinngitsunik iluaqutsissatsinnik aaqqissuigaangami pikkorissartitsigaangamiluunniit ilanngunniartarpaatigut.

GA-lu suleqatigiilluarneq ingerlatiligarput nuannaarutigisorujussuarput.

Lærernes pensioni

IMAK-ip Lærerenes Pensioni pitsaalluinnartumik kinguneqarluartartumillu akiliisitsiniarnernut assigisaanullu tunngasunik ajornartorsiuteqaraangatta ilaasortatsinnullu paasisutissiinitta qulakkeerneqarnissaanut suleqatigisarparput.

Allat

Ilinniartitsisoq

Kingullermik sinniisoqarfiup ataatsimiinneraniilli Ilinniartitsisup pitsaassusia pitsanngoriarpoq. Taamaalisinnialeratsiguli ukiumut Ilinniartitsisup saqqummertarnerata akuttortinnissaa qinertariaqarsimavarput.

Piffissami tassani sammisassat aalajangersimasut Ilinniartitsisup imarisassaatur toqqakkavut aviisiliortunut ilinniarsimasunut suliaritippavut.

Taamaaliornitsigut aviisiliortut suleqatitta ajornartorsiutit assigiinngitsut ilaasortatsinnut sammitinniakkavut itisilerlugit suliarimmatigit. Taamaattunik ilanngussinitta siunertarigaluarpaa atuagassiarput aqutigalugu oqallittoqassasoq, atuartartorpassuattali qisuariaateqarnissaat utaqqilussinnarparput. Atuartartuttali ilaannit atuagassiatta pitsanngorneranik nersuinnillutik qisuariaateqarput.

Taamaakkaluortoq nunatsinni atuarfeqarfippassuarniit ilanngussisussanik suli amigaateqarpugut. Qanoq isumaqarnerminnik ilanngussassanik saqqummiussillutik.

Nittartagaq

Ukiuni arlariinni IMAK-ip nittartagaata isikkua taamaaginnarpoq. Nutarterinialernermili assiliartalersornerullugu atuisussanut iluaqutaanerulersinniarlugu suliarinissaa isumaliutigineqarpoq, tamannali aatsaat pisinnaavoq isumaqatigiissutit nutaat atuutilerpata.

Atorniartarfiit Tjenestemændenes Låneforening / Danmarks Lærerforenings Låneforening

Atorniartarfinnut taakkununnga atorniarusullutik qinnuteqaatinik suli amerlasuunik tigusaqartarpugut. Tamakku qinnuteqaatit aasami sulinngiffeqarfissaq juullilu qanilligaangat amerlanerpaalertarput.

Atorniarnissamik taakku periarfissat, ilaasortatta sullilluarneqarnerannut aamma iluaqutaasut, suleqatigilluaratsigit nuannaarutigaarput.

Siulersuisut ataatsimiiffii

16.-18.04.09	Ilulissani ataatsimiinneq
11.05.09	Telefonikkut ataatsimiinneq
12.06.09	Telefinikkut ataatsimiinneq
24.08.09	Telefonikkut ataatsimiinneq
14.09.09	Telefonikkut ataatsimiinneq
19.-24.10.09	Københavni ataatsimiinneq
23.11.09	Telefonikkut ataatsimiinneq
16.12.09	Telefonikkut ataatsimiinneq
10.-12.01.10	Nuummi ataatsimiinneq
22.02.10	Telefonikkut ataatsimiinneq
15.03.10	Telefonikkut ataatsimiinneq
28.-29.04.10	Københavni ataatsimiinneq
14.06.10	Telefonikkut ataatsimiinneq
23.08.10	Telefonikkut ataatsimiinneq
16.-21.09.10	Nuummi ataatsimiinneq
01.-03.10.10	Københavni ataatsimiinneq
08.-09.11.10	Ilulissani ataatsimiinneq
13.12.10	Telefonikkut ataatsimiinneq
12.-14.01-11	Nuummi ataatsimiinneq
31.01-04.02.11	Nuummi ataatsimiinneq
03.-07.03.11	Nuummi ataatsimiinneq
15.04.11	Nuummi ataatsimiinneq

Ataatsimiinnerit allat

17.03.09 SDO-p nunatsinni meeqqat pillugit aqutsisuinik ataatsimeeqqateqarnera

18.03.09 SDO-p LIF-ip JEB-illu BSG-mik ataatsimeeqqateqarnera
 23.03.09 SDO-p Samrådet om Kommissoriet-mik ataatsimeeqqateqarnera
 24.03.09 SDO-p LIF-illu ataatsimeeqqatigiinnerat
 27.03.09 SDO-p LIF-illu KANUKOKA-mik ataatsimeeqqateqarnerat
 27.03.09 SDO-p LIF-illu Naalakkersuisunut ilaasortaq Per Berthelsenimik
 ataatsimeeqqateqarnera
 30.03.09 SDO-p Aasiaanni ilaasortanik ataatsimeeqqateqarnera
 31.03.09 SDO-p Ikerasammi ilaasortanik ataatsimeeqqateqarnera
 01.04.09 SDO-p Edvard Krusep Atuarfiata pisortaanik ataatsimeeqqateqarnera
 01.04.09 SDO-p Uummannami ilaasortanik ataatsimeeqqateqarnera
 02.04.09 LIF-p NIF-imik ataatsimeeqqateqarnera
 03.04.09 SDO-p, LIF-ip JEB-pillu BSG-mik ataatsimeeqqateqarnerat
 03.04.09 SDO-p LIF-illu KANUKOKA-mik ataatsimeeqqateqarnerat
 06.04.09 SDO-p LIF-illu William Kriegelimik ataatsimeeqqateqarnerat
 14.04.09 SDO-p KIIN-imik ataatsimeeqqateqarnera
 14.04.09 SDO-p Inerisaavimmik ataatsimeeqqateqarnera
 14.04.09 SDO-p ERO-llu Nuummi TR-it ilaanit ataatsimeeqqateqarnerat
 24.04.09 SDO-p KIIN-imik ataatsimeeqqateqarnera
 28.04.09 SDO-p LIF-illu suliffeqarfiit allat kattuffiannik nunatsinni siunissami suliffeqarfiit
 qanoq isikkoqarnissaat pillugit ataatsimeeqqateqarnerat
 28.04.09 LIF-ip nunatsinni sulisitsisunik nunatsinni siunissami suliffeqarfiit qanoq
 isikkoqarnissaat pillugit ataatsimeeqqateqarnera
 30.04.09 LIF-ip Nuna Advokatiinik ataatsimeeqqateqarnera
 30.04.09 LIF-ip Kommuneqarfik Sermersuumi skolechefimik ataatsimeeqqateqarnera
 04.-05.05.09 SDO-p NIS-ip aqutsisuanik Finlandimi ataatsimeeqqateqarnera
 06.05.09 SDO-p Ariane pillugu KMD-mik ataatsimeeqqateqarnera
 06.05.09 SDO-p Københavniimi adv. Peter Preumimik ataatsimeeqqateqarnera
 12.05.09 SDO-p Inerisaavimmik ataatsimeeqqateqarnera
 13.05.09 SDO-p KIIN-imik, KANUKOKA-mik, Ilinniarfissuarmik Inerisaavimmillu
 ataatsimeeqqateqarnera
 14.05.09 SDO-p Skattedirektoratermiunik ataatsimeeqqateqarnera
 14.05.09 SDO-p LIF-illu Nuna Advokatiinik ataatsimeeqqateqarnera
 14.05.09 SDO-p LIF-illu Kommuneqarfik Sermersuup fællestillidsrepræsentantianik
 ataatsimeeqqateqarnerat
 15.05.09 SDO-p Fia Kriegei Kommuneqarfik Sermersuumeersumik ataatsimeeqqateqarnera
 18.05.09 SDO-p Skattestyrelsenimik ataatsimeeqqateqarnera
 19.05.09 SDO-p KIIN-imik ataatsimeeqqateqarnera
 26.05.09 SDO-p KIIN-imik ataatsimeeqqateqarnera
 26.05.09 SDO-p LIF-illu aasakkut akiliunneqarluni angalasarnerit pillugit
 Isumaqatiinniartarfiup Immikkoortoqarfianik ataatsimeeqqateqarnerat
 27.05.09 SDO-p LIF-illu KANUKOKA-mik ataatsimeeqqateqarnera
 27.05.09 SDO-p Inerisaavimmik ataatsimeeqqateqarnera
 27.05.09 LIF-ip Nuussuup Atuarfiata TR-iinik ataatsimeeqqateqarnera
 29.05.09 SDO-p BKF-imik ataatsimeeqqateqarnera
 29.05.09 SDO-p KANUKOKA-mik ataatsimeeqqateqarnera
 02.06.09 SDO-p KIIN-imik ataatsimeeqqateqarnera
 04.06.09 SDO-p LIF-illu Isumaqatigiinniartarfiup Immikkoortuanik funktionærlovi pillugu
 ataatsimeeqqateqarnerat

04.06.09 SDO-p LIF-illu ataatsimeeqqatigiinnerat
 04.06.09 LIF-ip Kangillinnguit Atuarfiatalu ataatsimeeqqatigiinnerat
 09.06.09 SDO-p KIIIN-imik ataatsimeeqqateqarnera
 09.06.09 SDO-p Inerisaavimmik ataatsimeeqqateqarnera
 09.06.09 SDO-p kalaallit ilinniagartuinik ataatsimeeqqateqarnera
 10.06.09 LIF-ip AMR-imi ataatsimiinnera
 10.06.09 SDO-p Ilinniartitsisoq pillugu ataatsimiinnera
 11.06.09 SDO-p LIF-illu ASG-mik ataatsimeeqqateqarnerat
 15.06.09 SDO-p KIIN-imi ataatsimiinnera
 16.06.09 SDO -p LIF-illu Palle Frederiksenimik ataatsimeeqqateqarnerat
 16.06.09 SDO-p PK-mi siunissami suliffeqarfiit qanoq isikkoqarnissaat pillugit ataatsimiinnera
 18.06.09 SDO-p LIF-illu kattuffinnik allanik ataatsimeeqqateqarnera
 19.06.09 SDO-p Kim Godtfredseni atuarfinni timersortitsineq pillugu ataatsimeeqqateqarnera
 19.06.09 SDO møde i Inerisaavimmik ataatsimeeqqateqarnera
 22.06.09 SDO-p LIF-illu Inerisaavimmi ataatsimiinnerat
 22.-25.06.09 SDO-p LIF-illu Ilisimatusarfiup atorfirmik inuttassarsiuinerata isikkoqarnera pillugu isumaqatigiinniinnerat
 26.06.09 SDO-p atorfillit inatsisaat pillugu ataatsimeeqqataanera
 08.07.09 SDO-p siunissami suliffeqarfiit qanoq isikkoqarnissaat pillugu ataatsimiinnera
 08.07.09 SDO-p KIIIN-imi ataatsimiinnera
 20.07.09 SDO-p siunissami suliffeqarfiit qanoq isikkoqarnissaat pillugu ataatsimiinnera
 29.-31.07.09 SDO-p Gl. Avernæsime ilinniartitsisut atorfinitsitat nutaat pikkorisarnerini najuunera
 04.08.09 SDO-p Aarhusimi Attractorimik ataatsimeeqqateqarnera
 11.08.09 LIF-ip BKF-imi ataatsimeeqqataanera
 17.08.09 SDO-p LIF-illu Inatsisartut Ilinniagaqarnermut Ilisimatusarnermut il.il ilaasortaanik ataatsimeeqqateqarnerat
 18.08.09 SDO-p LIF-illu Inatsisartut Aningaasaqarnermut ilaasortaanik ataatsimeeqqateqarnerat
 19.08.09 SDO-p LIF-illu ASG-ip AK-llu centerlederiinnik ataatsimeeqqateqarnerat
 20.08.09 SDO-p LIF-illu Nuna adv. Jesper Müllerimik ataatsimeeqqateqarnerat
 21.08.09 SDO-p Bjørn Lomborgip Kuupik Kleistillu Workshopianiinnerat
 24.08.09 SDO-p KIIIN-imi ataatsimiinnerat
 26.08.09 SDO-p LIF-illu Palle Frederiksenimik ataatsimeeqqateqarnerat
 03.09.09 SDO-p KIIN-imi ataatsimiinnerat
 03.09.09 LIF-ip Simon Lennertimik Jutho Wilchemillu ataatsimeeqqateqarnera
 04.09.09 SDO-p LIF-illu kattuffinnik allanik ataatsimeeqqateqarnerat
 07.-10.09.09 LIF-ip Ilulissani TR-nik pikkorissaanera
 10.-12.09.09 LIF-ip Ilulissani pisortanik pikkorissaanera
 16.09.09 SDO-p Qeqertarsuarmi ilaasortaminik ataatsimeeqqateqarnera
 17.09.09 SDO-p Qasigiannuini ilaasortanik ataatsimeeqqateqarnera
 19.09.09 SDO-p Efterskole Villads Villadsenimi atoqqaartitsisuniinnera
 18.09.09 LIF-ip Sermersuumik ataatsimeeqqateqarnera
 21.-24.09.09 LIF-ip Nuummi TR-nik pikkorissaanera
 22.09.09 SDO-p KIIN-imi ataatsimiinnera
 23.09.09 SDO-p Isumaqatigiinniartarfiup Immikkortuata aqutsisuinik ataatsimeeqqateqarnera
 24.-26.09.09 LIF-ip Nuummi pisortanik pikkorissaanera
 25.09.09 SDO-p EVA-mik ataatsimeeqqateqarnera
 29.09.09 SDO-p ERO-llu Hjørringip Ilinniartitsisunngorniarfianiinnerat

30.09-01.10.09 SDO-p ERO-llu DLF-ip kongreseqarneranut ilaaneri
 05.10.09 SDO-p KIIIN-imi ataatsimiinnera
 05.10.09 LIF-ip Lønningsrådenik ataatsimeeqqateqarnera
 05.10.09 SDO-p LIF-illu ataatsimiinnerat
 06.10.09 LIF-ip KANUKOKA-mik ataatsimeeqqateqarnera
 06.10.09 SDO-p ASK-imi ilaasortanik ataatsimeeqqateqarnera
 07.10.09 LIF-p KANUKOKA-mik ataatsimeeqqateqarnera
 08.10.09 SDO-p Økonomisk Råd-illu ataatsimeeqqatigiinnerat
 08.10.09 SDO-p nunatsinni kattuffiit aaqqissuusaannerinut tunngasunik sulialinnik
 ataatsimeeqqateqarnera
 09.10.08 LIF-ip funktionærlovi pillugu ataatsimiittuni ilaanera
 09.10.09 SDO-p LIF-illu ataatsimiinnerat
 10.10.09 ERO-p nakkarsaasarneq pillugu ataatsimiinnera
 12.10.09 LIF-ip KIIIN-imi TR-inik ataatsimeeqqateqarnera
 13.10.09 SDO-p LIF-illu vacantindkvarteringi pillugu ataatsimiinnerat
 13.10.09 SDO-p LIF-illu Isumaqatigiinniartarfiup Immikkoortuani pisut pillugit
 ataatsimiinnerat
 13.10.09 LIF-ip Sermersuullu ataatsimeeqqatigiinnerat
 19.-21.10.09 SDO-p, JRE-p, ERO-p, MAK-ip LIF-illu Forbundsseminar NLS –imi ilaanerat
 22.10.09 EVA-p siulersuisuisa ataatsimiinnerat
 22.-23.10.09 Siulersuisut pikkorissarnerat
 28.10.09 SDO-p Arbejdsrådemiljørådelu ataatsimiinnerat
 30.10.09 SDO-p Simon Lennertillu KANUKOKA-meersup ataatsimeeqqatigiinnerat
 04.11.09 SDO-p Piareersarfiup ilinniartitsisuinik ataatsimeeqqateqarnera
 04.11.09 SDO-p Svend Erik Sørensenimik piitsuussuseq pillugu ataatsimeeqqateqarnera
 05.11.09 SDO-p LIF-illu Nuummi TR-nik ataatsimeeqqateqarnerat
 05.11.09 LIF-ip Simon Lennertillu KANUKOKA-meersup ataatsimeeqqatigiinnerat
 06.11.09 SDO-p Kim Godtfredsenillu ataatsimiinnerat
 06.11.09 SDO-p Inerisaaviillu ataatsimiinnerat
 10.11.09 SDO-p Simon Lennertillu KANUKOKA-meersup ataatsimeeqqatigiinnerat
 11.11.09 SDO-p LIF-illu ataatsimiinnerat
 12.11.09 SDO-p Naalakkersuisut siulittaasuanik Naalakkersuisoq Palle Christiansenimillu
 ataatsimeeqqateqarnera
 13.11.09 SDO-p Inerisaaviillu ataatsimiinnerat
 16.11.09 SDO-p og LIF-illu vakantindkvarteringi pillugu isumaqatigiinniarnat
 16.11.09 SDO-p LIF-illu Ilisimatusarfiup Stillingsstrukturen pillugu ataatsimiinnerat
 16.-17.11.09 LIF-ip Atuarfinni Timersortitsisarneq pillugu ataatsimiissitinera
 16.-17.11.09 JRE-p NLS-imi sektormødeqarnera
 18.11.09 LIF-i Tabuleximut sulinerup sivilisussuissaanut tunngasunik pikkorissartitsivoq
 18.11.09 LIF-ip vakantindkvarteringi pillugu isumaqatiginninniarnera
 18.11.09 SDO-p Zahlemi ilinniartitsisunngorniallu ataatsimiinnerat
 19.11.09 LIF-ip Inerisaaviillu ilaasortaasa ataatsimiinnerat
 19.11.09 SDO-p Jellingimi ilinniartitsisunngorniallu ataatsimiinnerat
 19.11.09 SDO-p Aarhusimi ilinniartitsisunngorniallu ataatsimiinnerat
 21.11.09 SDO-p Københavnimi Jobmesseimiinnera
 22.11.09 SDO-p Aarhusimi Jobmesseimiinnera
 23.-28.11.09 SDO-p Ilulissani atuarfiit pisortaanik ataatsimeeqqateqarnera
 26.11.09 ERO-p arnanik persuttaasarneq pillugu ataatsimiittuni ilaanera

30.11-2.12.09 LIF-ip atuarfiup pisortaanik modul II-mik pikkorisaanera
 03.-05.12.09 LIF-ip atuarfiup pisortaanik modul II-mik pikkorissaanera
 07.-08.12.09 SDO-p NLS Finlandip Aqutisuinik ataatsimeeqqateqarnera
 09.12.09 SDO-p Lotte Langemik ataatsimeeqqateqarnera
 09.12.09 SDO-p Troels Østergaard DLF-eersumik ataatsimeeqqateqarnera
 09.12.09 SDO-p Jon Kowalczyk LC-imeersumik ataatsimeeqqateqarnera
 09.12.09 SDO-p EVA-mik ataatsimeeqqateqarnera
 10.12.09 SDO-p NextJob Greenlandimik ataatsimeeqqateqarnera
 11.12.09 SDO-p Jon Kowalczyk LC-meersumik ataatsimeeqqateqarnera
 11.12.09 LIF-ip Nuna Adv.-meersunik ataatsimeeqqateqarnera
 11.12.09 LIF-ip Ilinniarfissuarimi atorfiup mæglingsmødeanuit ilaanera
 17.12.09 SDO-p LIF-llu Sisimiuni mæglingsmødeqarnerat
 17.12.09 SDO-p LIF-llu Sisimiuni mæglingsmødeqarnerat
 21.12.09 SDO-p LIF-llu kattuffinnik allanik ataatsimeeqqateqarnerat
 22.12.09 SDO-p Inerisaaviillu ataatsimiinnerat
 05.01.10 LIF-ip Inerisaaviup TR-atalu ataatsimiinnerat
 07.01.10 SDO-p LIF-illu Isumaqatigiinniartarfiup Immikkoortuani mæglingsmødeqarnerat
 07.01.10 SDO-p LIF-llu Ferierejsefonde pillugu ataatsimiinnerat
 08.01.10 SDO-p Kommuneqarfik Sermersuup Skolechefiatuata ataatsimiinnerat
 11.01.10 SDO-p Ilinniartitsisup aaqqissuisuisalu ataatsimiinnerat
 13.01.10 LIF-ip Nuna Adv.-illu ataatsimiinnerat
 14.01.10 SDO-p LIF-llu Sisimiuni Isumaqatigiinniartarfiup Immikkoortuata
 mæglingsmødeanuit ilaanetat
 15.01.10 SDO-p LIF-llu ataatsimiinnerat
 15.01.10 SDO-p telefonikkut EVA-lu ataatsimiinnerat
 18.01.10 SDO-p Ilinniartitsisup aaqqissuisuisalu ataatsimiinnerat
 22.01.10 LIF-ip Simon Lennertillu ataatsimiinnerat
 28.01.10 LIF-ip Kommuneqarfik Sermersuullu ataatsimiinnerat
 29.01.10 SDO-p LIF-llu vakantindkvarteringi pillugu isumaqatigiinniarnat
 29.01.11 SDO-p LIF-llu mæglingsmøde om Sisimiuni mæglingsmødeqarnerat
 20.01.11 LIF-ip SU-t pillugit Kommuneqarfik Sermersuullu ataatsimiinnerat
 01.02.10 SDO-p Ilinniartitsisup aaqqissuisuisalu ataatsimiinnerat
 03.-04.02.10 LIF-ip ”kivitseqatsigiita”-mik ataatsimiissitsinera
 08.-09.02.10 SDO-p, JRE-p ERO-llu EVA-mik ataatsimeeqqateqarnerat
 08.02.10 LIF-ip KIIIN-illu ataatsimiinnerat
 10.02.10 LIF-ip pilersitisoqatigiillu ataatsimiinnerat
 10.02.10 SDO-p Lederforeningillu ataatsimiinnerat
 10.02.10 LIF-ip Kommuneqarfik Sermersuullu ataatsimiinnerat
 11.02.10 LIF-ip samrádellu ataatsimiinnerat
 12.02.10 LIF-p Kommuneqarfik Sermersuullu ataatsimiinnerat
 15.02.10 SDO-p Juanallu Ilinniartitsisoq pillugu ataatsimiinnerat
 16.02.10 SDO-p arbejdsgruppen om den grl. Arbejdsmarkedillu ataatsimiinnerat
 16.02.10 SDO-p KIIIN-imi ataatsimiinnera
 17.02.10 LIF-ip Arbejdsmiljørådellu ataatsimiinnerat
 18.02.10 SDO-p Ilinniarfissuarimiinnera
 19.02.10 SDO-p LIF-illu Inerisaavimmi ataatsimiinnerat
 19.02.10 SDO-p Timelærernes Ferierejsefondillu ataatsimiinnerat
 22.02.10 SDO-p Ilinniarfissuarimiinnera

- 22.02.10 SDO-p LIF-llu KIIIA-mi ataatsimiinnerat
- 23.02.10.1 LIF-ip SDO-llu PIP-ip PPK-illu Arbejdsmiljørådiata ilaasortaasalu ataatsimiinnerat
- 23.02.10.2 LIF-ip KANUKOKA-llu ataatsimiinnerat
- 23.02.10.3 SDO-p arbejdsgruppen vedr. gr. Arbejdsmarkedillu ataatsimiinnerat
- 24.02.10 SDO-p Suliffeqarfiit inuiaqatigiinnut akisussaannermut pikkorisartunut ilaanerat
- 02.03.10 SDO-p Seernami generalforsamlingertunut ilaanerat
- 03.03.10 SDO-p KIIIN-imi ataatsimiinnera
- 13.03.10 SDO-p Inerisaaviullu Atuarfitsialak pillugu ataatsimiinnerat
- 09.03.10 LIF-ip SDO-llu BKF-ip ilaasortaanik ataatsimiitsitsinerat
- 10.03.10 SDO-p chefpuljeaftale pillugu isumaqatiginninniarnera
- 10.03.11 LIF-ip TR-meersullu Nuummi stressi pillugu ataatsimiinnerat
- 12.03.10 SDO-p LIF-llu Inerisaavimmi Atuarfitsialak pillugu ataatsimiinnerat
- 12.03.10 SDO-p det grl. Arbejdsmarkedet pillugu suleqatigiissitaliamik ataatsimeeqqateqarnera
- 12.03.10 SDO-p LIF-llu Samrådemik ataatsimeeqqateqarnerat
- 15.03.10 SDO-p LIF-llu Skatte- og Velfærdskommissionimik ataatsimeeqqateqarnera
- 16.03.10 SDO-p det grønlandske arbejdsmarkedet pillugu suleqatigiissitaliamik ataatsimeeqqateqarnera
- 16.03.10 SDO-p KIIIN-imi ataatsimiinnera
- 19.-27.03.10 LIF-ip Ilulissani pisortanik pikkorissaanera
- 23.03.10 SD-p Inerisaaviullu ataatsimiinnerat
- 30.03.10 LIF-ip Jørgen B-mik ataatsimeeqqateqarnera
- 31.03.10 LIF-ip Kommuneqarfik Sermersuullu ataatsimiinnerat
- 06.04.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 07.04.10 SDO-p Sprogseminarillu ataatsimiinnerat
- 08.04.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 09.04.10 LIF-ip Kommuneqarfik Sermersuullu ataatsimiinnerat
- 12.04.10 SDO-p LIF-llu TR-fondi pillugu ataatsimiinnerat
- 12.04.10 SDO-p LIF-llu samrådsmødemik ataatsimeeqqateqarnerat
- 12.-13.04.10 JRE-p Norgemi NLS-mut ataatsimiiqqataanera
- 13.04.10 LIF-ip Piereersarfiillu ataatsimiinnerat
- 14.04.10 SDO-p Ilinniartitsisup aaqqissuisuinik ataatsimeeqqateqarnera
- 15.04.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 16.04.10 SDO-p Timelærernes Ferierejsefondia pillugu ataatsimiinnera
- 16.04.10 LIF-ip JBE-llu Air Greenlandimi ataatsimiinnerat
- 19.04.10 SDO-p LIF-illu Nuummi EVA-mut atortunik TR-llu misileraannerat
- 20.04.10 SDO-p LIF-illu Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalgimik ataatsimeeqqateqarnerat
- 20.04.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 21.04.10 SDO-p LIF-llu KIIA-mik ataatsimeeqqateqarnera
- 22.04.10 SDO-p LIF-llu Inerisaavimmi ataatsimiinnerat
- 26.-27.04.10 Siulersuisut isumaqatigiinniarnermut pikkorissartut
- 29.04.10 Siulersuisut EVA-llu ataatsimiinnerat
- 03.-04.05.10 SDO-p NLS-llu Oslomi styrelsesmødeqarnerat
- 07.05.10 SDO-p LIF-llu Isumaqatigiinniartarfiup Immikkoortuanik ataatsimeeqqateqarnerat
- 10.05.10 LIF-ip møde med Kommuneqarfik Sermersooq
- 10.05.10 LIF-ip Nuna Advokatiinik ataatsimeeqqateqarnera
- 11.05.10 LIF-ip Kommuneqarfik Sermersuullu ataatsimiinnerat
- 19.05.10 LIF-ip Overenskomstafdelingillu isumaqatigiinniarnertat

26.05.10 SDO-p LIF-illu samrådsmødemik ataatsimeeqqateqarterat
 28.05.10 SDO-p LIF-illu Lærernes Pensionillu ataatsimiinnerat
 31.05-01.06.10 SDO-p LIF-llu nunat avannarliit ilaasa ilinniartitsisuisa kattuffiik suliffiup
 avatangiisia pillugu ataatsimeeqqateqarnerat
 02.06.10 SDO-p LIF-llu personalejura pillugu FTF-mi pikkorissarnerat
 07.06.10 SDO-p LIF-llu Overenskomstafdelingemiinnerat
 09.06.10 SDO-p LIF-llu Nuummi TR-nik ataatsimeeqqateqarnerat
 10.06.10 SDO-p LIF-llu Overenskomstafdelingemik ataatsimeeqqateqarnerat
 10.06.10 SDO-p LIF-llu KS-imi atuarfiit pisortaanik ataatsimeeqqateqarnerat
 10.06.10 LIF-ip KS-imi økonomisk afdelingimik ataatsimeeqqateqarnera
 11.06.10 SDO-p LIF til Dimission i Ilinniartitsisuisaq
 15.06.10 SDO-p Juana, Ilinniartitsisumik ataatsimeeqqateqarnera
 16.06.10 SDO-p LIF-llu EVA-mik ataatsimeeqqateqarnerat
 16.06.10 SDO-p LIF-llu Nuummi TR-nik ataatsimeeqqateqarnerat
 17.06.10 SDO-p LIF-llu Samrådsmødeqarnerat
 18.06.10 LIF-ip Overenskomstafdelingillu ataatsimiinnerat
 22.06.10 SDO-p KIIN-imi ataatsimiinnera
 22.06.10 SDO-p LIF-llu PIP-imik ataatsimeeqqateqarnerat
 23.06.10 LIF-ip Nuummi TR-ermiut namminermt nalilersuinissaq pillugu
 ataatsimeeqqateqarnera
 24.06.10 LIF-ip Inerisaavimmi ataatsimiinnera
 29.06-03.07.10 SDO-p, JRE-p, MKU-p HHE-llu NLS-imi aasakkut pikkorissarnerat
 19.07-23.07.10 SDO-p ilinniartitsisut DK-mit atorfinitsitat nutaat aallarniutitut
 pikkorissartittuniinnera
 12.08.10 LIF-ip SDA-llu Sisimiuni ilaasortanik ataatsimeeqqateqarnerat
 13.08.10 LIF-ip SDA-llu Minngortunnguup Atuarfiani Selvevaluerimik pikkorissaasut
 13.08.10 LIF-ip SDA-llu Sisimiuni ilaasortanik ataatsimeeqqateqartut
 14.08.10 LIF-ip SDA-llu Sisimiut Friskoleata sulisuinik ataatsimeeqqateqarnerat
 17.08.10 SDO-p, LIF-ip SDA-llu Qorusussuarmi Selvevaluerimik pikkorissaannerat
 18.08.10 SDO-p, LIF-ip SDA-llu ASK-imi Selvevaluerimik pikkorissaannerat
 19.08.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
 24.08.10 SDO-p LIF-llu telefonikkut Ilulissani Specialcenteremik ataatsimeeqqateqarnerat
 25.08.10 SDO-p, SiD-ip LIF-illu Sisimiut Friskoleanik ataatsimeeqqateqarnerat
 26.08.10 SDO-p, SiD-ip LIF-illu samrådsmødeqarnerat
 02.09.10 SDO-p LIF-llu Knud Rasmussens Højskoleanik ataatsimeeqqateqarnerat
 06.09.10 SDO-p LIF-llu Hans Peter Broberg Sermersooq Kommuneneersumik
 ataatsimeeqqateqarnerat
 06.09.10 LIF-ip Lone Kokholmimik ataatsimeeqqateqarnera
 09.-10.09.10 SDO-p ERO-llu Danmarks Lærerforenings Kongresianut ilaanerat
 11.09.10 SiD-p Paamiuni Selvevaluerimut pikkorissaanera
 12.09.10 SiD-p Paamiuni ilaasortanik ataatsimeeqqateqarnerat
 13.09.10 SiD-p LIF-illu pensionit pillugit ØP-mi ataatsimiinnerat
 21.-23.09.10 SDO-p LIF-illu Sarfarissumi ataatsimiinnerat
 22.09.10 SiD-p Kommuneqarfik Sermersuumi TR-nik ataatsimeeqqateqarnera
 24.09.10 SDO-p LIF-illu USK-ermiunik ataatsimeeqqateqarnerat
 25.09.10 SiD-p Kangillinnguit Atuarfiani selvevaluerimik pikkorissaanera
 28.09.10 SDO-p SiD-llu Simon Lennert KANUKOKA-meersumik ataatsimeeqqateqarnerat

- 28.09.10 SDO-p SiD-llu Peter Hansenimik Peter Beckimillu strukturovervågningi pillugu ataatsimeeqqateqarnerat
- 29.09.10 SDO-p SiD-llu ASK-imi selvevalueringi pillugu ataatsimiititsinerat
- 04.10.10 SiD-p Kangilinnguini selvevalueringi pillugu ataatsimiinnera
- 05.10.10 SiD-p Nuussuup Atuarfiani selvevalueringi pillugu ataatsimiititsinera
- 08.10.10 SDO-p LIF-llu samrådsmødeqarnerat
- 08.10.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 09.10.10 SDO-p LIF-illu USK-imi selvevalueringi pillugu ataatsimiititsinerat
- 09.10.10 SiD-p Nuussuup Atuarfiani selvevalueringi pillugu ataatsimititsinera
- 11.10.10 SDO-p, ERO-p, LIF-ip SiD-llu Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalgillu ataatsimiinnerat
- 13.10.10 SDO-p det grl. Arbejdsmarkedip arbejdsgruppianik ataatsimeeqqateqarnera
- 14.10.10 SDO-p Franz Tremelillu ataatsimiinnerat
- 15.10.10 SDO-p LIF møde med Overenskomstafdelingen om Selvstyrets fyringer
- 15.10.10 SDO-p Lærerearbejdsgruppianik ataatsimeeqqateqarnera
- 18.10.10 SDO-p, LIF-ip SiD-llu forhandlingschefittaallu ataatsimiinnerat
- 18.10.10 LIF-ip BSG-illu ataatsimiinnerat
- 18.10.10 SiD-p Nuussuup Atuarfiatalu ataatsimiinnerat
- 19.10.10 SDO-p det grl. Arbejdsmarkedip arbejdsgruppianik ataatsimeeqqateqarnera
- 19.10.10 SDO-p SiD-p Inerisaavimmiullu selvevalueringi pillugu ataatsimiinnerat
- 20.10.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 21.10.10 SDO-p det grl. Arbejdsmarkedip arbejdsgruppianik ataatsimeeqqateqarnera
- 21.10.10 LIF-ip SiD-llu Kangilinnguini ataatsimiinnerat
- 22.10.10 LIF-ip USK-ermiullu ataatsimiinnerat
- 25.10.10 SiD-p Nalunnguarfiup Atuarfianut Selvevalueringimik pikkorisasaanera
- 26.10.10 SDO-p Nuummi TR-nik ataatsimeeqqateqarnera
- 29.10.10 SDO-p Maniitsup Efterskolianik ataatsimeeqqateqarnera
- 01.11.10 SDO-p SiD-illu Overenskomstafdelingimik ataatsimeeqqateqarnerat
- 02.11.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 04.11.10 SDO-p LIF-illu Overenskomstafdelingianik isumaqatigiinniarnert
- 10.-13.11.10 Atuarfitsialammik nalilersuineq
- 15.-16.11.10 LIF-ip arbejdsmiljø pillugu pikkorissaanera
- 17.11.10 LIF-ip DLF-mik ataatsimeeqqateqarnera
- 17.11.10 SiD-p Nuummi TR-nik ataatsimeeqqateqarnera
- 18.-19.11.10 SDO-p Oslomi NLS-inik ataatsimeeqqateqarnera
- 25.11.10 LIF-ip koordinationsudvalgillu ataatsimiinnerat
- 26.11.10 SDO-p, LIF-illu PBS-i pillugu SiD-miunik ataatsimeeqqateqarnerat
- 26.11.10 IMAK-ip Nuummi akerliussutimik takutitsinera
- 30.11.10 SDO-p, LIF-ip, SiD-llu samrådsmødeqarnerat
- 30.11.10 SDO-p Midtvejsevalueringi pillugu Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 01.12.10 SDO-p, LIF-ip SiD-llu Qorsussuup ilinniartitsisuinik ataatsimeeqqateqarnera
- 03.12.10 LIF-ip Nuussuup Atuarfiani ataatsimiinnera
- 06.12.10 SDO-p Inerisaavimmi ataatsimiinnera
- 07.12.10 SDO-p, LIF-ip SiD-llu Qorsussuup ilinniartitsisuinik atuarfiatalu pisortaanik ataatsimeeqqateqarnera
- 08.12.10 SDO-p Inuuti Fleischerillu ataatsimiinnerat
- 07.01.11 LIF-ip KIIIN-imi ataatsimiinnera

07.01.11 SiD-p Nuussuup Atuarfiani ataatsimiinnera
 10.01.11 SDO-p SiD-llu Ferierejsefondimi ataatsimiinnerat
 10.01.11 SDO-p LIF-llu Nuup Rådhusiani ataatsimiinnerat
 11.01.11 SDO-p, ERO-p LIF-llu Kommuneqarfik Sermersuup Økonomiudvalgianik
 ataatsimeeqqateqarnera
 11.01.11 SDO-p LIF Samrådsmødeqarnerat
 12.01.11 SDO-p, ERO-p, LIF-ip SiD-llu isumaqatigiinniarnissartik aallarnisarlugu
 ataatsimiinnerat
 18.01.11 SDO-p, ERO-p, LIF-ip SiD-llu isumaqatigiinniarnissaminnut aallarnisaanerminnik
 nangitsinerat
 18.01.11 LIF-ip BSG Clausillu ataatsimiinnerat
 19.01.11 LIF-ip Ilinniarfissuarmi ataatsimiinnera
 20.01.11 LIF-ip Tele-mik ataatsimeeqqateqarnera
 24.-27.01.11 SDO-p Ilulissani "Siunissaq pilersiguk" pillugu ataatsimiinnera
 28.01.11 SDO-p, ERO-p, LIF-ip SiD-llu isumaqatigiinniarnissaminnik aallarnisaanerminnik
 nangitsinerat
 08.02.11 SDO-p, LIF-ip SiD-llu Overenskomstafdelingimut mæglingsmødeqarnerat
 11.02.11 SDO-p LIF-illu Danmarks Evalueringsinstitutillu ataatsimeeqqatigiinnerat
 11.- 12.11 ER-ip ICC-mi ataatsimeeqqataanera
 14.02.11 SDO-p LIF-ip Lærernes Pensionillu ataatsimiinnerat
 14.02.11 SDO-p LIF-illu advokat Peter Breumimik ataatsimeeqqateqarnerat
 16.02.11 SDO-p borgmester Asii C Narupimik ilaanillu UNICEF-i pillugu
 ataatsimeeqqateqarnera
 17.02.11 SDO-p UNICEF-illu ataatsimiinnerat
 22.02.11 SDO-p Ilinniarfissuarmi ilinniartitsisunngorniartunik 4.s-ermiunik
 ataatsimeeqqateqarnera
 23.02.11 SDO-p, ERO-p, LIF-ip, SiD-p, JRE-llu Overenskomstafdelingimik
 isumaqatiginninniarlutik ataatsimiinnerat
 25.02.11 ER-ip Børnedagsudvalgillu ataatsimiinnerat
 28.02.11 LIF-ip SDO-llu AMR-imi PIP-illu ataatsimiinnissatik aallarnisarlugit ataatsimiinnerat
 28.02.11 SDO-p SiD-llu Maniitsup Efterskoleanik ataatsimeeqqateqarnerat
 01.03.11 LIF-ip Arbejdsmiljøråddianik ataatsimeeqqateqarnera
 08.03.11 SDO-p, LIF-ip SiD-llu Samrådsmødeqarnerat
 11.03.11 SDO-p SiD-llu Atuartitsisup Fondianik ataatsimeeqqateqarnerat
 16.03.11 SDO-p LIF-illu Samrådsmødeqarnerat
 21-23.03.11 SiD-p, ERO-p MKU-llu Kommuneqarfik Sermersuumi skoleseminareqarnerat
 24.03.11 LIF-ip Overenskomstafdelingianik ataatsimeeqqateqarnera
 25.03.11 SDO-p DLF-ip Overenskomstkontoriatalu ataatsimiinnerat
 28.03.11 SiD-p LIF-illu lærerfolderi pillugu Ibenimik ataatsimeeqqateqarnerat
 28.03.11 SDO-p Holbæk Lærerforeningiatalu ataatsimiinnerat
 28.03.11 SDO-p Ballerup Lærerforeningiatalu ataatsimiinnerat
 29.03.11 SDO-p Hvidovre Lærerforeningiatalu ataatsimiinnerat
 29.03.11 LIF-ip Nuna Advokatiinik ataatsimeeqqateqarnera
 30.03.11 SiD-p LIF-illu Maniitsup Efterskoleanik ataatsimeeqqateqarnerat
 04.04.11 SDO-p, LIF-ip SiD-llu Landstinget KU-udvalgianik ataatsimeeqqateqarnerat
 06.04.11 SDO-p USK-ip Nuussuullu Atuarfiini ilinniartitsisut anitsiarnerini ataatsimiititsineri
 07.04.11 SDO-p Kangillinnguit Atuarfiani ASK-imilu ilinniartitsisut anitsiarnerini
 ataatsimiititsineri

- 08.04.11 SDO-p Qorsussuup ilinniartitsisuisa anitsiarnerini ataatsimiititsinera
- 08.04.11 SDO-p 4-riarluni partiit Siumup, IA-p, Demokratit Atassutillu sinniisuinik ataatsimeeqqateqarnera
- 11.04.11 SDO-p, ERO-p, LIFip SiD-llu Overenskomstafdelingimik Lønstatistiske oplysningit pillugit ataatsimeeqqateqarnera
- 12.04.11 SDO-p, LIF-ip SiD-llu Overenskomstafdelingimik sagit ingerlanneqartut pillugit ataatsimeeqqateqarnera
- 14.04.11 SDO-p, ERO-p, HLS-ip, HEL-ip, MKU-p, JRE-p, LIF-ip SiD-llu Overenskomstafdelingianut isumaqatiginninniarlutik ataatsimiinnerat

Skriftlig beretning

2011

Skriftlig beretning

Repræsentantskabet holder sit årlige møde i år på Gl. Avernæs på Fyn. Dette er det første ordinære repræsentantskabsmøde, siden bestyrelsen blev valgt i 2009. Repræsentantskabet er som bekendt IMAKs øverste myndighed, og det er i dette forum, foreningen tager de vigtige beslutninger og udstikker pejlemærker for sin kommende virksomhed. Denne skriftlige beretning er en beretning om, hvad foreningen har arbejdet med siden, den skriftlige beretning 2009 blev fremsendt i april måned i 2009.

Dog adskiller denne skriftlige beretning sig i forhold til tidligere beretninger, idet denne beretning også indeholder en del anbefalinger fra seminarer, hvor vi har deltaget, men indeholder desuden også andre anbefalinger fra kommissioner og udvalg, som Grønlands politiske system har fået udarbejdet. Vi har fundet det vigtigt at tage disse anbefalinger med, fordi vi finder det vigtigt, at vores øverste myndighed i foreningen får kendskab til disse, idet anbefalingerne kan komme til at få væsentlig betydning for folkeskolens videre udvikling.

Den skriftlige beretning indgår som den ene del af formandens samlede beretning. Den anden del bliver aflagt mundtligt på repræsentantskabsmødet i dagene 21. – 23. juni 2011.

Sivso Dorph

Indholdsfortegnelse

Skriftlig beretning	2
Pædagogiske forhold.....	5
Skolevæsenet	5
Undersøgelse af brug af linjefag og behov for faglig udvikling.....	5
IKT i undervisningen – Sarfarissoq konferencen	6
Midtvejsevalueringen af Atuarfitsialak	7
Skab fremtid.....	12
Hovedkonklusioner fra konferencen 2011.....	13
Grønlands Økonomiske Råd.....	15
Skatte og velfærdskommissionens betænkning	16
Politisk Økonomisk Beretning.....	19
Regional Udviklingsstrategi (RUS)	21
De grønlandske efterskoler	22
Ilinniarfissuaq / Inerisaavik	22
Ilinniarfissuaq	22
Inerisaavik.....	22
Faglige forhold.....	23
Arbejds miljø	23
Selvevaluering	24
Den decentrale pulje.....	25
Samarbejdsudvalg	25
Ferierejsefonde.....	26
IMAKs ferierejsefond.....	26
Atuartitsisuts Ferierejsefond	26
Pensionsforhold.....	26
OK 2010	27
Organisatoriske forhold.....	28
Organisationer i det fremtidige grønlandske arbejdsmarked.....	28
Medlemmer.....	29
Medlemsmøder	29
Bestyrelsen.....	30
Forhandlingskursus for bestyrelsen.....	30
TR-kurser.....	30
Lederkurser	31
Økonomi (Nets)	32
Sekretariatet	33
Danmarks Lærerforening.....	33
Nordiske Lærerorganisationers Samråd	33
Arbejds miljørådet / Nordisk Arbejds miljønetværk.....	34
Arbejds miljørådet.....	34
Nordisk arbejds miljønetværk.....	35
ICC	35
Andre faglige organisationer	36
KANUKOKA	36
KIIIN	37
FTF/LC	37

GA	37
Lærernes Pension	37
Andet	38
Ilinniartitsisoq	38
Hjemmesiden	38
Tjenestemændenes Låneforening / Danmarks Lærerforenings Låneforening	38
Bestyrelsens møder	38
Andre møder	39

Pædagogiske forhold

Skolevæsenet

Som det fremgår af forordet, har vi i denne beretning valgt at medtage udsagn og anbefalinger fra konferencer og betænkninger/redegørelser, hvor der har været fokus på folkeskolen. Derfor er dette afsnit lidt anderledes end i tidligere beretninger. Men det giver et meget godt billede af, hvordan det omgivende samfund ser folkeskolen lige nu, hvilket er vigtigt at have med i foreningens fremtidige prioriteringer og indsatser.

Bestyrelsen har selvfølgelig drøftet alle disse udsagn og anbefalinger set i lyset af det vedtagne princip – og indsatsprogram. Derfor har bestyrelsen også taget initiativ til dialog med forskellige samarbejdspartnere og afholdt møder med bl.a. Inatsisartuts kultur- og uddannelsesudvalg herom.

Undersøgelse af brug af linjefag og behov for faglig udvikling

IMAK har i februar 2010 gennemført en undersøgelse, der afdækker, i hvor stort omfang lærerne er linjefagsuddannede i de fag, som de underviser i, og hvorvidt de har brug for en faglig udvikling i forhold til deres undervisning. I undersøgelsen deltog 398 undervisere.

Hovedkonklusioner for brug af linjefag:

- 43 % af underviserne er linjefagsuddannede i over halvdelen af de fag, de underviser i,
- 57 % af underviserne er linjefagsuddannede i under halvdelen af deres undervisningsfag.
- 16 % af lærerne underviser udelukkende i fag, de er linjefagsuddannede i,
- 27 % af lærerne er linjefagsuddannede i mere end halvdelen af deres undervisningsfag
- 36 % af lærerne i mindre end halvdelen af fagene, de underviser,
- 18 % af lærerne underviser udelukkende i fag, de ingen linjefagsuddannelse har i.

Vi har en begrundet mistanke om, at langt flere end 18 % underviser i fag, de ikke har en linjefagsuddannelse i, da vi i vores undersøgelse ikke har adskilt underviserne i, om de er uddannede lærere eller ikke uddannede timelærere. Desuden ved vi, at ca. 30 % af underviserne er ikke uddannede timelærere. Vi har også fået tilbagemeldinger om, at mange timelærere ikke har udfyldt spørgeskemaet, da de ingen linjefagsuddannelse har.

Når vi tager hele underviserstaben under et, viser undersøgelsen, at kun ca. 1/3 af undervisningen i den grønlandske folkeskole forestås af lærere, der har linjefagsuddannelse i de pågældende fag.

Når vi tager disse forhold i betragtning, har vi langt vej endnu, for at løfte undervisningens kvalitet.

Konklusioner for faglig udvikling

Næsten 90 % af lærerne ønsker sig faglig udvikling

Næsten samtlige lærere i Grønland – 87 procent – siger, de har behov for faglig udvikling i et eller flere af de fag, de underviser i. Heraf giver de 21 procent udtryk for ønske om faglig udvikling i ét fag, mens 66 procent føler, de har brug for det i flere fag. Kun 7 % af svarene udtrykker, at de ikke føler, at de har behov for faglig udvikling.

I henhold til Landstingsforordning om folkeskolen har man på yngstetrinnet behov for viden om og kendskab til 11 fag, mens det er 12 fag på mellemtrinnet og 15 fag på ældstetrinnet.

I skoleåret 2010/2011, tilbød Institut for Læring følgende fagrettede kurser til den grønlandske folkeskole:

Lokale valg:

Kunst og arkitektur

Idræt, - inspiration til leg og motorik

Håndværk og design

Idræt – motion, oplevelse og naturen

For filosofi og religion:

Etik, Skabelse og Syndefald i forskellige kulturer. Må man tegne Gud?

Filosofi for børn – en ”nøgle” for livet

Filosofi for børn

Matematik:

Matematik for yngstetrinnet

Matematik for ældstetrinnet

Andre fag:

Engelsk undervisning på mellemtrinnet

Generel efteruddannelse i fysik/kemi på ældstetrinnet

Grønlandske fortællinger set i lyset af andre kulturers fortællinger

Ovenstående er udbuddet af fagrettede kurser fra Institut for Læring til den grønlandske folkeskole. Det viser, at bredden er meget smal og langt fra nok til at efterleve lærernes ambitioner om faglig udvikling.

Vi ønsker, at Institut for Læring, ligesom lærerne, skal have større ambitioner, for at være med til at løfte kvaliteten i den grønlandske folkeskole.

IKT i undervisningen – Sarfarissoq konferencen

Sarfarissoq II konferencen blev afholdt den 21. og 22. september 2010 i Nuuk, med over 100 deltagere.

Konferencen, som blev arrangeret af TELE, KIIIA og Kompetencekompagniet, havde til formål at udarbejde bud på en fremtidig strategi for inddragelse af IKT i undervisningen. Disse bud blev samlet sammen i en hvidbog, der blev overrakt Naalakkersuisut i foråret 2011.

Af hvidbogen fremgår, at hovedpunkterne var:

- At se mere nuanceret på TELEs takstpolitik, hvilket kan åbne mulighed for en differentieret takststruktur.
- At sikre computerarbejdspladser til samtlige lærere på alle uddannelsesinstitutioner, samtlige studerende, kursister og elever i folkeskolen.
- At få fokus på øget brug af digitale læremidler.
- At sikre de nødvendige efter- og videreuddannelsesmuligheder for underviserne inden for anvendelse af IKT i undervisningen.

- At der udarbejdes en kommunikationsstrategi for at sikre øget brug af IKT i hele uddannelsessystemet.

Både under konferencen og efterfølgende var der stor fokus på nødvendigheden af bedre og hurtigere forbindelser med færre begrænsninger til uddannelsessystemet. Det var henover efteråret en del af den politiske dagsorden både på Inatsisartutsamlingen og i den offentlige debat.

Det er derfor lidt beskæmmende, at se, at Naalakkersuisut få måneder efter konferencen vedtager en prispolitik, der ikke på nogen måde tilgodeser undervisningsområdet specielt.

Det er simpelthen ikke godt nok.

Det fremgår ikke alene af hvidbogen, men af samtlige de betænkninger/redegørelser, som er fremlagt i efteråret 2010 og foråret 2011, at Naalakkersuisut/kommunerne må forstå, at det haster med at finde løsninger, så IKT kan blive et almindeligt værktøj i uddannelsessystemet for såvel elever som undervisere.

For at dette kan lykkes, kræves bedre forbindelser, faglige kurser for underviserne i at inddrage ny teknologi i den daglige undervisning, udstyr samt ikke mindst en målrettet indsats fra skolernes ledelser.

Det er derfor heller ikke godt nok, når Inerisaavik/Ilinniarfissuaq i skoleåret 2011/12 alene tilbyder et enkelt kursus vedrørende IKT.

Der skal satses mere målrettet mod, hvorledes IKT integreres i fagene. Det vil sige, der skal laves kurser, der sigter mod, at lærerne bliver i stand til at inddrage IKT i den faglige kontekst i de enkelte fag. Alle undervisere bør sikres et basalt kendskab til IKT, som gør dem i stand til dette.

Brug af fjernundervisning anbefales også fra forskellige sider, herunder fra politisk side, men der sker næsten ingenting. Tidligere har forskellige projekter været iværksat i Uummannaq og Upernavik, men uden at de dermed høstede erfaringer er anvendt andre steder, og projekterne er IMAK bekendt gået i stå.

Kommuneqarfik Sermersooq har iværksat fjernundervisning mellem Nuuk og Kapisillit.

Men ind til videre er succeskriterier, erfaringer og hvordan man løbende vil evaluere denne undervisning, ikke beskrevet, hvilket gør det vanskeligt at bruge erfaringerne i videreudvikling af projektet i resten af kommunen og landet.

Så det er absolut heller ikke godt nok. Hvis man mener alvorligt, at der skal satses på IKT, herunder fjernundervisning, må det prioriteres på alle niveauer og ikke alene baseres på få lokale ildsjæle.

Midtvejsevalueringen af Atuarfitsialak

Inerisaavik gennemførte i samarbejde med Ilinniarfissuaq, KANUKOKA og IMAK midtvejsevalueringen af Atuarfitsialak i dagene 10.-13. november 2010 i Ilulissat.

Midtvejsevalueringen havde en række deltagere fra skolens interessenter. På seminaret deltog, lærere, ledere, forældre, repræsentanter for uddannelsesinstitutioner, arbejdsgivere, kommunalpolitikere og organisationer. I alt deltog omkring 120 i midtvejsevalueringen. IMAK deltog med 9 repræsentanter, idet bestyrelsen samt de fire fællestillidsrepræsentanter deltog på seminaret.

Midtvejsevalueringen havde følgende program:

Onsdag den 10. november:

1. Trintest i 3. og 7. klasse, evalueringsredskaber ved afdelingsleder Ellen J. Karlsen og professor Peter Allerup
2. Folkeskolens afsluttende evalueringer ved specialkonsulent Biggi Nielsen
3. Spørgeskema vedr. folkeskolens lærere ved evalueringsmedarbejder Ezekias Therkelsen og fuldmægtig Carsten Petersen
4. Spørgeskema vedr. folkeskolens skoleledere ved webkoordinator Matilde Mei Jørgensen
5. Hvor bliver de unge af, som forlader folkeskolen og ikke går videre? Ved kontorchef Karl Kristian Olsen og fuldmægtig Carsten Petersen
6. Piareersarfiit ved afdelingschef Isak Kleist og fuldmægtig Anne Vagner
7. Vejlederforening ved overlærer Naya-Sophie Pedersen
8. GU ved Poul Vilhelm Braad Jensen

Torsdag den 11. november

9. Læringsmål ved afdelingsleder Lone Hindby og overlærer Merete Smith-Sivertsen
10. Sprog i forhold til forordningens formål og grundlag ved konsulent Birthe Nielsen
11. Grønlandsk, dansk og engelsk ved konsulenterne Sørine Lange, Birthe Nielsen og Brita Toft Hyldgaard
12. Undersøgelse af undervisningen i faget grønlandsk ved evalueringsmedarbejdere Karen Mathiesen og Ivalu I. Mathiassen
13. Lokale valg ved konsulent Bent Mortensen
14. Matematik ved konsulent Erik Christensen
15. Naturfag ved konsulent Lars Poort
16. Andre fag ved afdelingsleder Lone Hindby og konsulent Bent Mortensen

Fredag den 12. november

17. Kurser ved afdelingsleder Lone Hindby
18. Pædagogisk udviklingsarbejde – effektive undervisningsprincipper ved projektleder Kattie Egede Motzfeldt og projektmedarbejder Liili Kleist
19. Efter- og videreuddannelsesvirksomhed ved studieleder Aviaja Egede Lynge
20. AD-stud ved Kulunnguaq Jeremiassen
21. Master-stud ved Maliina Larsen
22. Skole-hjem samarbejde og skolebestyrelser ved skolebestyrelsesformand Nunnuma Olsen og skolebestyrelsesformand Paniaraq Rosing Søltøft
23. Undervisningsmaterialer ved forlagschef Abia Abelsen
24. Udlånsafdelingen ved afdelingschef Kirsten Olsen
25. Læreruddannelse ved institutleder Dorthe Korneliussen

Lørdag den 13. november

26. Trintest som redskab for skolelederen ved skoleinspektør Jørn Nøttrup
27. Trin- og holddeling ved skoleinspektør Sara J. Brandt
28. Skolens ledelse i forhold til bygdeskoler ved skolechef Hans Peter Broberg
29. Specialundervisning og PPR ved psykolog Marianne L. Olsen
30. Minimumstimetal ved projektkoordinator Kunuunnguaq Fleischer og seniorkonsulent Simon Lennert
31. Sammenhæng i uddannelsessystemet ved projektkoordinator Kunuunnguaq Fleischer

Arrangementer om aftenen:

Tirsdag den 9. november Kl. 19.45 på Hotel Arctic

Velkomst ved elevrådsrepræsentanter fra Ilulissat.

Onsdag den 10. november Kl. 19.45 – 20.45 på Hotel Arctic

Uddybning af trintest ved afdelingsleder Ellen J. Karlsen og professor Peter Allerup

Onsdag den 10. november Kl. 20.45 – 21.45 på Hotel Arctic

Undersøgelse af børns interesse for og viden om naturfag ved konsulent Lars Poort og adjunkt Ane Fleischer

Torsdag den 11. november Kl. 19.45 på Hotel Arctic

Dialogmøde om kultur og videnskab ved studieleder Aviâja Egede Lynge, projektleder Kattie Egede Motzfeldt og kontorchef Karl Kristian Olsen

Dog skete der en del ændringer for aftenarrangementerne, idet elevrådsrepræsentanterne fra Ilulissat ikke kom. En aften kom Peter Bech fra Økonomisk Råd og fremlagde deres undersøgelsesresultater om folkeskolen, hvor han blandt meget andet kom ind på, at der var for stort resurseforbrug i den grønlandske folkeskole. IMAK brugte en aften til at fremlægge Selvevalueringsprojektet.

Selve seminaret foregik på den måde, at der blev fremlagt oplæg omkring det tema, der skulle behandles, hvorefter deltagerne gik til deres grupper. Deltagerne var inddelt i 8 grupper, hvor hver gruppe bestod af 11-14 personer. Det var meningen, at grupperne skulle arbejde ud fra det fremlagte oplæg og under hele forløbet diskutere det igennem ud fra disse 3 spørgsmål: 1. Hvor langt er vi kommet? 2. Hvad mangler og hvad kan ændres? 3. Hvordan kan vi fortsætte?

Desværre blev denne plan forpurret ved, at oplægsholderne også kom med spørgsmål til grupperne, således sammenhængen for hele processen og planen fik en hel anden dagsorden, når deltagerne kom til grupperne. Det kom til at betyde, at gruppernes anbefalinger kunne være tvetydige, idet mange grupper efterfølgende havde taget udgangspunkt i oplægsholderens spørgsmål.

Det, der efterfølgende også kom til at optage en stor del af debatten, var de fremlagte resultater fra trintestene og afgangsprøverne. De viste desværre ikke fremgang i forhold til tidligere år. Kort fortalt viste alle tests og prøver, at dem, der klarer sig bedst i folkeskolen er de rent dansksprogede, så kommer elever fra hjem, hvor der bliver talt både grønlandsk og dansk, endelig resultaterne viste, at elever fra rent grønlandsksprogede hjem klarer sig dårligst. Kort sagt viste resultaterne, at den sociale arv spiller en væsentlig rolle for opnåelse af gode resultater i folkeskolen. Derudover viste resultaterne, at eleverne opnår for dårlige resultater i dansk, engelsk og matematik, og at man også opnår lavere resultater i disse fag i bygderne.

Midtvejsevalueringsseminaret kom med en række anbefalinger til det omgivende samfund. Disse er som følger:

- Oprettelse af en 0. Klasse efterfulgt af 10 års skolegang
- Genoprettelse af 11. klasse
- Ændring af trinfordeling fra 3 til 2 trin.
- Årgangsdelte læringsmål og ikke kun for trinnene.
- Skolevejledere heltidsansættelse. Det behøver ikke at være læreruddannede.
- "hullet" mellem folkeskole og Piareersarfik stoppes. Tilbud til de 15-17-årige.
- Modenhedstest.

- Årnorm – fagtildeling med minimumstimetal.
- Aftale med lokale og centrale næringsdrivende om praktik og erhvervsvejledning af elever også af elever i yngstetrinnet.
- Vurdering af evalueringsformer i folkeskolen.
- Præcisering af flere af læringsmålene så de bliver mere målbare.
- Minimumstimetal for alle fagene.
- Navnet Lokale Valg ændres til Kreative Fag
- Centrale læringsmål for de lokale valg.
- Kultur og identitet inddrages i alle fagene.
- Effektiv pædagogiks metoder anvendes i højere grad end i dag.
- Ansættelse af socialrådgivere i folkeskolen.
- Karakterskalaen skal inddrages i forordningen, således at eleverne får kendskab til den på et tidligere tidspunkt.
- Afklaring om dansk og grønlandsk stadig skal være ligestillede i forordningen.
- Obligatorisk idræt i hele skoleforløbet.
- Den sproglige politik skal blive entydig og klar. Erkendelse af et flersproget samfund.
- Den sociale dimension. Helhedspræget indsats og tidlig indsats (før skole indsatsen)
- Afklaring af om fagudtryk skal være på grønlandsk? I f.eks. matematik
- Skolelederen skal have mere tid til det pædagogiske arbejde.
- Alle brugere skal høres før kursusplan laves. SB, SU, Pædagogisk råd.
- Lærerne skal have mulighed for at specialisere sig udover deres nuværende linjefag.
- Skolelederen har et pædagogisk ansvar for at sikre viderebringelse af kursusviden.
- Der oprettes en kursusfond for at sikre, at afsatte ressourcer går til de formål, de er afsat til, som sættes udenfor Ilisimatusarfiks regi.
- Kursus for nye skolebestyrelsesmedlemmer.
- Alle kommuner skal have miljøarbejdere (tager sig af eleverne udenfor skolen.)
- Oprettelse af landsdækkende organisation for skolebestyrelser / forældre
- Oprettelse af Pædagogisk universitetet.
- Kommunen bør have en klar kursuspolitik (forpligtigelse)
- Funktionsbeskrivelser via SU for AD og andre videreuddannede lærere.
- Oversigt over AD, MA opgaver.
- Midler til efter- og videreuddannelser medtages i finansloven
- Ansvarsområderne for skolebestyrelser revideres i forordningen, så den tilpasses grønlandske forhold. Nuværende indhold udskiftes
- Bedre udnyttelse af den viden lærere får på kurser. Tilbage melding til øvrig lærergruppe
- Etablering af videnskredsløb – ansvar Ilinniartarfissuaq, Inerisaavik og evt. Lokale uddannelsesråd.
- Fjerncoaching, anvendelse af IKT
- Oprettelse af rejselærerordninger (lovgivende)
- Undervisningsdage reduceres til 180, så det giver mulighed for kursusvirksomhed for lærerne og på den måde berører elevernes undervisning mindre.
- Kursus i hvordan man laver mere fleksibel planlægning af undervisning
- Arbejdstidsaftalen skal være mere fleksibel. Den er for “firkantet”
- Efteruddannelse af skoleledere.
- Forældre kursus for 1. gangs forældre.
- De etsprogede hjem skal have støtte derhjemme i forhold til skolegangen.

- Videreuddannelse af timelærere (kompetencegivende)
- Forældremøder kan lægges om eftermiddagen uden tab af arbejdstimer.
- Kurser for fagvejledere.
- Læreruddannelsen skal i endnu højere grad tilpasses Atuarfitsialak.
- Den decentrale læreruddannelse opstartes hvert år.
- Læreruddannelsens fag-faglige niveau højnes evt. Gøres til en masteruddannelse.
- Praktik fra Ilinniarfissuaq skal i højere grad placeres på kysten. Evt. længerevarende praktik.
- Uddannelse af speciallærere.
- Større synlighed af udlånsafdelingen på Inerisaavik i samarbejde med skolebibliotekarerne og Ilinniarfissuaq og også via internettet.
- Systematisk gennemgang af trintest med skoleleder og lærere.
- Centralt fastsatte retningslinjer for holddeling samt et minimumstimental til holddeling.
- Der etableres modtagerklasser for netop ankomne udenlandske børn, således at de efterhånden integreres bedre i deres kommende klasser.
- Storkommunerne skal sørge for lokale netværk til støtte for bygderne (Etablering af små Inerisaavik-er så der samles viden til gavn for alle skolerne)
- Udgive materialer/bøger til gennemførelse af principper og metoder i effektiv pædagogik
- Lovgivning om de meget små undervisningssteder (eks. fåreholdersteder, små fangststeder og bygder)
- Sikring af kvaliteten af undervisningen i de små bygder (tilsyn)
- IKT skal implementeres i bygderne. IKT udstyr / fjernundervisning til bygderne. Centralt fastlagte rammer.
- Bygdeskoler der fungerer godt fremlægger/ publicerer deres succeser som det gode eksempel.
- AKT ordning oprettes.
- Opgør med 1905-loven ("kateketer underviser, ellers de bedst egnede") rammerne påvirker os den dag i dag. Eleven skal sikres at blive undervist af uddannede lærere.
- Der skal gives særlige muligheder for afgangsprøver for VSP-elever.
- Der skal laves handleplaner og tilbud til børn med særlige behov når de forlader folkeskolen.
- At lovgivningen hjemler for oprettelse af flere godkendte specialskoler.
- De lærerstuderende får kendskab til f.eks. tegn til tale og piktogrammer, ordblindhed mv. (specialundervisning).
- Der skal laves handleplaner for VSP elever udskoling allerede fra 8.klasse.
- Bekendtgørelsen fra 1998 revideres. (Specialundervisning)
- Modellen med afledte timetal skal afskaffes.
- Der skal oprettes multiværksteder.
- Efterskole for handicappede.
- Daginstitutioner i bygderne.
- Cirkulære 7/82 skal revideres.
- Genindførelse af almindelig specialundervisning.
- PPR skal have en informativ hjemmeside med oplysninger og vejledninger til lærere/ forældre m.v.
- Uddannelsessystemet skal bindes sammen så eleverne opnår fag-faglige kompetencer svarende til læringsmålene. Erhvervslivets krav taget i betragtning.
- Særskilt uddannelse for specialundervisningslærere

Disse er de samlede anbefalinger fra midtvejsevalueringen af Atuarfitsialak i november 2010 i Ilulissat.

I forbindelse med forberedelsen af seminaret deltog IMAK i den store forberedelsesgruppe samt i styregruppen. I efterbehandlingen af seminaret har IMAK deltaget i et par møder, hvorfra enkelte af anbefalingerne blev sendt til behandling hos Naalakkersuisut.

Skab fremtid

Fra den 25.-27. januar afholdtes en uddannelseskonference i Ilulissat benævnt ”Skab fremtid 2”. Konferencen havde omkring 90 deltagere fra uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedets parter, det politiske system, de grønlandske huse i Danmark, ansatte i Selvstyret, de studerendes organisationer og andre interessenter. Programmet for konferencen er som følger:

1. dag: Intro og oplæg fra Skatte- og Velfærdskommissionen

- 19.30 - 19.50 Intro ved Mimi Karlsen, Naalakkersuisoq for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke
- 19.50 - 20.00 Intro ved ordstyrer Mikael Kristensen, KIIIN
- 20.00 - 21.30 Oplæg 1, Grønlands udvikling ved Torben Andersen fra Skatte- og Velfærdskommissionen med efterfølgende dialog

2. dag: Evaluering og workshops mod fremtiden

- 08.30 - 09.00 Godmorgen og opsamling fra i går
- 09.00 - 09.30 Oplæg 2, statistik om uddannelse i Grønland ved Carsten Petersen
- 09.30 - 10.00 Oplæg 3, Piareersarfiit ved Anne Vagner
- 10.00 - 10.15 Kaffe
- 10.15 - 11.15 Oplæg 4, frafald fra gymnasierne ved Lotte Kjær
- 11.15 - 12.15 Oplæg 5, uddannelsesområdet i Grønland ved Karl Kristian Olsen
- 12.15 - 13.00 Frokost
- 13.00 - 14.00 Oplæg 6, indledende om ”muligheder”, jf. spørgeskemaer, oplæg ved lektor Merete Watt Boolsen, KU.
- 14.00 - 14.15 Kaffe
- 14.15 - 17.30 Workshops om ”muligheder”
- 19.00 Afslutningsmiddag
- 20.30 - 22.00 Aften paneldebat med udvalgte deltagere

3. dag: Fremtiden – præsentation af workshopresultaterne

- 09.00 - 09.10 Godmorgen og opsamling fra i går
- 09.10 - 10.10 Workshop-resultaterne præsenteres
- 10.10 - 10.25 Kaffe
- 10.25 - 11.25 Workshop-resultaterne fortsat
- 11.25 - 12.00 Opsamling og afslutning
- 12.00 Frokost og afrejse

Konferencen blev indledt med Skatte- og velfærdskommissionens afsnit om uddannelse, hvor fokus igen var sat på folkeskolen og resultaterne i folkeskolen. Det var Skatte- og velfærdskommissionens formand Torben Andersen, der indledte konferencen, hvor han bl a. fremførte, at Grønland bruger

rigeligt i forhold til sin BNP, når man sammenligner med andre lande. Han fremførte bl.a. at landet ikke får nok for de midler, der bruges til uddannelse. Resultaterne i folkeskolen ikke er gode nok, frafaldsprocenten på ungdomsuddannelserne er for høj, de unge starter sent med deres uddannelse og en stor del af ungdomsårgange går ikke i gang med en uddannelse.

Skab fremtid konferencen kom med disse konklusioner:

Hovedkonklusioner fra konferencen 2011

I dagene 25. – 27. januar 2011 var knapt 100 personer samlet i Ilulissat for at diskutere den videre planlægning af Uddannelsesplanen, hvis første fase løber til og med 2012 med fokus på de unge direkte fra folkeskolen og den ikke-faglærte del af arbejdsstyrken.

Generelt

Økonomien i Grønland er presset i disse år, hvilket er fremgået tydeligt af de seneste års finanslovsbehandlinger. En stor del af arbejdsstyrken oppebærer så lave årsindkomster, at de niveaumæssigt ligger under SIKs mindsteløn. Torben Andersen, formand for Skatte- og Velfærdskommissionen, pegede i sit oplæg ved konferencen på det forhold, at vi i Grønland, som i store dele af verden i øvrigt, fremadrettet vil opleve, at vi bliver flere ældre. Det lægger pres på velfærdssamfundet, idet der bliver flere ældre, der skal forsørges.

Torben Andersen lagde vægt på, at vejen til at sikre bedre indkomst for befolkningen og finansiering af de flere ældre, er uddannelse. I den forbindelse er det positivt, at Inatsisartut og Naalakkersuisut allerede i 2005 igangsatte den ekstraordinære uddannelsesindsats, som har medført, at der i disse år er afsat midler i størrelsesordenen knap 400 millioner årligt til denne indsats. At der siden 2005 har været fokus på en højnelse af uddannelsesniveaut betyder, at flere allerede er kommet i gang, samt at der allerede er udvidelser i gang på såvel institutionsområdet som kollegieområdet. Den pressede økonomi taget i betragtning, er det således meget positivt, at der i finansloven i år og i overslagsårene er afsat midler til den fortsatte ekstraordinære uddannelsesindsats.

Konferencen og arbejdet med uddannelsesplanen viser, at der trods de 400 millioner kroner afsat til indsatsen, stadig er behov for skarpe prioriteringer i indsatsen, da de samlede ønsker og behov klart overstiger de i finansloven afsatte midler. Vi står altså overfor en udfordring om at uddanne flere for de samme penge.

Førskoleområdet og folkeskolen

Folkeskolen var ikke oprindeligt en del af uddannelsesplanen, men evalueringen af Folkeskolereformen har påvist et behov for ekstra fokus på implementering af reformen og dens undervisningsprincipper, således at de unge sikres de nødvendige faglige værktøjer, herunder særligt i sprog og matematik, for at flere, når de forlader folkeskolen, er klar til at tage en uddannelse. Det er i den forbindelse vigtigt, at der er sproglig opmærksomhed omkring barnet allerede i førskolealderen.

Statistikken på uddannelsesområdet styrker ønsket om en øget indsats, således kunne kun 42 % af den årgang, som forlod folkeskolen i 2008, i efteråret 2010 genfindes som værende aktive med uddannelsesstøtte på uddannelse i og udenfor Grønland. Af den årgang, som i 2010 forlod folkeskolen tog godt 90 % en afgangseksamen. 42 % af disse med et prøvegennemsnit, som kan

karakteriseres som ”stærkt” (20 %) eller som værende i den gode ende af mellemgruppen (22 %). Omvendt er 58 % af årgangen placeret i den svage ende af mellemgruppen (48 %) eller er kommet ud med et prøvegennemsnit, som kan karakteriseres som ”svagt” (10 %)

Som tidligere konferencer også har gjort det, konkluderede konferencen, at en af vejene til at sikre bedre værktøjer, særligt for eleverne i områderne med dårlig lærerdækning, er øget brug af IKT i undervisningen. Derudover havde konferencen fokus på vigtigheden af en entydig placering af ansvar i forhold til det at tage en uddannelse. Det gælder såvel elevens eget ansvar, forældrenes ansvar, lærernes ansvar, skoleledernes ansvar, kommunalbestyrelsens ansvar og de centrale myndigheders ansvar i forhold til tilsyn.

Brobygning

Konferencen fokuserede også på det forhold, at mange unge allerede i en tidlig alder må flytte langt for at tage den ønskede uddannelse. Det stiller krav til, at systemet i højere grad indretter sig på ikke kun at skulle tilbyde undervisning. De unge skal tilbydes tidssvarende kollegier og skolehjem, som også indeholder tilbud udenfor undervisningssituationen, eksempelvis om fællesaktiviteter, rådgivning mv.

Overgange

Endvidere blev problematikkerne omkring overgangene mellem uddannelserne diskuteret, hvor der var enighed om vigtigheden af, at der følges op på, om den unge optages og kommer i gang på den søgte uddannelse. Dette indebærer en vejledningsforpligtigelse, som i dag kun løftes i enkelte byer, hvilket betyder, at de unge let forsvinder i ”hullet” mellem folkeskole og det næste uddannelsesforløb. Ansvar for denne opfølgning skal entydigt placeres. Det er vigtigt, at indsatserne til bekæmpelse af frafald fortsat prioriteres og fortsat også rettes mod initiativer udenfor selve undervisningssituationen og derudover skal der ses kritisk på de i dag eksisterende fire til fem parallelle forløb mellem folkeskolen og en egentlig ungdomsuddannelse.

Opkvalificering, omskoling, erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne

På konferencen var der enighed om, at en løsning af flaskehalsproblematikken omkring praktikpladser bør prioriteres. Forskellige løsningsforslag blev nævnt, herunder delepraktik, belønning til arbejdsgivere, som tager lærlinge, og revurdering af krav til godkendelse af praktikpladser. I den forbindelse gjorde flere brancheskolerepræsentanter opmærksom på, at en løsning af praktikpladsproblematikken vil føre til nye flaskehalsproblemer i forhold til kollegie- og undervisningslokalekapaciteten, som vil skulle adresseres med øget anlægsaktivitet.

Vi har fortsat en stor gruppe af ikke-faglærte personer i arbejdsstyrken, og vi har fortsat en stor efterspørgsel på faglært arbejdskraft indenfor de fleste kendte erhvervsområder. Disse forhold kombineret med udsigten til, at vi i de kommende år vil se en række nye erhverv i landet indenfor mine-, aluminiums- og måske olieindustrien, stiller store krav i forhold til arbejdsstyrkens mobilitet og omstillingsparathed, hvilket igen afføder behov for velfungerende systemer i kommunerne. I den forbindelse nævntes vigtigheden af indførelse af fælles matchgruppesystemer, samt af et landsdækkende system til realkompetencevurdering og -anerkendelse. Sidstnævnte bør udvikles i et tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter for at sikre efterspørgselsorienteringen.

Endelig havde konferencen fokus på, at sproglige og kulturelle barrierer i dag fratager mange muligheden for at tage en uddannelse. Dette er et problem, som for manges vedkommende allerede opstår i folkeskolen. Hvis man ønsker et sammenhængende uddannelsessystem uden blindgyder, er

det vigtigt, at der tilbydes uddannelse eller opkvalificering til alle, uafhængigt af deres modersmål. Det betyder ikke nødvendigvis, at undervisningen behøver at foregå på modersmålet, men at undervisningsprincipper og -metoder skal tage hensyn til, at målgruppen har forskellig sproglig og kulturel baggrund.”

Grønlands Økonomiske Råd

Grønlands Økonomiske Råd blev nedsat i efteråret 2009, hvor det var planen, at der skulle komme en årlig beretning om landets økonomiske situation. Det har været planen, at Rådets formandskab skulle komme deres første beretning i februar 2010, sådan at den kom til kommentering hos Rådets menige medlemmer. Det skal fortælles, at Sivso Dorph sidder i følgegruppen for Grønlands Økonomiske Råd på vegne af de andre faglige organisationer i samrådet, som er berettiget til at komme med kommentarer som bilag til rådets beretning.

Formandsskabets beretning udeblev i februar måned. Da det blev juni rykkede vi Selvstyrets administration for beretningen. Beretningen kom endelig til kommentering i slutningen af oktober måned, hvor vi fik fire (4) dage til at kommentere formandsskabets beretning. Det siger sig selv, at dette var ganske uacceptable arbejdsvilkår.

Beretningen kom, og kom med en beskrivelse af landets økonomiske situation. Udover økonomien var der også i denne beretning sat fokus på uddannelsesområdet i Grønland med særlig fokus på folkeskolen.

Vi vil nu tage nogle uddrag fra beretningen, hvor der bl.a. står:

”1.4. Uddannelsesområdet

I kapitel 4 er der foretaget en gennemgang af resultater i folkeskolen og lærerressourceforbruget.

Afgangsprøverne viser, at folkeskolen lige nu har vanskeligt ved at give eleverne gode sproglige forudsætninger inden for dansk og engelsk. Omkring 1/3 af eleverne opnår karakterer på 5 eller under i dansk og engelsk. Det er et problem, da det primært er disse sprog, der anvendes på ungdomsuddannelserne. Mange elever har således en sproglig barriere med sig fra folkeskolen, som gør det svært at komme ind på uddannelse og færdiggøre den.

Hvad angår ressourceforbruget gælder, at der fra skoleåret 2007/08 til 2009/10 er sket et betydeligt fald i antallet af elever pr. lærer i folkeskolen. Antallet af elever er faldet med 14 %, og antallet af lærernormeringer er faldet med kun lidt over 1 %. Dette fald er sket, uden at der har ligget centrale politiske beslutninger herom til grund. Da forordningen om folkeskolen blev gennemført skete der en planlagt forøgelse af elevernes timetal i 1.-10. klasse med virkning fra 2003. Lovgivningen forudså, at afskaffelsen af 11. klasse i 2008 ville medføre et fald i løntimetallene.

Det store og stigende lærerressourceforbrug pr. elev er dermed udtryk for en mangelfuld styring af skolevæsenet. En mere prioriteret styring af skolevæsenet i de senere år ville f.eks. kunne have forbedret dækningen med uddannede lærere i bygder og yderdistrikter, og der kunne være blevet skabt økonomisk grundlag for at modernisere undervisningen gennem større anvendelse af IKT i skolevæsenet.

Effekten af opvækst og skolegang i bygder er det andet hovedtema i kapitel 4. Der er foretaget en undersøgelse af forskelle mellem børn fra bygder og børn fra byer. Hovedkonklusionerne af undersøgelsen er:

1. Kun omkring halvdelen af fødselsårgangene 1971-76 havde i 2006 fået en kompetencegivende uddannelse, altså som 30-35-årige.
2. Af de børn, der havde gået i skole i byer, havde lidt over halvdelen fået en kompetencegivende uddannelse. Men af de børn, der havde gået i skole i bygder, havde under 35 pct. fået en kompetencegivende uddannelse.
3. Spredningen mellem bygderne er meget stor. Fra enkelte bygdeskoler opnår flere af børnene en uddannelse end fra skolerne i byerne. Men samtidig er der mange bygder, hvor under 20 pct. af børnene får en uddannelse.
4. Knap 10 pct. af årgangene fra 1971 til 1976 havde i 2006 fået en videregående uddannelse. For børn fra byerne var andelen på 11,4 pct., mens den for børn fra bygderne kun var på 3,5 pct.
5. Fødselsårgangene 1981-86 har generelt ikke fået et højere uddannelsesniveau end årgangene 1971-76. Ganske vist har flere fået en studieforberevende uddannelse, men andelen af unge med en faglig grunduddannelse er faldet, og restgruppen, som kun har en folkeskoleuddannelse, er steget i 10-året fra 1996 til 2006.
6. I bygderne har fødselsårgangene 1981-86 fået mere uddannelse i 20-25-årsalderen end fødselsårgangene 1971-76 havde. Til gengæld er der sket et fald i byerne.
7. De, der er vokset op i bygder, har et lavere indkomstniveau end de, der er vokset op i byer.
8. De, der er vokset op i bygder har et lavere indkomstniveau end de, der er vokset op i byer, selv om de har det samme uddannelsesniveau. For personer med en faglig grunduddannelse er forskellen på over 20 pct., og for personer uden uddannelse er forskellen på 60 pct.
9. For den enkelte kan det klart betale sig at tage en uddannelse. I gennemsnit ligger erhvervsindkomsten for unge med en faglig grunduddannelse mere end 30 pct. over indkomsten for en ufaglært. For unge med en lang videregående uddannelse er erhvervsindkomsten mere end dobbelt så store som de ufaglærtes.

Der er store økonomiske gevinster både for det enkelte individ og for samfundet i, at flere får en uddannelse. Det betyder så også, at samfundet som helhed og de enkelte går glip af de gevinster, der kunne ligge i at skabe opvækstvilkår og skolegang og et uddannelsesniveau, der er lige så gode i bygderne som i byerne.

Beregningerne viser, at for fødselsårgangene 1971-76 ville denne gevinst være på 8,3 %. Og hvis denne tendens gælder for alle aldersklasser under et, ville de samlede erhvervsindkomster i landet være 8,3 % højere, hvis børn fra bygderne fik opvækstvilkår og skolegang svarende til byerne.

Det anbefales derfor, at der gøres en særlig indsats for at sikre, at børn fra bygder og yderdistrikter får en mere effektiv og IKT-støttet undervisning i fremmedsprog, og at disse børn også monitoreres i uddannelsesforløbene efter folkeskolen.”

Skatte og velfærdskommissionens betænkning

I slutningen af februar måned udkom Skatte- og velfærdskommissionens betænkning. Også denne betænkning har sat fokus på folkeskolen. Vi gengiver nedenfor resumeer fra anbefalingerne om folkeskolen:

”Skatte- og Velfærdskommissionen anbefaler, at data om trintest og afgangsprøver offentliggøres på skoleniveau, så offentligheden, kommunalpolitikere og landspolitikere kan få kendskab til styrker og svagheder i folkeskolen og i uddannelsessystemet og dermed et grundlag for at gribe ind, når der konstateres en utilfredsstillende udvikling.

Kommissionen anbefaler endvidere, at der f.eks. i Inerisaavik sker en erfaringsopsamling og formidling, så erfaringer fra skoler, der klarer sig godt, kan anvendes som inspirationskilde for andre skoler, og således at kommunalbestyrelserne får redskaber til at styrke indsatsen og opnå en større effekt af de ressourcer, der anvendes.

Endvidere anbefaler kommissionen, at der i Inerisaavik sker en omprioritering af arbejdet, så de detaljerede datagrundlag anvendes til foretagne effektmålinger på en lang række områder. Det kan f.eks. være:

- Om specialundervisning på hold eller som vidtgående specialundervisning giver de bedste resultater for elevernes muligheder for uddannelse og erhvervsdeltagelse
- Hvilke efterskoleophold, der bedst fører til påbegyndelse og færdiggørelse af uddannelse
- Hvilke vejledningsindsatser, der bedst fører til uddannelse
- Hvorvidt 2-lærerordninger på store skoler fører til bedre karaktergennemsnit og opstart og færdiggørelse af uddannelser.
- Effekter af initiativer til hindring af frafald på ungdomsuddannelser, der virker
- Om stor anvendelse af timelærere har betydning for prøvekarakterer og uddannelse
- Om omfanget af lærernes undervisning i deres linjefag har betydning for skolens resultater.

3.4.5 Forslag på folkeskoleområdet

Sigtet er fremadrettet. Flere børn skal forlade folkeskolen med bedre forudsætninger, kvalifikationer og motivation for efterfølgende uddannelse. Det foreslås:

- Skoleledelsen har det pædagogiske ansvar for skolen og referer til kommunalbestyrelsen. En ny lederaftale skal beskrive og præcisere skoleledernes pædagogiske ansvar og opgaver. Det er lederens ansvar pædagogisk at rådgive lærerne og fordele arbejdet, så undervisningen kan planlægges og tilrettelægges, således at den rummer udfordringer for alle elever og udnytter de tilgængelige ressourcer bedst muligt
- Alle bygdeskoler knyttes til en byskole, og ledelsen for byskolen får det pædagogiske og organisatoriske ansvar for bygdeskolen
- Større fokus på skolernes ansvar i forhold til social arv og skolernes muligheder for at give socialt udsatte børn bedre skolegang ved en fokuseret og kontinuerlig indsats
- Bedre prioritering af specialundervisningen. En kort speciallæreruddannelse gøres obligatorisk for alle specialundervisningslærere, der ikke har en supplerende uddannelse. Al specialundervisning skal udføres af lærere, som mindst har et supplerende ugekursus - gerne længere - i specialundervisning.
- Det nutidige og fremtidige behov for specialundervisning skal analyseres, og samtidig skal det klarlægges, hvordan skolerne bedst fagligt, pædagogisk og ressourcemæssigt sættes i stand til at imødekomme behovet.

- Skolen skal årligt fremlægge et ”human kapital regnskab”/kvalitetsrapport¹ med hovedvægt på forbedringer ved redegørelse for resultater af trintest og eksamener, afgangseksamener, klassekvotienter, undervisningstid, sygefravær, vikartimer etc. Dette skal ske på basis af en automatiseret indberetning af centrale data. Et afgørende kriterium for folkeskolens succes er, om eleverne har fået kvalifikationer og motivation til uddannelse og beskæftigelse. Derfor skal skolerne både have et ansvar for rådgivning og vejledning i forhold hertil og redegøre for afgangselevernes videre forløb. Formålet med den årlige kvalitetsrapport er gennem tilvejebringelse af dokumentation om det kommunale skolevæsen at styrke kommunalbestyrelsernes mulighed for at varetage deres ansvar for folkeskolen. Rapporten skal således give kommunalbestyrelsen grundlag for at tage stilling til det faglige niveau på kommunens folkeskoler og træffe beslutning om opfølgning herpå. Rapporten skal desuden bidrage til at fremme dialogen og systematisere det løbende samarbejde om evaluering og kvalitetsudvikling mellem aktørerne i det kommunale skolevæsen. Rapporten skal endelig bidrage til åbenhed om skolevæsenets kvalitet.
- Struktur og instrumenter, der i højere grad understøtter en kontinuerlig indsats for socialt udsatte børn. Barnets ”Alf”, som beskrevet i afsnit 3.3, er et instrument til dette. Dertil er en række børn allerede før skolestart identificeret som havende behov for en særlig indsats, f.eks. af socialvæsenet eller daginstitutioner. Disse børn har også behov for en særlig indsats ved skolestart og i skolegangen generelt. Det er derfor nødvendigt, at skolen får denne viden med, og tager ansvar for at være en del af en kontinuerlig indsats for de sårbare børn. Det bør sikres, at der er en struktur, der understøtter dette. Kommissionens anbefaling om at udvide PPRs indsatsområde (se kapitel 2) til at være fra fødslen og ikke først fra skolestart er en mulig model for dette. Dertil bør den kontinuerlige støtte og overgangen fra dagpasning til skole indgå i udvikling af Meeqerivitsialak (Den gode daginstitution). Det er dog kommissionens opfattelse, at fokus på den kontinuerlige indsats ikke kan afvente den videre udvikling og implementering af Meeqerivitsialak, men bør iværksættes nu.
- Skolen har et ansvar for at vejlede afgangselever om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder og skal følge eleverne, indtil de er i gang med en anden uddannelse eller har varig beskæftigelse. Den enkelte skole skal således have overblik over mulighederne og støtte eleverne efter endt skolegang
- Kommunen har et ansvar for løbende at følge udviklingen på den enkelte folkeskole og formulere krav i forhold til skolelederne.

Nøgleordene er således ansvar og forbedring. Ansvarsfordelingen skal være klar. Skoleledelsen og lærerne har den pædagogiske kompetence og frihed, men også ansvaret over for landets vigtigste ressource – børn og unge. Kommunalbestyrelsen skal derfor holde skoleledelsen op mod dette ansvar. Fokus i hele denne diskussion bør være fremadrettet – hvor står vi nu, og hvordan kan det gøres bedre?”

---

¹ Sådanne kvalitetsrapporter anvendes i Danmark, jfr. Bekendtgørelse om anvendelse af kvalitetsrapporter og handlingsplaner i kommunalbestyrelsernes arbejde med evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen

Politisk Økonomisk Beretning

Nedenfor skrevne anbefalinger er direkte citater fra Formandskabet fra Økonomisk Råd. Disse anbefalinger indgår som en del af Politisk Økonomisk Beretning.

Det anbefales, at Naalakkersuisut iværksætter en overvågning af udviklingen i samfundets samlede gæld. En stigning i nettogælden i den offentlige sektor og de selvstyrejede selskaber kan kun overvejes, hvis stigningen modsvares af erhvervelse af kommercielt rentable aktiver.

Det anbefales, at Naalakkersuisut udarbejder en samlet plan for langsigtet planlægning. Formandskabet anser forslaget til finanslov 2011 for at være et udtryk for en nødvendig stramning af de offentlige finanser.

Det anbefales, at Naalakkersuisut i de kommende år tager yderligere skridt i retning af at konsolidere de offentlige finanser. I det omfang påtænkte besparelser og merindtægter ikke bliver gennemført, vil det blive nødvendigt at finde kompenserende budgetforbedringer for at sikre en ansvarlig linje i finanspolitikken.

Det anbefales, at Naalakkersuisut udarbejder en samlet plan for langsigtet finanspolitisk holdbarhed. Planen skal indeholde såvel forslag til strukturreformer som mål for udgiftsvækst i hele den offentlige sektor samt krav til såvel tilpasninger i de offentlige indtægter. En sådan langsigtet plan skal også indeholde operationelle mål for de offentligt ejede selskabers gæld og soliditet. Det anbefales, at der iværksættes en styring af folkeskoleområdet, der kan sikre, at udgifterne tilpasses til udviklingen i elevtallene.

Det anbefales, at demografiske ændringer generelt indgår i budgetteringen af offentlige udgifter og indtægter.

Det anbefales, at folkeskolen indrettes efter, at alle elever uanset bosted skal opnå gode sproglige forudsætninger i dansk og engelsk for at muliggøre, at mange flere unge får en uddannelse.

Det anbefales, at dækningen med uddannede lærere med ekspertise i fagene dansk, engelsk og matematik forbedres for børn fra bygder og yderdistrikter, og at der sker en modernisering af undervisningen gennem større anvendelse af IKT i undervisningen.

Det anbefales, at Selvstyret og kommunerne løbende informerer om de store økonomiske gevinster både for den enkelte og for samfundet i helhed, at flere får en uddannelse. Informationen skal særligt rettes mod de ældste elever i folkeskolen som tegn på, at samfundet forventer af unge, at de gør, hvad de kan for at tage en uddannelse, og at samfundet vil stille uddannelsespladser og kollegier til rådighed.

Det anbefales, at der udarbejdes løbende opfølgning på og offentliggørelse af resultaterne af trintest og afgangsprøver for skolerne i hver enkelt kommune.

Det anbefales særskilt, at børn fra bygder og yderdistrikter får en mere effektiv og IKT-støttet undervisning i fremmedsprog.

Det anbefales, at der mindst hvert 5. år gennemføres undersøgelse af uddannelsesresultaterne for årgangene fra 1971 og frem for at vurdere indsatsen i folkeskolen i forhold til målet om, at 2/3 skal have en kompetencegivende uddannelse.”

Udover disse anbefalinger fra Økonomisk Råd har beretningen også følgende anbefalinger på uddannelsesområdet:

”Uddannelse og kompetenceudvikling skal ligesom børne- og ungeindsatsen styrkes for at kommende generationer i højere grad kan yde til velfærdssamfundet.

Vi bruger ca. 1/5 af de samlede offentlige udgifter på uddannelse. Men udbyttet står ikke mål med indsatsen. Det er afgørende, at uddannelsessektoren bliver mere kosteffektiv. Det er nødvendigt at gøre tingene anderledes for at løse den finanspolitiske klemme.

Det skal sikres ved at langt flere skal igennem det samlede uddannelsessystem og opnå en kompetencegivende uddannelse, og en tilpasning af ressourceforbruget i folkeskolen til de faldende elevtal samtidig med, at kvaliteten af undervisningen øges.

Der er flere faktorer, der bevirker, at uddannelsessystemet i dag indeholder nogle blindgyder og ikke kan betegnes værende kosteffektivt:

- For det første er mange elever ramt af, at de ikke har opnået tilstrækkelige færdigheder i fremmedsprog til at kunne blive optaget på og gennemføre ungdomsuddannelser, hvor de skal modtage undervisning på dansk eller andre fremmedsprog.
- For det andet er vejledningsindsatsen over for de unge ikke sammenhængende. Der er ikke systematiske vejlednings- og uddannelses tilbud til de unge mellem 16 og 18 år, og særligt rammes de unge i bygder og yderdistrikter af mangel på tilbud.
- For det tredje er der mange parallelle brobygningstiltag, som skal bringe elever, der har afsluttet folkeskolen i stand til at påbegynde en ungdomsuddannelse.
- For det fjerde er der mangel på kollegiepladser. Mange studerende, der er blevet optaget på en uddannelsesplads, har været nødsaget til at fravælge uddannelsen på grund af manglende kollegieplads.
- For det femte er der mangel på praktikpladser, og det skyldes bl.a. at konjunkturerne har medført en stagnation i antallet af virksomheder, der tilbyder praktikpladser”

Udover disse bemærkninger fortsætter politisk økonomisk beretning således på side 25:

”En undersøgelse af folkeskolen viser, at 10 % af eleverne er generelt fagligt svage, mens 20 % er fagligt stærke og kan gå videre i uddannelsessystemet. Uddannelsespladserne på Piareersarfiit er i dag optaget af resterende 70 % af eleverne, der har behov for at forbedre sig i enkelte fag. Og på kort sigt kan en styrkelse af Piareersarfiit være med til at samle mange af de unge op, som endnu ikke er kommet i gang med en ungdomsuddannelse. Men en løsning af problemerne i folkeskolen kræver et langt og sejt træk. Målet skal være, at gruppen med de 70 % bliver så stærke, at Piareersarfiit i fremtiden kan vende tilbage til det egentlige formål, som er, at hjælpe den gruppe på arbejdsmarkedet, der mangler enkelte kundskaber for at kunne omskoles til arbejde i væksterhverv. De problemstillinger, der er blevet adresseret under evalueringen af folkeskolen, er mangeartede og retter sig mod skoleledere, lærere og fx anvendelse af undervisningen.

Efterskolerne har vist sig at have en positiv effekt i forhold til målet om at få flere unge til at gå videre i uddannelsessystemet. Erfaringer fra ”Villads Villadsen” i Qasigiannnguit tyder på, at efterskoleopholdet medfører en væsentlig forøgelse af sandsynligheden for at komme i gang med en uddannelse. Således var ca. 70 % af eleverne fra årgangen 2009/2010 i gang med et uddannelsesforløb i efteråret 2010. I 2011 etableres en ny efterskole i Maniitsoq.

Erfaringerne fra efterskolerne kan indikere, at det med fordel kan overvejes om ikke folkeskoleelever tidligere skal tilbydes en tilsvarende ordning. I arbejdet med den Regionale Udviklingsstrategi indgår derfor muligheden for at etablere efterskoler i kommunerne for børn fra bygder og mindre byer fra 9. klasse. Forslaget udarbejdes i samarbejde med kommunerne og Inerisaavik, og skal medvirke til at øge kvaliteten i uddannelsen, så alle har mulighed for videreuddannelse, uanset hvor de kommer fra. Der vil komme en redegørelse om emnet på efterårssamlingen 2011.

Dette vil i lighed med skolehjem give de enkelte kommuner mulighed for at samle eleverne i større enheder, hvor der kunne sikres tilstrækkeligt med uddannede lærere og de nødvendige kompetencer for brug af IKT. Og efterskolerne vil kunne give et bedre pædagogisk tilbud for børnene end der i dag er på skolehjem, da der vil være pædagogisk opsyn døgnet rundt i modsætning til skolehjem.”

Regional Udviklingsstrategi (RUS)

Af koalitionsaftalen fremgår det, at Naalakkersuisut vil videreudvikle en strukturovervågning af befolkningsudviklingen, erhvervs- og arbejdsmarkedsforhold, kompetenceudvikling mv. i forbindelse med regionale udviklingsstrategier og med henblik på at skabe et selv bærende samfund. Der er fastsat 7 nationale delstrategier og indsatsområder. Af dem skal her nævnes:

Fokuseret indsats i folkeskolen

- Inerisaavik udarbejder tids- og handleplan for kommunerne. Grundlaget for en samlet national handleplan.
- Øget fokusering på sprogkundskaber i folkeskolen
- Øget fokusering på brug af IKT i folkeskolen

En lettere overgang mellem folkeskole og ungdomsuddannelserne.

- Samlet plan for vejledningsindsatsen
- Forløbsanalyse i forhold til elever fra folkeskolen
- Sektorstrategi for kollegier, skoler og efterskoler
- IMAK har en repræsentant i den følgegruppe, der er nedsat i forbindelse med RUS. I den forbindelse har IMAK bidraget med kommentarer til den redegørelse, der blev fremlagt for Inatsisartut på forårssamlingen 2011. Det er IMAKs opfattelse, at en væsentlig del af IMAKs kommentarer er medtaget i redegørelsen. Men samtidig må det siges, at IMAK ikke er enige i alle de ting, der fremgår af redegørelsen. I lighed med de øvrige betænkninger/redegørelser, der fokuserer på folkeskolen baseres efter IMAKs opfattelse nogle af konklusionerne sig på fejlbehæftede beregninger og sammenligninger.
- Desuden er der et afsnit i redegørelsen om manglende implementering af forordningen, som IMAK ikke mener, der er belæg for. Afsnittet blev fastholdt fra Naalakkersuisuts side, og IMAKs blev lovet dokumentation for, at udsagnet var korrekt, inden redegørelsen blev fremlagt for Inatsisartut. Trods gentagne rykkere modtog IMAK desværre ikke denne dokumentation før redegørelsen blev fremlagt, og det er heller ikke lykkedes at få denne dokumentation efterfølgende.
- Efter bestyrelsens opfattelse er der mange forhold i folkeskole, der skal tages fat på. Men det er tvingende nødvendigt, at det sker efter fakta og ikke efter formodninger og skjulte dagordener. Ellers risikerer vi at bruge resurserne forkert uden at få løftet uddannelsesniveaet i Grønland.

De grønlandske efterskoler

I 2009 indgik IMAK såvel hovedaftale som overenskomst og en aftale om medindflydelse og samarbejde med Efterskole Villads Villadsen. Disse aftaler blev indgået i et meget konstruktivt samarbejde med respekt for parternes roller og i gensidig forståelse for hinandens krav. Dette har sikkert været medvirkende årsag til at der blev tale om en overenskomst, som der kun er behov for mindre justeringer i ved de kommende forhandlinger på trods af det var et helt nyt forhandlingsområde for IMAK og efterskolen var i etableringsfasen.

Desværre har det ikke været muligt at forny aftalen endnu alene på grund af, at forhandlingerne med det offentlige ikke er afsluttet. I henhold til lovgivningen skal lønningerne på efterskolerne være sammenlignelige med lønninger på det offentlige område.

I april 2011 indgik vi så en hovedaftale med Maniitsup Efterskolia og håbede på også at kunne indgå en overenskomst. Desværre er disse forhandlinger også vanskeligt gjort af de manglende forhandlinger med det offentlige. Derfor er der indgået en midlertidig aftale, hvorved den aftale der er med Efterskole Villads Villadsen, er sat i kraft for Maniitsup Efterskolia.

Det er hensigten at indgå en ny overenskomst med efterskolen, så snart forhandlingerne med det offentlige er færdige.

En sådan aftale skal selvfølgelig tage udgangspunkt i dels den særlige skoleform efterskoler er, men også i de indsatsområder og undervisningstilbud, som er efterskolens særkende, så overenskomsten understøtter disse.

Ilinniarfissuaq / Inerisaavik

Ilinniarfissuaq

Vi har i tidligere år været på Ilinniarfissuaq og fremlagt løn og ansættelsesvilkårene for ansættelse af lærere i den grønlandske folkeskole for 4. S´erne, således at de var forberedt på, hvordan betingelserne ville være, når de bliver ansat. Denne fremgangsmåde har ikke været helt optimalt i år, idet planlægningen af vores fremlæggelse for sidste år lærerstuderende stødte på problemer, hvorved vi kun kom at bruge et par timer en eftermiddag, hvor vi før brugte 2 dage til at fortælle om vilkårene.

Inerisaavik

Vi har i den forløbne periode haft samarbejde med Inerisaavik omkring planlægningen af midtvejsevalueringen af folkeskoleforordningen i Ilulissat. Udover den store planlægningsgruppe, som vi var med på, var vi også med i styregruppen. Styregruppen var den gruppe, som havde det overordnede ansvar for gennemførelsen af midtvejsevalueringen.

Efter midtvejsevalueringen har vi holdt et par møder i styregruppen. Styregruppen har efterfølgende fremsendt et par anbefalinger til Naalakkersuisut. Der var flere anbefalinger, der skulle arbejdes videre med, men det lader til at arbejdet med disse er strandet et eller andet sted.

Udover dette samarbejde, har vi haft andre mindre samarbejdsrelationer i forhold til Inerisaavik.

Det vi som har manglet at samarbejde om, er planlægningen af kurserne og videreuddannelserne i den grønlandske folkeskole. Det skal dog nævnes, at vi havde en lille indflydelse på principperne for udvælgelsen af nogle kursusdeltagere på et par kurser.

Inerisaavik er nu en del af Ilisimatusarfik, og er som sådan underlagt bestyrelsen for Ilisimatusarfiks beføjelser. Dette har nu resulteret i, at alt efter- og videreuddannelsesvirksomhed, nu styres af den del af Institut for Læring, som er Ilinniarfissuaq.

I skrivende stund, er der en række usikkerhedsmomenter i Inerisaaviks fremtidige virksomhed.

Faglige forhold

Arbejds miljø

I de sidste par år, har henvendelser vedr. arbejdsmiljø som oftest drejet sig om det psykiske arbejdsmiljø. Det sidste år har der imidlertid været et stigende antal henvendelser vedrørende det fysiske arbejdsmiljø, især med fokus på forekomster af skimmelsvamp.

Forekomst af skimmelsvamp skal bestemt tages alvorligt, fordi ophold i rum med skimmelsvamp kan give gener på både kort og lang sigt. Desværre viser mange af henvendelserne, at sikkerheds- og sundhedsarbejdet, og dermed sikkerhedsudvalgene, ikke fungerer ude på de enkelte arbejdspladser. I princippet burde sådanne sager slet ikke nå frem til fagforeningen, men istedet blive handlet på af det lokale sikkerhedsudvalg evt. med hjælp fra Arbejdstilsynet.

At henvendelserne når frem til IMAK, viser et behov for at få sat fokus på sikkerheds- og sundhedsarbejdet på alle niveauer. Det ser desværre ud til, at ikke alle arbejdsgivere har været opmærksomme på, at arbejdsmiljøuddannelsen nu er obligatorisk for alle sikkerhedsrepræsentanter – også dem på skolerne.

Antallet af henvendelser vedrørende det psykiske arbejdsmiljø er desværre også steget. Desuden virker det som om, at problemerne er blevet mere komplekse. Der er ingen tvivl om, den stigende fokusering på folkeskolen har indvirkning på arbejdsmiljøet i folkeskolen. I Økonomisk – politisk redegørelse giver Naalakkersuisut næsten ensidigt ledere og lærere skylden for de dårlige resultater i folkeskolen. Samtidig gentages det igen og igen fra centralt hold: ”bare du underviser sådan, går det godt”. Når så den enkelte lærer ude på skolen igen og igen oplever, at det ikke bare er sådan, fordi der er så mange samfundsforhold, der har indflydelse på undervisningssituationen, og som den enkelte underviser ikke alene kan gøre noget ved, så har det klart en negativ indflydelse på arbejdsmiljøet.

For at lederes og læreres arbejdsmiljø kan blive bedre, er det absolut nødvendigt, at der sættes fokus på alle de forhold, der har negativ indflydelse på undervisningssituationen. Ikke mindst er det vigtigt, at alle niveauer erkender deres medansvar og ikke alene giver lærere og ledere skylden for, at den førte social – og uddannelsespolitik gennem mange år, ikke har medført de ønskede resultater.

Selvevaluering

Arbejdet med selvevalueringsprojektet startede helt tilbage i 2005, da man på NLS's styrelsesmøde i december samme år behandlede emnet, som et udviklingsprojekt, som skulle gennemføres ved, at der dannedes en række netværk ved at 5-10 skoler dannede netværk for sig fra de forskellige nordiske lande. Derudover blev der i efteråret 2007 gennemført et forbundsseminar om emnet i NLS i Bergen i Norge, hvor man kom med en række anbefalinger.

Efter at NLS havde undersøgt forskellige finansieringsmuligheder for at gennemføre sit netværksprojekt, men opgav ideen om netværksdannelse, da det var for omkostningstungt. Derefter var det op til de enkelte medlemslande at finde ud af, hvordan man ville udvikle selvevalueringen i de enkelte lande.

Under forbundsseminaret i Bergen i Norge i efteråret 2007, mødte vi den islandske professor Hafdis Ingvarsdóttir der holdt oplæg om Selvevaluering. Vi inviterede hende til Grønland, for at holde foredrag om emnet. Hun kom til Repræsentantskabsmødet i 2008 til Ilulissat, hvor hun holdt foredrag for Repræsentantskabet samt for lærerne i Ilulissat. Efterfølgende har bestyrelsen haft emnet på dagsordenen flere gange og besluttede endelig i efteråret 2009 at indlede et samarbejde med Danmarks Evalueringsinstitut.

Bestyrelsen besluttede at tage udgangspunkt i den professionelle lærer i evalueringsprojektet. Bestyrelsen oplistede en række udsagn, der beskrev den professionelle lærer, hvorefter man holdt møde med Danmarks Evalueringsinstitut med et ønske om at gennemføre et evalueringsprojekt med den række udsagn, som bestyrelsen havde oplistet. I løbet af dette efterår, blev der holdt flere møder med Danmarks Evalueringsinstitut for at præcisere opgavens formulering og formål.

Spørgsmålene blev formuleret på et møde i februar 2010, hvorefter tiden blev brugt til tilretninger og gennemprøvning af spørgsmålene frem til maj 2010. Herefter blev de oversat til grønlandsk.

Selvevalueringsprojektet er et skoleudviklingsprojekt, hvor der formuleres målsætninger for den enkelte skole med udgangspunkt i den enkelte lærers vurdering af egen praksis. Disse målsætninger formuleres efter, at man har været en proces igennem, hvor deltagerne har formuleret deres ønsker.

I introduktionen har vi beskrevet projektet som følger:

Formålet med dette værktøj er at bidrage til at udvikle og styrke lærerprofessionen i Grønland.

Værktøjet kan bidrage til udvikling på flere niveauer:

- På lærerniveau er målet at styrke hver enkelt lærers professionalisme gennem refleksion over egen praksis og udvikling af praksis.
- På teamniveau er målet at styrke lærergruppernes refleksion over fælles praksis i teamet samt at understøtte udvikling af samarbejdet i teamet.
- På skoleniveau er målet, at skolerne udvikler sig og understøtter udviklingen af lærerprofessionen.
- På samfundsniveau er målet, at lærerprofessionens anseelse i samfundet bliver styrket.

Værktøjet lægger op til dialog om og refleksion over arbejdet som professionel lærer inden for fire centrale temaer:

- Forberedelse, undervisning og evaluering
- Faglige kompetencer og interesser

- Samarbejde
- Elever og situationer, der udfordrer

Målgruppen for værktøjet er lærere i Grønland.

I arbejdet med værktøjet er der fokus på, at det er lærere selv, der bedst ved, hvad der skal til for at udvikle netop deres skole. Gennem forløbet kommer lærerne systematisk omkring centrale temaer i forhold til deres arbejde som professionelle lærere og får reflekteret over deres egen praksis. Hermed får lærerne et solidt afsæt for at opstille visioner for fremtiden, som er relevante for netop deres gruppe og skole.

Lærerne skal også lave konkrete aftaler om udvikling i deres trinteam samt om forslag til indsatsområder for hele skolen, der sikrer, at lærerne får realiseret visionerne i det daglige arbejde.

Det tager 22 timer at gennemføre hele forløbet. Størstedelen af forløbet gennemføres i grupper og i lærernes trinteam, men der afholdes også to workshops, hvor alle lærerne på skolen er samlet.”

Hidtil har 9 skoler været igennem processen, hvor IMAK gerne vil have tilbagemeldinger om, hvorvidt projektet har været til gavn på lærernes skoler. Disse 9 skoler er skoler fra Kommuneqarfik Sermersooq samt fra Qeqqata Kommunua.

Vi regner med at igangsætte flere selvevalueringskurser i løbet af efteråret og vinteren.

Den decentrale pulje

På intet tidspunkt, mens aftalen om decentral pulje har været gældende, har den været overholdt på alle punkter. Medlemmer har måttet vente på tillæggene enten, fordi de ikke blev forhandlet eller fordi arbejdsgiverne ikke får dem udbetalt til tiden, når de var forhandlet på plads.

IMAK har ikke fået de årlige opgørelser, som kommuner og selvstyret skal aflevere hvert år – trods gentagne rykkere. Ikke engang i forbindelse med overenskomstforhandlingerne er det lykket at skabe et fuldstændigt billede af, hvor mange tillæg, der er givet. Alt i alt må man sige, at aftalen ikke har været en succes og må revideres. Dette er som bekendt med i IMAKs krav i forbindelse med forhandlingerne.

Samarbejdsudvalg

I de forrige skriftlige beretninger har bestyrelsen gang på gang peget på nødvendigheden af og fordelene ved et velfungerende samarbejdsudvalg. Heldigvis er der på flere og flere skoler et velfungerende samarbejdsudvalg, hvilket tydeligvis smitter positivt af på arbejdsmiljøet og ikke mindst medvirker til, at arbejdstidsaftalen kan fungere efter hensigten med fleksibel planlægning og den bedste udnyttelse af lærerressourcerne

Men stadig væk er der for mange steder, hvor dette ikke er tilfældet. Disse steder er desværre mange gange sammenfaldende med de arbejdspladser, hvor der er samarbejdsproblemer med dårligt arbejdsmiljø til følge.

Så nok en gang skal der lyde en kraftig opfordring fra bestyrelsen om at tage aftalen om medindflydelse og samarbejde alvorligt. Det betaler sig.

Ferierejsefonde

IMAKs ferierejsefond

2010 var et valgår for IMAKs ferierejsefond.

Valgene blev afviklet med udgangen af oktober til midten af november. Ved den første udskrivelse af valget, var der ikke kommet forslag til kandidater fra valgkreds 1, som omfatter Nanortalik, Narsaq, Qaqortoq, Paamiut, Ivittuut og Maniitsoq, Fristen for opstilling blev derfor forlænget til midten af december for valgkreds 1. I de andre valgkredse var der fredsvalg. Ved valgkreds 1 blev der opstillet to kandidater i den forlængede opstillingsperiode, hvorfor der måtte vælges blandt de to kandidater.

Den nyvalgte bestyrelse holdt sit møde første gang 10. januar 2011. Der har ikke været væsentlige ændringer i regulativet.

Ved undersøgelsen af betalinger fra kommunerne til ferierejsefonden for de, der har søgt tilskud til sommeren 2011, har vi konstateret, at der manglede betalinger for flere ansøgere især fra Kommuneqarfik Sermersooq samt Qeqqata Kommunea. Dette skyldes, at man ved ny ansættelse ikke er opmærksom på, at der skal betales til ferierejsefonden for den enkelte. I Maniitsoq skyldes det, at man ikke længere er åremålsansat, men er overgået til almindelig ansættelse, men kommunen "glemte", at der skulle betales til ferierejsefonden.

I 2010 var der i alt 146 ansøgere, der fik bevilling imod 150 i 2011.

Atuartitsisuts Ferierejsefond

2010 var også et valgår for Atuartitsisuts Fonds bestyrelse. Den nye bestyrelse holdt sit første møde 11. marts 2011. Der er små ændringer i regulativet, idet bestyrelsen ønskede, at de ansøgere, som har fået tilskud tidligere, skulle tages i betragtning, hvis de havde optjent anciennitet til det. Da midlerne til Atuartitsisuts Fond er meget begrænsede, prioriteres de ansøgere, der har haft længst anciennitet.

Der er 10 ansøgere, som har fået bevilling i 2011.

Pensionsforhold

Desværre har der de sidste 2 år været tilbagevendende problemer med hensyn til rettidige indbetalinger af pensionsbidrag. Derfor er der mange medlemmer, der har fået breve fra Lærernes Pension om, at pensionsindbetalingerne er stoppet. Sådanne breve er man nødt til altid at reagere på. IMAK har løbende skrevet til kommunerne om problemet. Imidlertid hjælper det som oftest kun kort tid. IMAK har derfor involveret Selvstyret som forhandlingspart, idet der reelt er tale om overtrædelser af gældende aftaler.

Der har også været problemer med indbetalinger til ATP (Arbejdsmarkedets Tillægs Pension) for dem, der er omfattet af ordningen. Undskyldningerne for de manglende indbetalinger er mange og meget forskellige, men ikke desto mindre er det aftalebrud, og for nogles vedkommende er der tale om manglende indbetalinger gennem flere år. Dette skal selvfølgelig bringes i orden. De manglende ATP indbetalinger er derfor medtaget i ovenfor nævnte henvendelse til Selvstyret.

Nogle tjenestemænd er desværre heller ikke gået ram forbi i forhold til problemer omkring pension. I mange tilfælde har kommunerne indbetalt en forkert sats til Personalestyrelsen. Dette er i nogle tilfælde først opdaget, når vedkommende skal til og gå på pension, hvorefter den pensionerede tjenestemand må vente på sin pension til, kommunen har bragt forholdet i orden. Andre har haft problemer omkring pensionering grundet langsommelig eller manglende sagsbehandling i kommunen.

Det er helt uacceptabelt, at ansatte efter et langt arbejdsliv skal vente på deres retmæssige pension i flere måneder.

OK 2010

Forhandlingerne for OK 2010 skulle have været afsluttede inden den 1. april 2010.

Vi har på baggrund af det rettet flere henvendelser i 2010. Udover forhandlingerne havde IMAK en række sager, som skulle have været afsluttet for nogles vedkommende for flere år siden. På baggrund af disse forhold indledte vi en møderække med Overenskomstafdelingen i maj 2010, således at disse sager ikke skulle komme til at fylde for meget under de ordinære forhandlinger. Det var meningen, at denne række af sager, i alt ca. 25, helst skulle afsluttes inden sommerferien, således at vi kunne gå i gang med de ordinære forhandlinger i september måned.

I maj meddelte Overenskomstafdelingen os, at man havde ansat en pr. 1. juli 2010, som ville tage sig af disse gamle sager, så de blev færdigbehandlede hurtigst muligt. Der blev ansat en sagsbehandler på vores område pr. 1. juli. Sagerne blev ved med at blive udsat. Vi rykkede og de lovede. Vi rykkede endnu engang, og så lovede Overenskomstafdelingen det endnu engang. Der blev rykket. Der blev lovet, men komme ud af starthullerne kunne Overenskomstafdelingen ikke. Vi regnede stadig med at kunne igangsætte forhandlingerne i september. Vi rykkede. Det blev oktober. Vi rykkede. Det blev november. Vi rykkede. Det blev december, hvor man så endelig fastsatte en startdato for forhandlingerne. Det blev aftalt, at vi skulle holde vores første indledende møde den 12. januar.

Den 12. januar holdt vi vores første indledende møde. Vi kom med et spørgsmål til deres krav, som de lovede ville blive afklaret den 19. januar. Den 19. januar kom der endnu et stykke papir, som vi umiddelbart på stående fod ikke kunne acceptere. Nyt møde blev aftalt. Den 29. januar blev der holdt endnu et indledende møde. Arbejdsgiverne ønskede ikke at ændre på deres krav om en arbejdsgruppe, hvis betingelser vi ikke kunne acceptere. Det ultimative krav om, at en ny arbejdstidsaftale først skulle forhandles på plads, blev fastholdt, dog uden at man ville oplyse os om andre forhold. Der blev endnu engang holdt en pause. Vi kunne ikke acceptere denne måde at handle på, og forlangte at de egentlige overenskomstforhandlinger skulle starte, for hvis ikke man ville det, ville vi bruge det fagretslige system for at fastslå, at Selvstyret var i gang med en forhandlingsvægring.

Endelig den 22. februar erklærede Selvstyret, at forhandlingerne var startet. De ville komme med deres oplæg til en ny arbejdstidsaftale i midten af marts måned. Den kom. Vi kunne ikke acceptere forslaget. Vi lovede at komme med et andet forslag. Bestyrelsen udarbejdede et forslag, som kom på spil i midten af april måned. Vi forlangte en udveksling af vores kort. Vi ville aflevere vores forslag mod, at de kom med en udmelding om, hvor stor en ramme, de ville tilbyde os.

De meddelte, at de ikke havde mandat til at udlevere noget om rammen. De skulle først tilbage til deres bagland. Det er sådan landet ligger, nu i slutningen af april måned.

Det vi hidtil har oplevet i forhandlingsforløbet er en meget stiv forhandlingsform. Hver gang vi siger noget, så skal forhandlerne tilbage til deres bagland for at høre ad, hvad de må udtale sig om og om, hvad de må acceptere. Det er vores vurdering, at arbejdsgivernes forhandlere burde have folk, der har beslutnings- og handlekompetencer, med. Hidtil virker de som handlingslammede. Det er ikke godt, hverken for dem eller for os.

Organisatoriske forhold

Organisationer i det fremtidige grønlandske arbejdsmarked

Vi holdt et seminar om det fremtidige grønlandske arbejdsmarkeds organisationsform i december 2008. Siden dengang har vi set på mulighederne for, hvordan vi kan komme til at ændre organisationsstrukturen i Grønland. Vi finder det ganske uacceptabelt, at ca. 25 000 lønmodtagere i Grønland er organiseret i ca. 30 organisationer, samt at der indgås op mod 70 overenskomster og aftaler. Vi i organisationerne er enige om, at vi skal have et mindre antal organisationer, sådan at vi kan komme til at servicere vores medlemmer bedre i forhold til det, vi kan tilbyde dem i dag.

I slutningen af april 2009 nedsatte de faglige organisationer, en arbejdsgruppe bestående af to repræsentanter for de faglige organisationer, en repræsentant fra GA samt 2 repræsentanter fra Selvstyret og en fra Grønlands Statistik. Denne arbejdsgruppe havde til opgave at ”belyse den nuværende organisationsstruktur med henblik på at skaffe et overblik over, hvor de forskellige faggrupper er organiseret. Desuden skulle den belyse den nuværende arbejdsstyrkes sammensætning i forhold til arbejdsmarkedets behov herunder uddannelseskraft samt se på fordele og ulemper ved de nuværende organisationers størrelse og struktur og endelig at beskrive fordele og ulemper ved brancherelaterede organisationer i Grønland ud fra de indhentede data og erfaringer.”

Denne arbejdsgruppes arbejde har nu pågået i mere end to år. Det, som arbejdsgruppen opgave er strandet på, er en postering for lønmodtagere på ca. 2500 personer enten til HK-området eller Sundhedsområdet. Denne udredning er i forhold til lønstatistiske oplysninger fra Overenskomstafdelingen. Denne opklarende opgave har Overenskomstafdelingen haft til belysning i snart et år, uden at de har kunnet komme med et svar, selvom de selv sidder med i arbejdsgruppen.

Nu er arbejdsgruppen også blevet trætte af al den venten på svar fra Overenskomstafdelingen og har besluttet sig for at fortsætte arbejdet ud fra det datamateriale, man har fået indhentet i løbet af de to år, arbejdet har pågået. Så nu venter der den spændende stykke del af arbejdet, nemlig hvorvidt organisationerne vil være villige til at ændre og nedsætte antallet af organisationer til en håndfuld.

Det man opererer med er, at de fremtidige organisationer kunne samles i en organisation for undervisning, en organisation for administration, en organisation for familie, social og sundhed, en organisation for byggeanlæg, teknik og mine og endelig en organisation for søfart og fiskeindustri.

Der er en del følelser med i dette spil. Derudover har de danske organisationer stadig taget på en del af de ansatte, idet de forhandler for en del grupper, uden at disse grupper kan blive medlemmer. Dette er et paradoks specielt set i lyset af, at vi har indført selvstyret.

Medlemmer

IMAK har lige omkring 1250 medlemmer. Medlemstallet ligger meget stabilt, men der er et par forhold, som man i fremtiden bliver nødt til at tage med i betragtning. Som følge af et par Selvstyre topembedsmænds meget aktive fremfærd i forhold til kommunernes forbrug på skoleområdet, har kommunerne iværksat besparelser i forhold til antallet af undervisere i folkeskolen. Alene i Nuuk by kommer denne aktive virksomhed til at betyde, at der i Nuuk vil være op mod ca. 40 færre ansatte undervisere. Det samme forhold vil gøre sig gældende i andre dele af Kommuneqarfik Sermersooq. Derudover har de andre kommuner iværksat besparelserforanstaltninger, som alt i alt kommer til at betyde, at der vil være en nedgang af undervisere i Grønland i størrelsesordenen 50-90 undervisere.

Oveni denne problemstilling skal man se på, at elevtallet er faldende og vil være det i de næste mange år. Så alt i alt regner vi med, at antallet af underviserne i folkeskolen vil blive mindre i de kommende år.

Medlemsmøder

Medlemsmøder september 2009 - april 2011

Vores aktiviteter i 2010 og 2011 har været præget af, at vi hele tiden var i venteposition for at gå i gang med OK2010 forhandlingerne.

Dette har betydet, at vores udfarende virksomhed har været begrænset, idet vi hele tiden var klar til at gå i gang med forhandlingerne.

Dog har der været afholdt medlemsmøder i Qeqertarsuaq og Qasigiannnguit samt i et par byskoler i Nuuk i efteråret 2009, hvor Sivso afholdte medlemsmøderne. Denne række af medlemsmøder var en fortsættelse af medlemsmøderne fra den foregående periode, hvor dagsordenen var:

1. Naleqqiiffiks anbefalinger
2. Selvevaluering
3. OK-krav
4. Emner, som medlemmerne ønsker at tage op
5. Eventuelt

Under punktet ”Naleqqiiffiks anbefalinger” bruges bestemte arbejdsmetoder, således at deltagerne kommer i dialog med hinanden om, hvorledes de fremførte problemstillinger vil kunne løses.

Sigrid holdt medlemsmøde i Paamiut i september 2010.

Lisbeth og Sigrid holdt medlemsmøde i august 2010 i Sisimiut.

Sivso, Lisbeth og Sigrid har ligeledes holdt en række medlemsmøder i Qorsussuaq i forbindelse med varslingen om lukning af skolen i 2012. I den forbindelse blev der arrangeret en demonstration mod Kommuneqarfik Sermersooq i slutningen af november 2010.

I den seneste periode har der været afholdt frikvartersmøder på skolerne i Nuuk for at orientere om forhandlingernes forløb.

Bestyrelsen

Efter bestyrelsesvalget i 2009 kom bestyrelsen til at se således ud: Sivso Dorph, Johan Reimer valgt fra Diskoregionen samt Sisimiut, Esther Rosing valgt fra Nuuk, Marie Søborg Andersson valgt fra Nord- og Østregionen samt Elna Thomsen Heilmann valgt fra Maniitsoq og Sydregionen.

I dag er bestyrelsens sammensætning helt anderledes, idet Elna Thomsen Heilmann valgte at trække sig på grund af travlhed på jobbet og en igangværende efteruddannelse i efteråret 2009, Marie Søborg Andersson rejste fra Grønland i efteråret 2009, og Johan Reimer flyttede til Nuuk efter sommerferien i 2010.

Derfor er bestyrelsens nu: Sivso Dorph, Esther Rosing, Helene Heilmann, Mala Kúko samt Hector Lennert Sørensen. Hector kom ind som suppleant for Johan, Helene kom ind som suppleant for Elna og endelig kom Mala ind i bestyrelsen som suppleant for Marie.

Der afholdes månedlige bestyrelsesmøder, de fleste som telefonmøder, mens ca. 4 årlige møder afholdes, hvor bestyrelsen er fysisk samlet.

Forhandlingskursus for bestyrelsen

IMAKs bestyrelse og Lisbeth Frederiksen fra Sekretariatet har været på kursus i Danmark om forhandlingsteknik. Kurset, der var delt i to trin, og blev gennemført i april og oktober. I den første del af kurset var målet, at introducere de medvirkende til en metode vedrørende det at føre en overenskomstforhandling om en bestemt ting derhjemme. At deltage i kurset om at føre en overenskomstforhandling var meget inspirerende, og vi fik mange nye input om nye metoder.

Kurset blev afholdt af firmaet Praktion, som er et firma, der bla. afholder forhandlingskurser for både begyndere og erfarne forhandlere.

Kursets indhold var blandt andet:

- At planlægge og finde fremadrettede metoder til en overenskomstforhandling
- At øve sig i at udvikle en forhandling samt at fastlægge metoder
- At vurdere modpartens krav
- At øve sig i at styre sin vrede og i at kunne håndtere konflikter
- Metoder til at løse fastlåste og vanskelige forhandlinger
- At øve sig i kropssprog og at øve sig i at være tillidsvækkende
- Metoder i at samtale uden at man mundhugges
- Samhandel og forhandlinger om varepriser
- At øve sig i at "snyde"

Deltagerne var fra forskellige virksomheder. Øvelserne påvirkede kursisterne forskelligt, da alle har en individuel tankegang. Reaktionen kunne resultere i alt fra tungsind/depression til latterudbrud.

TR-kurser

I efteråret 2009 blev der afholdt kurser for tillidsrepræsentanterne. Kurserne var denne gang tilrettelagt således, at første dag handlede om medindflydelse og samarbejde, og foregik sammen med skolelederne. For skoleledernes vedkommende var det samtidig en del af deres første modul af

skolelederkurset. TR kurserne var planlagt som en fælles dag, netop fordi samarbejdsudvalgene er meget afhængige af et godt sammenspil mellem ledere og medarbejderrepræsentanter.

Kurset var i øvrigt et basiskursus for nye tillidsrepræsentanter og havde følgende indhold:

TRs rolle og opgaver, herunder IMAKs vedtægter, aftalesystemet samt love og regler
Gældende aftaler - herunder lønkontrol
Medindflydelse og medbestemmelse

Det var meningen, at det skulle have været fulgt op at kurser for alle tillidsrepræsentanter, så snart overenskomstforhandlingerne var overstået. Dette kursus skulle så blandt andet have drejet sig om de nye aftaler. Af gode grunde – de manglende overenskomstforhandlinger – er disse kurser udsat indtil videre. De vil blive gennemført hurtigst muligt efter de nye aftaler foreligger.

Lederkurser

I skoleåret 2009/10 gennemførte KANUKOKA og IMAK, sammen 2 lederkurser. Det var resultat af en mægling i forbindelse med nogle overtrædelser af arbejdstidsaftalen, Begge kurser bestod af 3 moduler.

Modul 1 blev gennemført med instruktører fra KANUKOKA og IMAK og indeholdt følgende emner:

- Ledelsesretten samt aftale om samarbejde og medindflydelse
- Gældende love, forordninger, aftaler overenskomster og vedtægter
- Arbejdstidsaftale og lønberegning

Den sidste dag på modul 1 var lederne sammen med tillidsrepræsentanterne, hvor de arbejdede med samarbejde og medindflydelse. Dette blev gennemført som en fælles dag for at sikre grundlaget for et godt fungerende samarbejdsudvalg på de enkelte skoler.

Til modul 2 og 3 var der endvidere en ekstern instruktør, Ole Harrit, som gennem mange år har arbejdet med lederudvikling inden for skole regi i Danmark.

Modul 2 indeholdt følgende:

Den personalemæssige del af ledelsesopgaven

- et systemisk og anerkendende perspektiv på ledelse og ledelsens samtaler

Modulet var teoretisk fokuseret på den systemiske og anerkendende ledelsesforståelse og beskæftigede sig med ledelsens praksis i det perspektiv, herunder forståelsen af systemisk ledelse, anerkendende ledelse og ledelsesbaseret coaching. Det blev konkret udmøntet i ledelsens praksis i samtaler med medarbejdere. Fx den personlige udviklingssamtale (MUS-samtalen), ledelsens coaching af team og grupper, konfliktløsningssamtalen og den vanskelige samtale.

Modul 3 indeholdt følgende:

Den pædagogiske del af ledelsesopgaven.

Modulet fokuserede på ledelsens opgaver vedrørende styring og ledelse af det pædagogiske arbejde, herunder teoretisk i forhold til forskellige forståelser af pædagogisk ledelse. Lederen som læringsleder har været i fokus i forhold til udvikling af kvaliteten i det pædagogiske arbejde, udvikling af medarbejdernes kompetence i forhold til opgaverne, udvikling af mere funktionelle team, udvikling af evaluering som professionel arbejdsform i forhold til undervisning, elevernes læring m.v. samt udvikling af evaluering i forhold til skolen som organisation.

Kurserne blev afviklet i en utroligt berigende, konstruktiv og fokuseret atmosfære. Tilbagemeldingerne har været meget positive og med forslag til justeringer til fremtidige kurser. Intentionen var at starte nye kurser op, så alle nye ledere fik mulighed for at deltage. Men på grund af de dengang forestående, og desværre pr. 1. maj 2011 endnu ikke afsluttede overenskomstforhandlinger, er dette ikke sket endnu.

Økonomi (Nets)

Foreningens økonomi kan på nuværende tidspunkt benævnes som værende sund. Foreningen havde et underskud i årsregnskabet 2009 på knap kr. 361.000, men havde et overskud i regnskabsåret 2010 på kr. 358.000.

I regnskabsåret 2009 havde foreningen en del kursusaktivitet, som også var den største forklaring på underskuddet i regnskabsåret. Foreningen havde så til gengæld kun en mindre kursusaktivitet i regnskabsåret 2010, hvor de store omkostninger på området kom til at dreje sig om udviklingen af selvevalueringskurset. Det er tanken, at omkostningerne til disse på sigt gerne skal tjene sig ind. Vi har ved afviklingen af kurset i 9 skoler også kunnet få en stor del af omkostningerne dækket.

Den store udfordring i foreningens økonomi har de seneste år været overgangen til C5 systemet, som gerne skulle have lettet vores styring af økonomien. Overgangsproblemer har betydet, at vi har haft en større udgiftspost end vi oprindeligt havde regnet med på området.

Det, der skulle have tjent sig ind, var overgangen til det såkaldte PBS betaling, hvor kontingent opkrævningen skulle foregå gennem Nets (før i tiden PBS). Opstartsfasen mislykkedes totalt på grund af kommunikationsvanskeligheder med operatøren på systemet. Vi indgik for flere år siden en aftale vedrørende overgangen til PBS betaling. Da overgangen endelig gik i orden, viste det sig, at aftalen var udløbet pr. 1. oktober 2010. Dette resulterede i, at vi blev nødsaget til at opkræve kontingent via betalingskort. Men en del medlemmer betalte ikke disse betalingskort, da nogle kommuner blev ved med at trække kontingentet over lønnen. Efterfølgende fik kommunerne imidlertid de trukne kontingenter tilbage fra IMAK, og kommunerne betalte beløbene tilbage til de enkelte medlemmer, der derved kom i restance. Dette skabte en del kaos.

Dette kaos kom til at betyde, at vi i en periode havde flere hundredetusinde som tilgodehavender fra medlemmerne. Da det hele rettede sig, brugte vores medarbejdere en del tid på at opkræve restancer fra vores medlemmer. Heldigvis har mange været tålmodige og overbærende i situationen. Mange betaler deres restancer nu ifølge aftale med os, således restancerne nu er nedbragt betydeligt.

Det man nu skal til at forholde sig til, er, at vi regner med at antallet af lærerne reduceres betydeligt, som følge af kommunernes besparelser på folkeskoleområdet. Dette kan få konsekvenser for foreningens økonomi på sigt.

Sekretariatet

Vi fik en ny medarbejder i august 2010. Det var et ønske, som både bestyrelsen og Repræsentantskabet har haft i flere år. Vores nye medarbejder, Sigrid Dahl, som vi ansatte som ny sagsbehandler på kontoret, er kendt af de fleste.

Derudover har vi været nødsaget til at tage afsked med en anden kontormedarbejder, vi har haft i flere år. I skrivende stund søger vi efter en ny kontorfuldmægtig. Vi har p.t. en vikar, der tager sig af alt forefaldende arbejde på kontoret.

Som følge af forskellige faktorer, har vi haft en travl og stressende periode for vores nyansatte medarbejder, som i samarbejde med Lisbeth har udført et kæmpearbejde for at få sat skik på vores medlemsregister og det nye C5 regnskabssystem.

Udover disse faste medarbejdere har vi i stor stil været nødsaget til at trække på eksterne medarbejdere, der har kendskab til C5 systemet. Derudover har vi også været nødsaget til at få hjælp i større stil fra leverandøren af systemet, hvilket har betydet, at vi har haft større ekstraordinære omkostninger på den konto.

Nu kører hele systemet efter hensigten. Dette skal på sigt gerne betyde besparelser på de administrative omkostninger.

Danmarks Lærerforening

Siden vores sidste repræsentantskabsmøde har der været afholdt to kongresser i Danmarks Lærerforening. Vi har to delegater i Danmarks Lærerforening, Sivso Dorph og Esther Rosing.

Vores kontaktperson har i perioden været Lotte Lange.

Vi har generelt et godt samarbejde med Danmarks Lærerforening både på det politiske og på det administrative plan.

I den forløbne periode har vi fået råd og vejledning i forskellige sager, hvilket vi har haft stor nytte af. Senest har vi set på de danske modeller for arbejdstidsaftalerne i Danmark.

Nordiske Lærerorganisationers Samråd

Nordiske Lærerorganisationers Samråd, er et samarbejdsforum for lærerorganisationerne i Norden, hvori medlemmerne kommer fra Finland, Sverige, Norge, Danmark, Færøerne, Island og Grønland.

I NLS er vi med i tre samarbejdsfora. Vi er med i Styrelsen, i grundskolesektoren samt i Lederforum. I Styrelsen sidder Sivso, for Grundskolesektoren deltager Hector og for Lederforum sidder Lars Peter Sterling. Alle møder i NLS foregår på de forskellige skandinaviske sprog med løbende oversættelse til finsk.

Udover aktiviteter i disse fora har bestyrelsen deltaget i NLS Forbundsseminarium i Finland i 2009 samt i et sommerkursus i 2010.

Under Forbundsseminaret i 2009 i Finland var fokus sat på Finlands historie, det finske uddannelsessystem og på hvorvidt den finske læreruddannelse er den rette for fremtidens samfund. Forbundsseminaret foregik i Naantali i dagene 19. – 21. oktober.

Efter oplægsholderne blev der arbejdet i workshops, hvor deltagerne havde mulighed for at give deres meninger til kende.

Sommerskurset i 2010 foregik også i Naantali, Finland mellem den 29. juni og den 3. juli, hvor forskellige eksperter fremlagde deres specialviden på forskellige områder. Dette omhandlede:

Tony Dunderfeldt, som har speciel viden om psykologi. Tony fremlagde sin viden om menneskets tankeudvikling under læringsprocesser, og om hvordan, man kan komme til at styre sine tanker.

Senior Lecturer Jonathan Neale, om klimaforandringerne og følgerne deraf.

Hjerneforsker Mia Nykopp, som talte om elever, der er fagligt svage, ” der er et særligt speciale” om hvordan man kan forstå dem bedre i undervisningen efter deres adfærd.

Lektor lærerudvikler Benita Kavander, som præsenterede sin viden om uddannelsessystemet i Finland, om formen, udviklingen og videreudviklingen.

Professor Petri Salo, vedrørende lærerprofessionen.

Teaterchef Johan Storgård, om styringen af uddannelsen, kommunikationen og ærlighed som kompetence.

Efter dagens oplæg mødtes delegationerne til et møde. Vi var her i delegation sammen med færingerne og islændingene.

Arbejds miljørådet / Nordisk Arbejds miljønetværk

Arbejds miljørådet

I 2010 startede en ny 4 års periode for Rådet. Formandshvervet overgik til Ivalo Egede fra Sten A. Lund. Dette skift så Rådet som en god anledning til at tage sig tid til at revurdere Rådets rolle og øge medlemmernes fællesforståelse for Rådets rolle og virke. Hovedkonklusionen blev, at Rådet fremover vil være mere offensivt, og så vidt muligt komme med positive budskaber – altså have fokus på, hvad man kan gøre for at forbedre Arbejds miljøet, frem for at have fokus på fejl og mangler ved samme. I den forbindelse, er Rådets grønlandske navn foreslået ændret til ”Suliffigissaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit”, hvilket stemmer bedre overens med Rådets funktion og danske navn. Dette ønske om navneændring forventes imødekommet i løbet af 2011, da det er afhængigt af en lovændring i det danske folketing.

Rådet og Videntcenter for Arbejds miljø har indgået et samarbejde, som betyder, at den danske kampagnehjemmeside <http://www.frastrerstiltrivsel.dk/> bliver tilgængelig på grønlandsk via Rådets hjemmeside. Dette projekt vil give arbejdspladser mulighed for at få inspiration og metoder til at fremme et godt arbejds miljø, herunder at arbejde med at forebygge mobning på arbejdspladser.

Rådet har tidligere udgivet en DVD med forskellige emner fra arbejdsmiljøområdet. Denne bliver i 2011 tilgængelig via Rådets hjemmeside.

Rådet har gennem længere tid anbefalet, at det skulle blive nemmere at anmelde arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser. Dette er nu endelig sket, da Arbejdstilsynet og Center for Arbejdsskadesikring (nu Center for Arbejdsskader) har lanceret en fælles elektronisk blanket for anmeldelse af arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser. Disse er tilgængelige via www.at.gl og www.anmeld.gl. Denne løsning sparer tid for anmeldere, da de kun skal udfylde blanketten én gang, frem for at sende anmeldelsen til både Arbejdstilsynet og Centeret.

Nordisk arbejdsmiljønetværk

I 2010 blev IMAK en del af et nordisk arbejdsmiljønetværk inden for undervisningsområdet. Netværket fungerer dels ved vidensdeling via mails, dels ved at det mødes en gang årligt. Forinden dette møde aftales det, hvilket område, der skal fokuseres på. I 2011 er det således belastninger på arbejdet og sygefravær, der skal fokuseres på.

ICC

Inuit fra Alaska, Canada, Grønland og Tjukotka mødtes i Nuuk i dagene 28. juni til 2. juli 2010 i anledning af den 11. generalforsamling og 30-året for grundlæggelsen af Inuit Circumpolar Council (ICC). Generalforsamlingens tema var ”Vort fælles liv”.

Dagsordenspunkterne omhandlede økonomisk udvikling, miljø, sundhed og velvære, jagt- og fødevarerikthed, samt regeringsførelse.

Nuuk-deklarationen 2010 blev vedtaget den sidste dag. Deklarationen har 54 punkter, der stemmer overens med ICCs hovedformål. Disse er følgende:

- At styrke sammenholdet mellem Inuit i det cirkumpolare område
- Arbejde for Inuit rettigheder og interesser på et internationalt niveau
- Sikre og udvikle Inuitkultur og samfund for både nuværende og fremtidige generationer
- At søge fuld og aktiv deltagelse i den politiske, økonomiske og sociale udvikling i vore lande
- Udvikle og opfodre til langsigtede løsninger for beskyttelse af det arktiske miljø samt
- Arbejde for international anerkendelse af menneskerettigheder for alle oprindelige folk

Det er vigtigt at påpege følgende, som er skrevet og vedtaget i deklARATIONEN: Man anviser ICC til at fremme inuit sundhed og trivsel ved at gennemføre 2010-2014 Cirkumpolar Inuit Health Strategy samt at fremme inuits sundhedsprioriteter i samarbejde med nationale, cirkumpolare og internationale partnere. Man instruerer ICC til at øge sin viden om inuits sundhed og velvære, og til at fremme disse spørgsmål gennem relevante organer. For det tredje, bemyndiger man ICC til at fremme uddannelsesmæssige udvekslinger, udveksling af bedste uddannelsespraksis, og være vært for et topmøde med fagfolk og eksperter på tværs af cirkumpolare arktiske egne for at hjælpe hinanden med at udvikle og forbedre kulturelt tilpassede læseplaner, samt udvikle yderligere anbefalinger. Delegaten fra IMAK meddelte endnu en gang, hvor vigtigt det er, at have uddannede lærere og at der er lærermangel i Grønland. Vi mangler stadigvæk undervisere i fremmedsprog; for hvis vores børn skal være verdensborgere, skal de have mulighed for at lære andre sprog. ICC blev ”beordret” til at udbrede og udveksle eksisterende forebyggelsesmetoder og uddannelsesmaterialer i de arktiske lande.

Ultimo 2010 blev ICC informeret om, at USA havde godkendt FNs erklæring om menneskerettigheder.

I det nye år meddelte ICCs præsident, at man i Nunavut var i gang med at oprette et stort TV-selskab.

11.- 12. februar 2011 var ICCs delegater samlet til et møde i Nuuk. På dette møde blev der dannet 4 arbejdsgrupper, der skal være backinggroups for ICC-Grønland. Et klimapanel, en arbejdsgruppe der beskæftiger sig med menneskerettigheder, en arbejdsgruppe der beskæftiger sig med børn og unge og til sidst en gruppe der skal undersøge, om der er muligheder for at finde et hus, hvor flere organisationer kan være.

Andre faglige organisationer

Vi holder stadig jævnlige møder med de andre faglige organisationer, helst en gang om måneden. Vi skiftes til at være værter for møderne for hinanden. Det, der drøftes under samrådsmøderne er generelle løn- og ansættelsesvilkår, eller initiativer som enten Naalakkersuisut eller Inatsisartut er i gang med. Der drøftes ikke mindst Overenskomstafdelingens virksomhed, som til tider, mildt sagt, har været kaotiske.

IMAK tror, at alle organisationerne føler, at samarbejdet mellem os er til gavn for alle lønmodtagere i Grønland.

KANUKOKA

Vi har i den forløbne periode haft en række samarbejdsrelationer i forhold til KANUKOKA, hvilket vi har været meget glade for.

Den første samarbejdsrelation, i forhold til KANUKOKA, er de nu igen igangsatte introduktionskurser for nyansatte lærere fra Danmark. De seneste to års kurser har været afholdt på Gl. Avernæs. I gamle dage var det næsten udelukkende kommende ansatte i folkeskolen, der kom op på disse kurser. Men i de seneste mange år har vi oplevet, at færre og færre folkeskolelærere ansættes fra Danmark. Før i tiden blev der ansat omkring 50 lærere fra Danmark om året, men tallet er faldet væsentligt frem til i dag, hvor der kun bliver ansat mellem 10 og 20 lærere fra Danmark i den grønlandske folkeskole.

På introkurserne i Gl. Avernæs har der i de seneste to år deltaget omkring 40 kursister. Som tallet antyder, deltager andre lærergrupper, idet nyansatte lærere til gymnasierne i Grønland, Ilinniarfissuaq samt brancheskolerne nu har også fået mulighed for at deltage.

Vi oplever, at de lærere, der har deltaget på introkurserne i Gl. Avernæs ikke rejser hjem midt i et skoleår, sådan som vi har oplevet tilfældet har været for andre lærere, der ikke har deltaget på introkurserne. Inden vi genoptog disse introkurser, har vi oplevet, at flere nyansatte fra Danmark rejste fra stedet, når de ikke kunne håndtere uvante situationer. Vi mener, at kurserne giver de nyansatte et netværk, som de kan trække på samtidig med, at de får lettere ved at finde de rette myndigheder, når de får behov for det. Vi mener derfor, at de penge, der bruges til kurserne er givet godt ud.

Derudover samarbejder vi med KANUKOKA omkring undervisere, der ønsker at blive godkendt som uddannede lærere.

Udover nævnte forhold samarbejder vi med KANUKOKA omkring mange enkelte sager. Vi vil derfor betegne samarbejdet med KANUKOKA som værende tilfredsstillende.

KIIN

Vi har i lighed med samarbejdsforholdet til KANUKOKA haft et godt samarbejde med KIIN omkring introkurserne samt ansættelse af undervisere, der ønsker at blive godkendt som lærere.

Vi vil derfor betegne samarbejdsforholdet, i forhold til disse konkrete formål, for at have været meget godt.

Det har dog knebet noget med at få svar på de henvendelser, vi har rettet til Naalakkersuisoq på vores område, indtil vi fik en ny Naalakkersuisoq i midten af marts måned. Hvor vi før havde store problemer med at få en reaktion fra vores Naalakkersuisoq, kom der ellers gang i ordkrigen mellem det nye Naalakkersuisoq for vores område samt formanden. Ordkrigen kom til at vare et stykke tid i de elektroniske medier.

Efterfølgende har formanden og vores nye Naalakkersuisoq holdt et møde, hvor man har aftalt et par fælles rejser samt andre emner, som man kan komme til at samarbejde om.

Vi ser frem til et forhåbentligt konstruktivt samarbejde med vores nye Naalakkersuisoq.

FTF/LC

Vi har været med i et par kurser, som FTF har arrangeret i den forløbne periode. Vi er glade for det gode samarbejde med FTF på områder, hvor vi har fælles interesser.

Vi har derudover haft flere konstruktive samarbejdsforhold og samtaler med LC, hvor vi har kunnet trække på deres viden og ekspertise, når vi har haft behov for det.

GA

Vi har et godt samarbejdsforhold til GA. GA har været gode til at invitere os til deres forskellige arrangementer samt forskellige kurser, som IMAK kan få nytte af i sin virksomhed.

Vi sætter stor pris på det gode samarbejde, vi har fået etableret i forhold til GA.

Lærernes Pension

IMAK har et meget fint og konstruktivt samarbejde med Lærernes Pension, både når der er problemer med indbetalinger mv. og i forhold til at sikre information til medlemmerne.

Andet

Ilinniartitsisoq

Siden vores sidste repræsentantskabsmøde har Ilinniartitsisoq undergået en mere professionel drejning. For at kunne gøre det, har vi valgt at udgive færre numre af Ilinniartitsisoq om året.

Vi har i under denne udvikling anvendt uddannede journalister til at skrive om emner vedrørende de temaer, vi har valgt som indhold for Ilinniartitsisoq.

Dette har samtidig betydet, at vores journalistiske medarbejdere har kunnet dykke ned i nogle problemstillinger, som vi har ønsket at få behandlet. Vi har i indslagene forsøgt at få nogle debatter i gang i bladet, men vi mangler reaktioner fra alle vores læsere. Vi har dog fået positive reaktioner fra en del læsere, som roser den udvikling bladet har undergået.

Men, men, men, vi mangler stadig indlæg fra de mange skoler rundt omkring i landet; indlæg, hvor man giver sin mening til kende.

Hjemmesiden

IMAKs hjemmeside har haft samme udseende i flere år. Det overvejes at ændre den med flere billeder osv. i forbindelse med en kommende opgradering. Dog vil dette først ske, når forhandlingerne er færdige, så de nye aftaler/overenskomster så de bliver mere brugervenligt placeret på hjemmesiden..

Tjenestemændenes Låneforening / Danmarks Lærerforenings Låneforening

Vi modtager stadig mange låneansøgninger til låneforeningerne. Disse ansøgninger topper som regel omkring sommerferien og perioden op til jul.

Vi har et godt samarbejde med låneforeninger, som vi sætter meget stor pris på, da vores medlemmer også får glæde af deres service.

Bestyrelsens møder

16.-18.04.09	Møde i Ilulissat
11.05.09	Telefonmøde
12.06.09	Telefonmøde
24.08.09	Telefonmøde
14.09.09	Telefonmøde
19.-24.10.09	Møde i København
23.11.09	Telefonmøde
16.12.09	Telefonmøde
10.-12.01.10	Møde i Nuuk
22.02.10	Telefonmøde

15.03.10	Telefonmøde
28.-29.04.10	Møde i København
14.06.10	Telefonmøde
23.08.10	Telefonmøde
16.-21.09.10	Møde i Nuuk
01.-03.10.10	Møde i København
08.-09.11.10	Møde i Ilulissat
13.12.10	Telefonmøde
12.-14.01-11	Møde i Nuuk
31.01-04.02.11	Møde i Nuuk
03.-07.03.11	Møde i Nuuk
15.04.11	Møde i Nuuk

Andre møder

17.03.09	SDO til styregruppemøde om børn i Grønland
18.03.09	SDO, LIF og JEB møde med BSG
23.03.09	SDO til møde i Samrådet om Kommissoriet
24.03.09	SDO og LIF til Samrådsmøde
27.03.09	SDO og LIF møde med KANUKOKA
27.03.09	SDO og LIF til møde med Landsstyremedlem Per Berthelsen
30.03.09	SDO medlemsmøde i Aasiaat
31.03.09	SDO medlemsmøde i Ikerasak
01.04.09	SDO møde med ledelsen i Edvard Krusep Atuarfia
01.04.09	SDO medlemsmøde i Uummanaq
02.04.09	LIF møde med NIF
03.04.09	SDO, LIF og JEB møde med BSG
03.04.09	SDO og LIF møde med KANUKOKA
06.04.09	SDO og LIF møde med William Kriegel
14.04.09	SDO møde i KIIN
14.04.09	SDO møde med Inerisaavik
14.04.09	SDO og ERO møde med nogle af TR'erne Nuuk
24.04.09	SDO møde i KIIN
28.04.09	SDO og LIF til møde med de andre faglige organisationer og fremtidig gr. arbejdsmarkedsstruktur
28.04.09	LIF til møde med de grønlandske arbejdsgivere om de fremtidige grl arbejdsmarkedsstruktur
30.04.09	LIF møde med Nuna Advokaterne
30.04.09	LIF møde med skolechefen for Kommuneqarfik Sermersooq
04.-05.05.09	SDO NIS styrelsesmøde Finland
06.05.09	SDO møde med KMD om Ariane
06.05.09	SDO møde med adv. Peter Preum København
12.05.09	SDO møde med Inerisaavik
13.05.09	SDO møde med KIIN, KANUKOKA, Ilinniarfissuaq og Inerisaavik
14.05.09	SDO møde med Skattedirektoratet
14.05.09	SDO og LIF møde med Nuna Advokaterne
14.05.09	SDO og LIF møde med fællestillidsrepræsentanten Kommuneqarfik Sermersooq
15.05.09	SDO og Fia Kriegel møde med Kommuneqarfik Sermersooq

18.05.09 SDO møde med Skattestyrelsen
 19.05.09 SDO møde i KIIIN
 26.05.09 SDO møde i KIIIN
 26.05.09 SDO og LIF møde i Overenskomstafdelingen om frirejser
 27.05.09 SDO og LIF møde med KANUKOKA
 27.05.09 SDO møde med Inerisaavik
 27.05.09 LIF møde med TRerne på Nuussuup Atuarfia
 29.05.09 SDO møde med BKF
 29.05.09 SDO møde med KANUKOKA
 02.06.09 SDO møde i KIIIN
 04.06.09 SDO og LIF møde i Overenskomstafdelingen om funktionærlov
 04.06.09 SDO og LIF til samrådsmøde
 04.06.09 LIF til møde på Kangillinnguit Atuarfiat
 09.06.09 SDO møde i KIIIN
 09.06.09 SDO møde med Inerisaavik
 09.06.09 SDO møde med kalaallit ilinniagartuut
 10.06.09 LIF møde i AMR
 10.06.09 SDO møde Ilinniartitsisoq
 11.06.09 SDO og LIF møde med ASG
 15.06.09 SDO møde i KIIN
 16.06.09 SDO og LIF møde med Palle Frederiksen
 16.06.09 SDO møde i PK om fremtidig arbejdsmarkedsstruktur
 18.06.09 SDO og LIF samrådsmøde med andre organisationer
 19.06.09 SDO møde med Kim Godtfredsen om skoleidræt
 19.06.09 SDO møde i Inerisaavik
 22.06.09 SDO og LIF møde i Inerisaavik
 22.-25.06.09 SDO og LIF til forhandlinger om stillingsstrukturen i Ilisimatusarfik
 26.06.09 SDO til møde om funktionærloven
 08.07.09 SDO til møde om fremtidig arbejdsmarkedsstruktur
 08.07.09 SDO til møde i KIIIN
 20.07.09 SDO til møde om fremtidig arbejdsmarkedsstruktur
 29.-31.07.09 SDO til kursus for nyansatte lærere fra DK i Gl. Avernæs
 04.08.09 SDO møde med Attractor i Aarhus
 11.08.09 LIF til møde i BKF
 17.08.09 SDO og LIF møde med Landsstyremedlemmet for Uddannelse, Forskning m.m.
 18.08.09 SDO og LIF møde med Landsstyremedlemmet for Finansier
 19.08.09 SDO og LIF møde med ASG og AK om centerlederne
 20.08.09 SDO og LIF møde med Jesper Müller, Nuna Adv.
 21.08.09 SDO til Workshop hos Bjørn Lomborg og Kuupik Kleist
 24.08.09 SDO møde i KIIIN
 26.08.09 SDO og LIF møde med Palle Frederiksen
 03.09.09 SDO møde i KIIN
 03.09.09 LIF møde med Simon Lennert og Jutho Wilche
 04.09.09 SDO og LIF til samrådsmøde med andre organisationer
 07.-10.09.09 LIF TR-kursus Ilulissat
 10.-12.09.09 LIF lederkursus Ilulissat
 16.09.09 SDO til medlemsmøde i Qeqertarsuaq
 17.09.09 SDO medlemsmøde i Qasigiannnguit

19.09.09 SDO til indvielse af Efterskole Villads Villadsen
 18.09.09 LIF møde med Sermersooq
 21.-24.09.09 LIF TR-kursus i Nuuk
 22.09.09 SDO møde i KIIN
 23.09.09 SDO møde med Styrelsen i Overenskomstafdelingen
 24.-26.09.09 LIF til lederkursus i Nuuk
 25.09.09 SDO møde med EVA
 29.09.09 SDO og ERO i Læreruddannelsen i Hjørring
 30.09-01.10.09 SDO og ERO til kongres i DLF
 05.10.09 SDO møde i KIIN
 05.10.09 LIF møde i Lønningsrådet
 05.10.09 SDO og LIF til samrådsmøde
 06.10.09 LIF møde med KANUKOKA
 06.10.09 SDO medlemsmøde i ASK
 07.10.09 LIF møde med KANUKOKA
 08.10.09 SDO møde i Økonomisk Råd
 08.10.09 SDO møde med Arbejdsgruppen vedr. organisationsstrukturen i Grønland
 09.10.08 LIF til møde om funktionærloven
 09.10.09 SDO og LIF til samrådsmøde
 10.10.09 ERO til møde om mobning
 12.10.09 LIF møde med TR fra KIIN
 13.10.09 SDO og LIF til møde om vakantindkvartering
 13.10.09 SDO og LIF til møde om Overenskomstafdelingens situation
 13.10.09 LIF møde med Sermersooq
 19.-21.10.09 SDO, JRE, ERO, MAK og LIF Forbundsseminar NLS
 22.10.09 Bestyrelsen møde med EVA
 22.-23.10.09 Bestyrelsen på kursus
 28.10.09 SDO møde i Arbejds miljørådet
 30.10.09 SDO møde med Simon Lennert KANUKOKA
 04.11.09 SDO møde med Piareersarfiit lærerne
 04.11.09 SDO møde med Svend Erik Sørensen om fattigdom
 05.11.09 SDO og LIF møde med TRerne Nuuk
 05.11.09 LIF møde med Simon Lennert KANUKOKA
 06.11.09 SDO møde med Kim Godtfredsen
 06.11.09 SDO møde med Inerisaavik
 10.11.09 SDO møde med Simon Lennert KANUKOKA
 11.11.09 SDO og LIF til Samrådsmøde
 12.11.09 SDO møde med Landstyreformanden og Naalakkersuisoq Palle Christiansen
 13.11.09 SDO møde med Inerisaavik
 16.11.09 SDO og LIF til forhandlinger om vakantindkvartering
 16.11.09 SDO og LIF til forhandlinger om Stillingsstrukturen i Ilisimatusarfik
 16.-17.11.09 LIF til konference om Grønlandsk Skoleidræt
 16.-17.11.09 JRE til sektormøde i NLS
 18.11.09 LIF holder kursus m arbejdstidsaftalen for Tabulex.
 18.11.09 LIF til forhandlinger om vakantindkvartering
 18.11.09 SDO møde med lærerstuderende i Zahle
 19.11.09 LIF medlemsmøde i Inerisaavik
 19.11.09 SDO møde med lærerstuderende i Jelling

19.11.09 SDO møde med lærerstuderende i Aarhus
 21.11.09 SDO til Jobmesse i København
 22.11.09 SDO til Jobmesse i Aarhus
 23.-28.11.09 SDO skoleledermøde i Ilulissat
 26.11.09 ERO til møde om vold mod kvinder
 30.11-2.12.09 LIF kursus modul II skoleledere
 03.-05.12.09 LIF skolelederkursus modul II
 07.-08.12.09 SDO Styrelsesmøde NLS Finland
 09.12.09 SDO møde med Lotte Lange
 09.12.09 SDO møde med Troels Østergaard DLF
 09.12.09 SDO møde med Jon Kowalczyk LC
 09.12.09 SDO møde med EVA
 10.12.09 SDO møde med NextJob Greenland
 11.12.09 SDO møde med Jon Kowalczyk LC
 11.12.09 LIF møde med Nuna Adv.
 11.12.09 LIF til mæglingssmøde om stilling i Ilinniarfissuaq
 17.12.09 SDO og LIF til mæglingssmøde om Sisimiut
 17.12.09 SDO og LIF til mæglingssmøde om Sisimiut
 21.12.09 SDO og LIF til Samrådsmøde med de andre organisationer
 22.12.09 SDO møde i Inerisaavik
 05.01.10 LIF til møde med TR fra Inerisaavik
 07.01.10 SDO og LIF til mæglingssmøde i Overenskomstafdelingen
 07.01.10 SDO og LIF til møde i Ferierejsesfonden
 08.01.10 SDO til møde med skolechefen i Kommuneqarfik Sermersooq
 11.01.10 SDO til redaktionsmøde Ilinniartitsisoq
 13.01.10 LIF til møde med Nuna Adv.
 14.01.10 SDO og LIF til mægling i Overenskomstafdelingen om Sisimiut
 15.01.10 SDO og LIF til samrådsmøde
 15.01.10 SDO i telefonmøde med EVA
 18.01.10 SDO til redaktionsmøde Ilinniartitsisoq
 22.01.10 LIF til møde med Simon Lennert
 28.01.10 LIF til møde med Kommuneqarfik Sermersooq
 29.01.10 SDO og LIF til forhandlinger om vakantindkvartering
 29.01.11 SDO og LIF til mæglingssmøde om Sisimiut
 20.01.11 LIF til møde om SU i Kommuneqarfik Sermersooq
 01.02.10 SDO til redaktionsmøde i Ilinniartitsisoq
 03.-04.02.10 LIF til ”at løfte i flok”
 08.-09.02.10 SDO, JRE og ERO til møde med EVA
 08.02.10 LIF til møde med KIIN
 10.02.10 LIF til møde om iværksætter
 10.02.10 SDO til møde i Lederforeningen
 10.02.10 LIF til møde med Kommuneqarfik Sermersooq
 11.02.10 LIF til møde i samrådet
 12.02.10 LIF til møde med Kommuneqarfik Sermersooq
 15.02.10 SDO til møde med Juaanna om Ilinniartitsisoq
 16.02.10 SDO til møde i arbejdsgruppen om det grl. Arbejdsmarked
 16.02.10 SDO til møde i KIIN
 17.02.10 LIF til møde i Arbejdsmiljørådet

- 18.02.10 SDO i Ilinniarfissuaq
- 19.02.10 SDO og LIF til møde i Inerisaavik
- 19.02.10 SDO til møde i Timelærernes Ferierejsefond
- 22.02.10 SDO til Ilinniarfissuaq
- 22.02.10 SDO og LIF til møde i KIIA
- 23.02.10.1 LIF og SDO til møde med PIP og PPK om medlem i Arbejdsmiljørådet
- 23.02.10.2 LIF til møde med KANUKOKA
- 23.02.10.3 SDO til møde i arbejdsgruppen vedr. gr. Arbejdsmarked
- 24.02.10 SDO til kursus om Virksomhedernes samfundsansvar
- 02.03.10 SDO til generalforsamling i Seernaq
- 03.03.10 SDO til møde i KIIN
- 13.03.10 SDO til møde i Inerisaavik om Atuarfitsialak
- 09.03.10 LIF og SDO til medlemsmøde BKF
- 10.03.10 SDO til forhandling om chefpuljeaftale
- 10.03.11 LIF møde TRerne i Nuuk om stress
- 12.03.10 SDO og LIF til møde om Atuarfitsialak i Inerisaavik
- 12.03.10 SDO til møde i arbejdsgruppen vedr. det grl. Arbejdsmarked
- 12.03.10 SDO og LIF til møde i Samrådet
- 15.03.10 SDO og LIF til møde med Skatte- og Velfærdskommissionen
- 16.03.10 SDO til møde i arbejdsgruppen omkring det grønlandske arbejdsmarked
- 16.03.10 SDO til møde i KIIN
- 19.-27.03.10 LIF til lederkursus i Ilulissat
- 23.03.10 SDO til møde i Inerisaavik
- 30.03.10 LIF til møde med Jørgen B
- 31.03.10 LIF til møde med Kommuneqarfik Sermersooq
- 06.04.10 SDO til møde i Inerisaavik
- 07.04.10 SDO til Sprogseminar
- 08.04.10 SDO møde i Inerisaavik
- 09.04.10 LIF til møde med Kommuneqarfik Sermersooq
- 12.04.10 SDO og LIF til møde i TR-fonden
- 12.04.10 SDO og LIF til samrådsmøde
- 12.-13.04.10 JRE til NLS-møde i Norge
- 13.04.10 LIF til møde med Piareersarfiit
- 14.04.10 SDO til redaktionsmøde i Ilinniartitsisoq
- 15.04.10 SDO til møde i Inerisaavik
- 16.04.10 SDO til møde i Timelærernes Ferierejsefond
- 16.04.10 LIF og JBE til møde hos Air Greenland
- 19.04.10 SDO og LIF til afprøvning af EVA-materiale med TRerne i Nuuk
- 20.04.10 SDO og LIF til møde med Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg
- 20.04.10 SDO til møde i Inerisaavik
- 21.04.10 SDO og LIF til møde med KIIA
- 22.04.10 SDO og LIF til møde i Inerisaavik
- 26.-27.04.10 Bestyrelsen til forhandlerkursus
- 29.04.10 Bestyrelsen til møde med EVA
- 03.-04.05.10 SDO til NLS-styrelsesmøde i Oslo
- 07.05.10 SDO og LIF til møde i Overenskomstafdelingen
- 10.05.10 LIF til møde med Kommuneqarfik Sermersooq
- 10.05.10 LIF til møde med Nuna Advokaterne

11.05.10 LIF til møde med Kommuneqarfik Sermersooq
 19.05.10 LIF til forhandlinger i Overenskomstafdelingen
 26.05.10 SDO og LIF til samrådsmøde
 28.05.10 SDO og LIF til møde med Lærernes Pension
 31.05-01.06.10 SDO og LIF til møde med andre nordiske lærerorganisationer om arbejdsmiljø
 02.06.10 SDO og LIF til kursus om personalejura hos FTF
 07.06.10 SDO og LIF i Overenskomstafdelingen
 09.06.10 SDO og LIF til møde med TRerne i Nuuk
 10.06.10 SDO og LIF til møde med Overenskomstafdelingen
 10.06.10 SDO og LIF til møde med skolelederne i KS
 10.06.10 LIF til møde med økonomisk afdeling i KS
 11.06.10 SDO og LIF til Dimission i Ilinniarfissuaq
 15.06.10 SDO til møde med Juaanna, Ilinniartitsisoq
 16.06.10 SDO og LIF til møde med EVA
 16.06.10 SDO og LIF til møde med TRerne Nuuk
 17.06.10 SDO og LIF til Samrådsmøde
 18.06.10 LIF til møde i Overenskomstafdelingen
 22.06.10 SDO til møde i KIIN
 22.06.10 SDO og LIF til møde med PIP
 23.06.10 LIF til selvevaluering med TRerne i Nuuk
 24.06.10 LIF til møde i Inerisaavik
 29.06-03.07.10 SDO, JRE, MKU, HHE til sommerkursus i NLS
 19.07-23.07.10 SDO til introkursus for nyansatte lærere fra DK
 12.08.10 LIF og SDA til medlemsmøde i Sisimiut
 13.08.10 LIF og SDA til Selvevalueringskursus i Minngortuunnguup Atuarfia
 13.08.10 LIF og SDA til medlemsmøde i Sisimiut
 14.08.10 LIF og SDA til møde med ansatte i Sisimiut Friskole
 17.08.10 SDO, LIF og SDA til Selvevalueringskursus i Qorsussuaq
 18.08.10 SDO, LIF og SDA til Selvevalueringskursus i ASK
 19.08.10 SDO til møde i Inerisaavik
 24.08.10 SDO og LIF til møde med Specialcenteret i Ilulissat pr. telefon
 25.08.10 SDO, SiD og LIF til møde med Friskolen i Sisimiut
 26.08.10 SDO, SiD og LIF til samrådsmøde
 02.09.10 SDO og LIF til møde med Knud Rasmussens Højskole
 06.09.10 SDO og LIF til møde med Hans Peter Broberg Sermersooq Kommune
 06.09.10 LIF til møde med Lone Kokholm
 09.-10.09.10 SDO og ERO til Danmarks Lærerforenings Kongres
 11.09.10 SiD til Selvevalueringskursus i Paamiut
 12.09.10 SiD til medlemsmøde i Paamiut
 13.09.10 SiD og LIF til møde i ØP om pensioner
 21.-23.09.10 SDO og LIF til seminar i Sarfarissoq
 22.09.10 SiD til møde med TRerne i Kommuneqarfik Sermersooq
 24.09.10 SDO og LIF møde med USK
 25.09.10 SiD til selvevakueringskursus i Kangillinnguit Atuarfiat
 28.09.10 SDO og SiD til møde med Simon Lennert KANUKOKA
 28.09.10 SDO og SiD til møde med Peter Hansen og Peter Beck om strukturovervågning
 29.09.10 SDO og SiD til møde med ASK om selvevaluering
 04.10.10 SiD til møde med Kangillinnguit om selvevaluering

05.10.10 SID til møde med Nuussuup Atuarfia om selvevaluering
 08.10.10 SDO og LIF til samrådsmøde
 08.10.10 SDO til møde i Inerisaavik
 09.10.10 SDO og LIF til møde med USK om selvevaluering
 09.10.10 SiD til møde med Nuussuup Atuarfia om selvevaluering
 11.10.10 SDO, ERO, LIF og SiD til møde med Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg
 13.10.10 SDO til møde i arbejdsgruppen om det grl. Arbejdsmarked
 14.10.10 SDO til møde med Franz Tremel
 15.10.10 SDO og LIF til møde med Overenskomstafdelingen om Selvstyrets fyringer
 15.10.10 SDO til møde i Lærerarbejdsgruppen
 18.10.10 SDO, LIF og SiD til møde med den nye forhandlingschef
 18.10.10 LIF til møde med BSG
 18.10.10 SiD til møde med Nuussuup Atuarfia
 19.10.10 SDO til møde i arbejdsgruppen om det grl. Arbejdsmarked
 19.10.10 SDO og SiD til møde med Inerisaaviks folk om selvevaluering
 20.10.10 SDO til møde i Inerisaavik
 21.10.10 SDO til møde i arbejdsgruppen om det grl. Arbejdsmarked
 21.10.10 LIF og SiD til møde i Kangillinguit
 22.10.10 LIF til møde med USK
 25.10.10 SiD til Selvevalueringskursus i Nalunnguarfiup Atuarfia
 26.10.10 SDO til møde med TRerne i Nuuk
 29.10.10 SDO til møde med Efterskolen i Maniitsoq
 01.11.10 SDO og SiD til møde med Overenskomstafdelingen
 02.11.10 SDO til møde i Inerisaavik
 04.11.10 SDO og LIF til forhandling i Overenskomstafdelingen
 10.-13.11.10 Evaluering af Atuarfitsialak
 15.-16.11.10 LIF til kursus om arbejdsmiljø
 17.11.10 LIF til møde med DLF
 17.11.10 SiD til møde med TRerne i Nuuk
 18.-19.11.10 SDO til møde i NLS i Oslo
 25.11.10 LIF til møde i koordinationsudvalget
 26.11.10 SDO, LIF og SiD til møde med BSG om PBS
 26.11.10 IMAK demonstration i Nuuk
 30.11.10 SDO, LIF, og SiD til samrådsmøde
 30.11.10 SDO til møde i Inerisaavik om Midtvejsevalueringen
 01.12.10 SDO, LIF og SiD til møde med lærerne i Qorsussuaq
 03.12.10 LIF til møde i Nuussuup Atuarfia
 06.12.10 SDO til møde i Inerisaavik
 07.12.10 SDO, LIF og SiD til møde med lærerne og ledelse i Qorsussuaq
 08.12.10 SDO til møde med Inuuti Fleischer
 07.01.11 LIF til møde med KIIN
 07.01.11 SiD til møde på Nuussuup Atuarfia
 10.01.11 SDO og SiD til møde i Ferierejsefonden
 10.01.11 SDO og LIF til møde på Rådhuset i Nuuk
 11.01.11 SDO, ERO og LIF møde med Økonomiudvalget i Kommuneqarfik Sermersooq
 11.01.11 SDO og LIF til Samrådsmøde
 12.01.11 SDO, ERO, LIF og SiD til indledende forhandlinger
 18.01.11 SDO, ERO, LIF og SiD til fortsættelse af indledende forhandlinger

- 18.01.11 LIF til møde med BSG Claus
- 19.01.11 LIF til møde i Ilinniarfissuaq
- 20.01.11 LIF til møde med Tele
- 24.-27.01.11 SDO til seminar om ”Skab fremtid” i Ilulissat
- 28.01.11 SDO, ERO, LIF og SiD til fortsættelse af indledende forhandlinger
- 08.02.11 SDO, LIF og SiD til mæglingsmøde med Overenskomstafdelingen
- 11.02.11 SDO og LIF til møde med Danmarks Evalueringsinstitut
- 11.- 12.11 ER til ICC møde
- 14.02.11 SDO og LIF til møde med Lærernes Pension
- 14.02.11 SDO og LIF til møde med advokat Peter Breum
- 16.02.11 SDO til møde med borgmester Asii C Narup m. m. vedr. UNICEF
- 17.02.11 SDO til møde med UNICEF
- 22.02.11 SDO på Ilinniarfissuaq med 4. års studerende
- 23.02.11 SDO, ERO, LIF, SiD, JRE til forhandlingsmøde med Overenskomstafdelingen
- 25.02.11 ER til møde i Børnedagsudvalg
- 28.02.11 LIF og SDO til formøde i AMR med PIP
- 28.02.11 SDO og SiD til møde med Maniitsoq Efterskole
- 01.03.11 LIF til møde i Arbejdsmiljørådet
- 08.03.11 SDO, LIF og SiD til Samrådsmøde
- 11.03.11 SDO og SiD til møde i Atuartitsisoq Fonden
- 16.03.11 SDO og LIF til Samrådsmøde
- 21-23.03.11 SiD, ERO og MKU til skoleseminar i Kommuneqarfik Sermersooq
- 24.03.11 LIF til møde med Overenskomstafdelingen
- 25.03.11 SDO til møde med DLFs Overenskomstkontor
- 28.03.11 SiD og LIF til møde med Iben om lærerfolder
- 28.03.11 SDO til møde med Holbæk Lærerforening
- 28.03.11 SDO til møde med Ballerup Lærerforening
- 29.03.11 SDO til møde med Hvidovre Lærerforening
- 29.03.11 LIF til møde med Nuna Advokaterne
- 30.03.11 SiD og LIF til møde med Maniitsoq Efterskole
- 04.04.11 SDO, LIF og SiD til møde Landstinget KU-udvalg
- 06.04.11 SDO til frikvartersmøder med lærerne USK og Nuussuup Atuarfia
- 07.04.11 SDO til frikvartersmøder med lærerne i Kangillinnuguit Atuarfiat samt ASK
- 08.04.11 SDO til frikvartersmøder med lærerne i Qorsussuaq
- 08.04.11 SDO til 4 møder med partiernes repræsentanter hos: Siumut, IA, Demokraterne og Atassut
- 11.04.11 SDO, ERO, LIF og SiD til møde med Overenskomstafdelingen om Lønstatistiske oplysninger
- 12.04.11 SDO, LIF og SiD til møde med Overenskomstafdelingen om kørende sager
- 14.04.11 SDO, ERO, HLS, HEL, MKU, JRE, LIF og SiD til forhandlinger i Overenskomstafdelingen